



လိပ်ပွယ်မန်

အုပ်ဒုတိယ

၁၉၅၅

၂၅၂၉

၁၃၄၇



ဇော်ခင်ကာလိပ်ပတ်ယေန်သွင်မန်
ကွန်ကံမိန်

ပထမအကြိမ်

ဓမ္မဒါန



လိက်ပွယ်မန်တို့

(အုပ်ဒုတိယ)

ဆာဒင်ကာလိက်ပတ်ယေနသောင်မန်
ကွန်ကန်မိန်

၁၃၄၇-သွံ၊ ၁၉၅၈-သွံ၊ တက်တြးပွိတ်လင်ရောင်။

မွန်ပတ်စာသစ် ဒုတိယအုပ်
ကော့စိန်ရွာ မွန်စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

နုဗော်ဒိုင်ကာ လိက်ပတ်ယေန်သွာင်မန် ကွာန်ကံဗိန်။
၁၃၄၆-သွာ်၊ ၁၉၈၅-သွာ်

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၇၃၂)
ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ် (၁၇၉)
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၁၅)

ထုတ်ဝေသူ
ဦးပညာဒီပ

မဟာဝိဟာရ ပရိယတ္တိစာသင်တိုက်
ကျောဗိန်းရွာ၊ ကော့ကရိတ်မြို့၊ နယ်။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးအေး (မြ-၀၁၆၉)
ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၅၂၊ ၂၅-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

မျက်နှာဖုံး

ဦးထွန်းမောင်
နေရောင်ခြည်ပုံနှိပ်တိုက်
(၅)လမ်း၊ အမှတ်၂၅၁/က၊ မြင်သာ(၁၅)ရပ်ကွက်၊
တောင်ဥက္ကလာပ၊ ရန်ကုန်မြို့။

အုပ်ရေး (၃၀၀၀)
အကြိမ်-စတုတ္ထအကြိမ်
ရိုက်ပြီးသည့်နေ့ (၁၀-၃-၈၅)

ဓမ္မဒါန
* * *

မာတိကာ

၁။	ဂလာန်ဗွန်	၆
၂။	နဲဗွောန်ဗွဲခမောန်	၈
၃။	ပရကျဲတူညဉဏ်	၉
၄။	ဪ	၁၀
၅။	ဝတ်တုသို ဒးဒွေတ်ပွဲသမ္ဘာ ၅-သ်	၁၁
၆။	ဝတ်သမ္ဘာ ဒးဒွေတ်ပွဲတုသို ၅-သ်	၁၂
၇။	ဆာန်ကောန်ဂုဏ်မွဲ	၁၂
၈။	ဒွက်ကဗျ ယဝ်ဟံ့ညီသာ	၁၃
၉။	ကဗွိုင်ဂုဏ်ညး ဒးဘဲ	၁၄
၁၀။	ဘဝထွဲတိ	၁၅
၁၁။	ကောဒေပို	၁၇
၁၂။	မေင်သုင်ဒုန်	၁၈
၁၃။	ဒွက်ကဗျ ကတ်ပညာ	၁၉
၁၄။	တဲ	၂၀
၁၅။	ဇကရာဇ်ဇြ မိစံဗု	၂၂
၁၆။	ကျပ်	၂၃
၁၇။	ဒွာနုကောန်ဂုဏ်	၂၄
၁၈။	ပွမဂပ်ဝ်ရေၤသို ကုညးအာယုက်ဇှော်	၂၅
၁၉။	ကျိတိ ဗတပိုတ်	၂၇
၂၀။	သိုင်ဓမ္မစေတီ	၂၈
၂၁။	ပွမဆေဝ်ဒဝ်ယဲဝ်	၂၉
၂၂။	ရဲ	၃၁
၂၃။	ဒွက်ကဗျ လုဟ်အောန်ကွတ်	၃၂
၂၄။	မဂဒု	၃၃
၂၅။	ကွင်လှို	၃၅
၂၆။	ဇှောင်မတ်	၃၇
၂၇။	နီ	၃၉

၂၈။	ပရေင်ယေန်သွာင်မိုဟ်	၄၀
၂၉။	ကံဗိန်	၄၂
၃၀။	ဒွက်ကဗျ တံဝစဏာံင်	၄၄
၃၁။	သဘင်ချေန်မှောင်သ့လိုက်ဂ်	၄၄
၃၂။	ဂကူပျူ	၄၅
၃၃။	ဉာဏ်မင်မွဲလမျို	၄၈
၃၄။	ကောန်တေက် ကောကိုဒေံ	၄၉
၃၅။	ဒွက်ကဗျ သုသတြကောန်	၅၁
၃၆။	တင်ဥပဒေ ဗိုချူလိက်ပရင်	၅၂
၃၇။	ဗိုကွးဘာ ချူလိက် ဗွိုပ်မိမ	၅၃
၃၈။	ဗိုဝံ့ချူလိက် ပြင်ဗွိုပ်ကို မိတ်သဟာဲ	၅၅
၃၉။	ဒကာကျာ် နာဲအံက်	၅၆
၄၀။	အမာတ်ဒိန်	၆၈
၄၁။	တြဟတ်ညီသာ	၆၀
၄၂။	ဒွက်ကဗျ ဟိုတ်အောန်ပညာ	၆၂
၄၃။	တဲဗုးစး	၆၃
၄၄။	နွံပိုက်ကိုဝီဝဲ ဝီဝဲဂိုင်တိုန်	၆၄
၄၅။	ဗိုလ်အံင်ဆာန်	၆၆
၄၆။	ဒွက်ကဗျ မိုဟ်ယုတ်မာ	၆၈
၄၇။	တုပညာဝါ	၆၉
၄၈။	သရဲမန် အာယမနွယာ	၇၀
၄၉။	ကဗျလကာ ခန်လွာချင်မန်	၇၂
၅၀။	တဲဂကောံကိုန်ချင်	၇၃
၅၁။	တဲကောန်ဂကူမန်	၇၅
၅၂။	ပွင်ညး စကုလေင်	၇၇
၅၃။	ကဗျလကာ သတ်တုသေင်	၇၉
၅၄။	ဒွက်ကဗျ သတ်ပညာ	၈၀

၅၅။	လှောင်မာတိကာ ပျိုင်းမွဲမွဲဂိတု	၈၀
၅၆။	ဗိုနဲ သျှောံပွဲတ်ပုဏ္ဏာ (လိက်သ္မာန်)	၈၄
၅၇။	မူသွက်ဝံက်ကို စုတ်သီ	၈၇
၅၈။	သွက်ဝံသမ္ဘိ အရော်ဝေါဟာ	၈၈



ဂလာန်ဗစန်

လိက်ဗွဟ်မန်တို့ အုပ် ဒုတိယဝံ ရန်ကို ကောန်ဌာန် ခေတ်တို့
ဝံကြိုက်ကိုကရိုက်ချေတံ ကဆင်လိက် ကိုကဆင်အရေဝံ ဝံညောန်ကြပ်ကို
ဝံဗိုလေဝံ ဝံချူလေဝံ မကိုနဲကဲ ဂတာပ်ခေတ် ပုံ-အဂို လှောင်သွဟ် ကဗျလင်္ကာ
မစပ်ကိုပရေင်မိုဟ် မွဲကိုဂုဏ်ဖို ဗွဲမဂိုင်တံကို ရဲစိုလပ်တဲ ပကောံဇန်လပ်ရ။

ဝိုန်ဂိုလေဝံ နကိုဗော်ဒင်ကာဝံ တံကွဲပေင်င် ဟံတရိပ်စိုတ်ကွင်ဏီရ၊
ဆအယံမာတ် လိက်ဗွဟ်မန်ခေတ်တို့ ဝံမက်တိုန်ပြဟ်ဟ်ဂိုဟောင် ပိုက်ဇော်တဲ
ချူခဲလပ်ရ၊ ပွဲလိက်အုပ်ဝံ ပရူမပ္ပံကို ပရေင်ဂကူပြဝေဏီဓမ္မတာလိုက်
ပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်ထတ်ယုက်၊ ပရေင် ဝံမင်မွဲ ဗူးစး သိုကိုကောန်ချင်
အရင်တံ ညးမွဲကိုညးမွဲ သွောံသိုက်ဆာန်အာညင်ကောန်မွဲမိ တံကို ညင်ဝံ
ဗဗွဲကိုခေတ်၊ ဝံကိတ်ညီသာကိုဝေါဟာ ဂကူမန် စွဲအဓိကတဲ ဒးဗ္ဗောန်
အာရောင်။

လိက်ဗွဟ်မန် အုပ်ပထမတေံ ဗ္ဗောန်အိုတ်တဲမွဲ ဒးဆက်ဗ္ဗောန်
လိက်ဗွဟ်မန် အုပ်ဒုတိယဝံရ၊ လိက်ဗွဟ်ဝံ ဒ်အထံက်အပင် ဇော်ကိုဇြဟတ်
ရောင် ပတေတ်ရ၊ အတိုင်ဓပ်ပတေတ်ပို လိက်ဗွဟ်ဝံဗ္ဗောန်အာ ဟံမွဲမွဲ
ညင်ရဲ တံဆုကုင်ပိုတ် ဝံချိပ်ချိအာ အဓာန်ဂတတေံဟံမွဲမဒ်ရ၊ မွဲကဆင်
ကိုမွဲကဆင် ဝံလုတ်အာမွဲ သဇိုင်လိက်မန် ခိုင်ကျိုက်အာမာန်ရောင်။

ညာတ်ကေတ်လအာ သာ်ဂိုတဲ သွက်ဝံ ဗတောန်ကိုကွးဘာတံ
ပိုင်မွဲသွာ်ဂို ပါခြာလပ် ဒွိတ်ကဏ္ဍရ၊ မအရေပ်ဝေါဟာလှိုလှို ပံက်လပ်
အဓိပ္ပါယ်တံကိုလေဝံ ဒးဗတောန်တဲရောင်။ ဗတောန်ထွးတဲတံကို ကျိုဟ်ဟံကျိုဟ်
သွက်ဝံသွာန် ခန်ချေကိုချေ သွက်ဝံလုတ် ချူလပ်ခန်လုတ်နွဲတဲရ၊ အတိုင်
လှောင်တံကို ဒးဗတောန်တဲရောင်။

ဆဂး ပဲ့လိက်ဗဟ်ဝံ ဒှဲလှိုလှို ဗျတ်ယောင်ညိညမြိုင်သာတံဂ်ကို၊
ဒှဲဟံဒးဂုပ် ဒှင်တဲ ဟံမာန်တံဂ် တိတ်လေပ်ရ၊ ပဲ့တံဂ် ယဝ်ရတုပညာတံ
ဂဗဆိုဒးမွး အောင်ဒှင်ပဋ္ဌေန်အာညိဂ် ပို့ ဗကန် ကိုဏာသတိရအံ။

ဘဒ္ဒန္တပညာဒီပ

(သာသနာဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ)

မဟာနာယက။

ဗော်ဒှင်ကာ လိက်ပတ်ယေန်သျှောင်မန်

(ကွာန်ကံပိန်)

ပရူကွဲတုညာဏ်

မတဲတေံ ကွဲမွဲဇော်သုင်သုင် ပွဲသေဟ်ကြိုင်ဂင်္ဂါရ၊ အယော သုင်သုင်
ကျာ်မွဲ ကိတ်ဂွံဏာရ၊ ကာလဂ် ကွဲဂ်ဂြိုင်တဲ ရံင်ဒိုင်ကျာ်ဂ်ရ၊ ကျာ်ဂ် ရံင်သွာန်ရ၊
ဟဲကွဲသဗ္ဗိဟ် အဲကိတ်ဂွံဇော်တဲ မုဒ်သတ်လိ ဇော်ဟံဇော်ချိုတ် ဇော်ဂွံဂြိုင်ဒိုင်ရော။

မုဒ်ဟံဇော်ကောင်ရပ်စပိုကွဲမွဲဇော် အဲထောင်တဲ အဲဂြိုင်ရ၊ ကွဲဂ်ဂးရ၊
မူဟိုတ်ရော ကျာ်ဂ် ကလောင်သွာန်တဲ ပို ကွဲမွဲဇော် လမျိုပို ဟံဇော်ပွဲခန္ဓကာယရ၊
ပို စွံလင်လမျို ပို ပွဲဗတရောင်၊ ကျာ်တုဟ်သွာင်တံဂ် ရပ်စကွဲမွဲဇော် ပွဲဗတဟောင်
သေံတံကိတ်စအိုတ်ရ၊ မုဒ်မွဲဂ် ကိတ်ပွဲခန္ဓကာယသွံ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ အဲဂြိုင်ကွဲဂ်
ဂးရ။

ကျာ်လေဝ် အတိုင်ကွဲဟိုထောင်ဒိုင်ကွဲ ဇော်စိုတ်သတ်ဂ်တဲ ကိတ်လင်
ပွဲဇကု ကွဲဂ် ဗလးကွဲတဲ အာကိတ် ပွဲဗတကွဲရ၊ ကွဲဂ် နက်ခိုင်ဇကုဝါ
ထန်ကိတ် ကွဲ ခွဲကျာ်ဂ်တဲ သလင်ဒိုင်ဂြိုင်ပေက်အာတဲ ဝံဗုးနုဘဲလမျိုရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ဂင်္ဂါ = ယုက္ခိ
- ၂။ သဗ္ဗိဟ် = ဒိဟ်ခို
- ၃။ မွဲဇော် = မွဲဝါ
- ၄။ ဇော်စိုတ် = ပတေံ

ခန်လုတ်

- ၁။ ကွဲမွဲ ဇော်သုင်သုင်အလိုရော။
- ၂။ ကွဲယောသုင်သုင် မုဒ် ကိတ်ဂွံဏာရော။
- ၃။ ကွဲဂ်ဂြိုင်တဲ မူကျာ်ကလောင်သွာန်ရော။
- ၄။ ကွဲဂ် လိဟိုကျာ် သတ်လိရော။
- ၅။ ကျာ်ဂ် ကိတ်စွံလင်ဇကုကွဲတဲ မုဒ်ဗလးထောံရော။
- ၆။ ကျာ်ဂ် ဗလးကွဲဇကုကွဲတဲ အလိုကိတ်ပွဲလိရော။
- ၇။ ကွဲဂ် ညာဏ်ခွဲတဲ မူကလိဝံဗုးရော။

* * *

ဪ

ကြက်မိုဟ်ဆပုင် ကြက်ချင်ဆမှာန် ဗိုအရေင်မန်ဟိုလင်နွဲရ၊ ပို မိုဟ်
ဂမိုင် ယင်ရဟံ့ဝံ့စပုင် စုအာဟာရမှူး ခြာဟံ့လံ ဒးပကာဂစိုတ်ရ၊ ဂးချင်မွဲမွဲ
သွက်ဝံ့စိုဗန်မင်မွဲဂးချင် ဒပ်မှာန်ဟံ့မွဲမှူး ဂးချင်ဂ် ဂကူတုဟ်သ္မာင် လုပ်ဗိုက်
ပိုင်စးကေတ်တဲ ဒ်အာဘဝဒိုက်မာန်ရောင်။

ဟိုတ်ဂ်ရ သွက်ဝံ့ဂျိုင်တ် လမျိုက် ရိုဟ်ရိုဟ်တဲ မွဲတဲခါအခိုင်
ပို ဒးပပြဘိုက်ပင်ရ၊ ပင်ဂ် ဝံ့နုသုတ်တဲ သုတ် တိတ်နုဪရ၊ ဪဂ်
ပို ကျောန် ဝံ့နုဗုရ၊ ပဲဂးချင်ပို ဂ် တိဗု သွက်ဝံ့ကျောန်ဗု နွဲတ်ဗွဲမဂျိုင်ရ၊
မှောင်ကောန် ချင်အရင်ဂမိုင် တဲကံ့ဒစံးစော် ကျောန်တဗုအိုတ်ရ၊
ဪပို ကျောန်ဝံ့ဂ် သွက်ဂးချင်ပို စသင်ရမ်ဂင်ဂ် ပါစွဲလင်တဲ သေတ်တံဂ်
ဝံ့သွဲစက်ဂးချင်တုဟ် သ္မာင်ရ၊ ပို ဝံ့ဩန်ချင်မှူးဂျိုင်မှူး အပေါတ်စသင်
အပေါတ်ရပ်စပ် စကာပွဲချင် ပို ဂ် ပို ရာန်မှောင်နင်ဂျိုင်မာန်ရ။

ပို ကျောန်ဝံ့ဪအောန်မှူး စရောဟံ့ရမ်ဂပ် သွဲရောဟံ့ဝံ့သွဲစရ၊
ဟိုတ်ဂ်ရ ဂးချင် ပို ညင်ဝံ့ရမ်ဂပ် ညင်ဝံ့သွဲစချင်မှူးမာန်ဂ် ပို ဒးကျောန်ဗု
ရောင်၊ မိုဟ်ကျောန်ဗုဂျိုင်မှူး ဝံ့ဪဂျိုင်ရ၊ သ္မာင်နုဂ် ကျောန်တနက်နဲ
သိပွဲမှူး ဪတိတ်ဂျိုင်ရ၊ ဂးချင် ပို ဪညင်ဝံ့တိတ်ဂျိုင်ဂ် ပို ဒးကျောန်
တိုန် လွီဗျာဟာရတိုန်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ပကာဂစိုတ် = ချိုတ်
- ၂။ ဘဝဒိုက် = ဘဝဒးမင်သွင်တဲညး
- ၃။ တဲကံ့ = ကျိုပ်ကံ့
- ၄။ ပပြဘိုက် = စသင်
- ၅။ ချင်မှူး = ချင်တုဟ်သ္မာင်

စန်လုတ်

- ၁။ စပ်ကိုပင်တဲ ဗိုအရေင်မန် ဟိုစဂ် ဟိုထွးကိုညိ။
- ၂။ ဪဂ် ပို ဝံ့နုလ်ရော။

- ၃။ ဪသော်နု ပို စက် အလိုဝံသံ အလိုရော။
- ၄။ ဝံသြန်ချင်မှးမှး ပသ်မပရော။
- ၅။ ပို ကျောန်ဝံသြာ်အောန်မှး မူမဒ်ရော။
- ၆။ ညင်သြာ် ဝံတိတ်ဂိုင်ဂ် ဒးကျောန်နဲလိုရော။

* * *

ဝတ်တုသို ဒးဒွေတ်ပွဲသမ္ဘာ ၅-သ်

ဟိုဂးသိုက်ဆာန် ပိုန်ဟာန်အပ်လပ် ဟံဗွေက်ဖျပ်စိုတ်ဟံလုပ်မိစ္ဆာ ကိုကြိယာဉ် ဝတ်မသုန်စိ တုသိုဒးဒွေတ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ပိုန်ဟာန် = ပိုန်ဒြပ်မပွံ ကိုထပ်သြန်
- ၂။ ဗွေက်ဖျပ် = ဟံပကာ၊ ဟံပပိုက်
- ၃။ မိစ္ဆာ = ပုမှာရာ
- ၄။ ကြိယာဉ် = အပေါတ်ကယျိုင်ကယျပ်
- ၅။ တုသို = တြု

အဓိပ္ပါယ် ဝတ်မသုန်သ်

- ၁။ ညးမွဲကိုမွဲ အရေဝ်သိုက်ဆာန်တံဂ် သွးဟိုရောင်။
- ၂။ ဣဝံနင် ပိုန်ဒြပ်ထပ်သြန်တံဂ် ဒးအပ်ကိုသမ္ဘာရောင်။
- ၃။ လ္လှူသမ္ဘာဇကု ဒးပဂရ ဒးပပိုက် ကေင်ကာရောင်။
- ၄။ ပုမကုတ်စိုတ်လ္လှူသမ္ဘာဇကုဂ် ဒးဝေင်ပဲါရောင်။
- ၅။ ဒးကိုဗိုက်လတက် ကယျိုင်ကယျပ်ရောင်။

* * *

ဝတ်သမ္ဘာ ဒးဒွေတ်ပွဲတုသို ၅-သတ်။

ပွဲသိုစီရင် ဝေင်မိစ္ဆာသကဲ မင်မွဲသိစိုတ် ယိုက်ဒိုက်ကလောတြဲ
ဟုံလျှဟ်ကောင်ကာ ဝတ်မသုန်မာ သမ္ဘာဒးဒွေတ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ စီရင် = ပြုပြင်ဖန်ဖက်
- ၂။ သိစိုတ် = သိဂိုင်ဒေပ်လပ်မိန်နီဂိုဂို
- ၃။ ယိုက်ဒိုက် = ထံက်ပင် ဇိုန်ကိုနစိုတ် မလျှင်မှောင်စာ

အဓိပ္ပါယ် ဝတ်မသုန်သတ်

- ၁။ ပွဲသိုဋ္ဌာန်ဇကုဂ် ဒးပြုပြင်စီရင်လပ် ဒးဒးရးရးရောင်။
- ၂။ ပွဗ္ဗေတ်မှာရာဒေပ်စိုတ်သကဲဂ် ဒးဝေင်ပဲါရောင်။
- ၃။ ဒြပ်ရတ်ထပ်သြန်တံဂ် ဒးဂိုင်ဒေပ် သီဗခေါင်လပ်ရောင်။
- ၄။ ဒးယိုက်ဒိုက် ဒးထံက်ပင်ကလောကောဒေံ တုသိုဇကုရောင်။
- ၅။ သဗ္ဗကမ္မောန် လျှဟ်ထောံဟုံဝံ ဒးကျောန်ပွဲရောင်။

* * *

ဆာန်ကောန်ငှက်မွဲ

ကောန်ငှက်တိုဗျောတ်သွတ်တံဂ် ဇာပ်မိုဟ် သိုက်ဆာန်ရ၊ မိုဟ်လှို
တံဂ် ဆာန်ကောန်ငှက်တု ဆိုဒးကောန်ငှက်မွဲ ဟုံယိုက်မံင်ဟုံမာန်ရ၊
ဆယိုက်ဝေင် ဟုံပေင်စိုတ်ဏီ ကတိုင်ဝေင်ကောန်ငှက်ဏီရ၊ မိမလှိုတံဂ်လေပ်
လဆောင်လဆောင် စိုတ်ဂွဲတု ရပ်ပူးကောန်ငှက် ခွေင်ကပိုက်ဆဆိုရ၊
ပွမသွသတ်ဝံ ဒ်အန္တရဲကိုကောန်ငှက်ရောင်။

ကောန်ငှက်တို သွပ်ခါသွာံတံဂ် ရပ်ပူးတု ပချီကာ ပချီနင်ကို၊
ကတိုင်ဝေင်ကို သွဟုံဂပ်ပ်ရ၊ ပွပသတ်ဝံ ကောန်ငှက်ကုဟ်လှိုရောင်ဂးရ။

ကောန်ငှက်မြိုင် အကဲအရာ မပွဲကိုညာဏ်စို ညာဏ်ဖြိုင် အိပ်အံ့
သမ္ဘိဟံ့စိုန် ဖွာန်လိက်စိုတံ့ဂှ် ဃောဒ်ဘဝကောန်ငှက်တေံ ဟိုတ်မွဲးရပ်လပ်
ထတ်ထတ် ဒးဒင်တက်လပ်ဂိဂိရောင် သပ်ဝန်ဝီကောန်ငှက်တံ ဂးတံရ။

ဟိုတ်ဂှ်ရ ဆာန်ကောန်ငှက်မွဲး ကောန်ငှက်တံ့ဆုတ်တံ ဟံ့ပေင်ခါ
သုာ်ဏီတံ့ဂှ် ရပ်ထတ်တံဂိဂိကို ရပ်ပါင်ကုက်တဲ ကိုဒံင်ယုမံင်ကို
ခွေင်ကပိုက်ဆဆိုကို ရပ်ပချီပုးကိုဒါတ်ဝေင်ကျိပ် စာဝေင်ကျိပ်ကို
ကျိပ်တကဲဖျေလံက်သွပ်တဲ ဒွဲဗဂေတ်ဝေင်ကို သွဟံ့ထေက်လးလးရ၊ ပွတံ
ဒးဝေင်ပါရောင် ဇွာ်မိုဟ် ဆာန်ကောန်ငှက် ဒးယိုက်ဒးရပ် ဝတ်တံ
သာသာရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ လဆောပ်လဆောပ် = ဆပ်ဠဆပ်ဠ
- ၂။ ခွေင်ဂပိုက် = ပထောံဖျေထတ်တံ
- ၃။ ကုဟ်လှို = စိုတ်လှို စိုတ်ဟံ့ပေင်
- ၄။ အကဲအရာ = အယောင်အလာ
- ၅။ ဒံင်ယု = ယာဇိုင်ထလ်

ခန်လုတ်

- ၁။ မိုဟ်လှိုဆိုဒးကောန်ငှက်တဲ မုဒ်မိုဟ်ဝံ့ယိုက်ရော။
- ၂။ ကတိုင်ဝေင်ကောန်ငှက်မွဲး မုဒ်မာန်ရော။
- ၃။ ဘဝကောန်ငှက်တေံ ဒးဒင်လပ်ဂိဂိမွဲး ဇှော်တိုန် မုဒ်ရော။
- ၄။ ဇွာ်မိုဟ် ဆာန်ကောန်ငှက် ဒးယိုက် ဒးရပ်ကောန်ငှက် သာ်လှို
ရော။

* * *

ဒွက်ကဗျ ယပ်ဟံ့ညီသာ

ဂှ်ပြးကုက်တံ မိတ်ပြးဒးဂိ နံညီဂလာန်။
ညးတမ္ဗာဟာန် ဂလာန်ဝံ့ဂှ် ဟိုတွံလပ်ကွာ။
ညီသာစိုဟ်ဩဟ် ခိုဟ်ဗွိတ်ဟောင် ဖိုတောင်ကောင်ကာ။
ယပ်ဟံ့ညီသာ မဟာဒုက္ခ ဘဲသုဒ်မာန်။

လိက်ဗျဟ်မန်တို့ အုပ်ဒုတိယ

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ဂလာန် = အရော်-လဟို
- ၂။ တမ္ဘာ = ကွာကွာတေံ
- ၃။ လွိတ် = ကျင်ကျော်အိုတ်
- ၄။ ကောင်ကာ = ကမ္ဘောန်
- ၅။ မဟာ = ဇော်
- ၆။ ဒုက္ခ = ဒဒိုက်

ခန်လုတ်

- ၁။ ၎်ပြးနုညံ့မွဲ မူမဒ်ရော။
- ၂။ မိုဟ်ပြးသာဲနု မိတ်သဟဲမွဲ မူမဒ်ရော။
- ၃။ ၎်ပြးကွက်ိတ် မိတ်ပြးဒးဂိ ဂလာန်ဝံ ညးဂ်ဟိုလဝ်ရော။
- ၄။ ညီသာမွဲ ဖိခဲနွံသာ်လိုရော။
- ၅။ ယဝ်ရဟံ့ညီသာမွဲ မူမဒ်မာန်ရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသုတ်တံဂ် ဇန်ကိုဝါကျ မွဲမွဲညီ။
 ဂလာန်။ တမ္ဘာ။ ကောင်ကာ။ ဒုက္ခ။

* * *

ကဗိုင်ဂုဏ် ညးဒးဘဲ

ဗွံဗွံ ဝိုဟ်ဂံက်ဗွဲမလောန်ရ၊ ပွဲဗွံဗွံ ဖြေမ္မဲ နွံပွဲလ္လာဒပ်ကွအိတ် ဟိုတ်ဝိုဟ်
 ဂံက်လောန်တဲ ကြပ်ချိုတ်မင်ဟောင်မဒ်ရ၊ ပွဲကာလဂ် ကောန်ကွာန်မွဲ ညာတ်ဒး
 ဖြေဂ်တဲ ဆာန်ဒု။ကေတ်ဖျနင်သိုရ၊ သွက်ဝံဝံခါတ်ဂမ္တ ဝံလဝ်ကရပ်ဖပွဲရ။
 လံတ်ညီ ဖြေဂ်ဗူးဘဲဝိုဟ်တဲ ဂမ္တဂီကျင်ရ၊ ကာလဂ် ဖြေဂ် ဝဲက်ကိတ်စုတ်
 ကုကောန်သမ္ဘာညးရ၊ ကောန်သမ္ဘာညးတံဂ်၊ လကိုတ်ဖေက်ဝံက်တဲ ကညာင်
 ကရေတ်ရ၊ ကောန်ကွာန်ဂ်လေဝ် ဗွဲမပြဟ် ကြိပ်ကျင် ဝံတီကေတ်ဒဒ်ဂ်တဲ
 နကိုကရာင်ပသဲ ဒုက်စုတ်ဆဗုတ်မွဲတဲခပ် ဖြေဂ် ချိုတ်အာရ။

ယောဒုက်ဂစိုတ်ဂ် ဟဲဒြဲယုတ် ညးပြ်လဝ်လမျိုမှ် လျှဟ်မှ် ကလေင် ခွေင်ရော်ဂုဏ် နနဲဝံရဟာ၊ အဲဂ် ဆာန်ဒုမှ်တဲ ဟံင်ပြ်လဝ် လမျိုမှ်ရ၊ လျှဟ် မှ် ကိတ်ဂစိုတ်ထောံကောန်သမ္ဘာအဲတဲရသေင်ဟာ၊ သွက်မှ် ဒးဒင်ဒက် ဂစိုတ်ထောံမွဲတဲဝေင်ဂ် ကံကုသိုလ်ခိုဟ်မံင်ရ၊ ညးမယုတ် ကဗိုင်ဂုဏ်ညး ညင်ရဲမှ် သွက်ဝံဒုက်ဂစိုတ်ထောံ ဆဲမွဲတဲဝေင်ဟံင်သေင်၊ သွက်ဝံဒုက် ပရောပ် ဒိုလှော်အိုတ်ခိုဟ်ရောင် ကွေံလက်သူးတဲရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ သမ္ဘာ = ဗြဲ-ဗြဲဇကု
- ၂။ မှ် = ဇော်-မွ
- ၃။ ကရာင်ပသဲ = ခဝံက်စိင်
- ၄။ ခွေင်ရော် = ကလေင်ခွေပ်ပရေ
- ၅။ ကဗိုင် = ဟံင်တီခိုဟ်တိုင်ဂိုတ်ထောံ
- ၆။ ကွေံ = လက်ချ

ခန်လုတ်

- ၁။ ဇြဲဂ် အလိုနွံ အလိုရော။
- ၂။ ကောန်ကွာန်ဂ် မူပက်ဇြဲဂ်ရော။
- ၃။ ဇြဲဂ် ကိတ်စုတ်ညးဂ်ရော။
- ၄။ ကောန်ကွာန်ဂ် ဒုက်ဇြဲဂ်မုရော။
- ၅။ ဒုက်မွဲတဲဝေင် ဇြဲဂ် မူဒိုအာရော။

* * *

ဘဝထမဲတိ

ဒးကာလမွဲဝါ ထမဲတိ, ထမဲဒြိုတ်, ထမဲဝါမဂ် ဒိုပ်ဒိုင်ပွဲဒိုင် ဩင်ရ၊ ဗွဲကြိဝံ ဒီလောကျင်တဲ တးဖျေံကာ ထမဲဝါမဂ်တဲ နှ်ထမဲဝါမဂ် ဟံင်အာပွဲကွဲမွဲစွဲရ။

ကာလ၌ ထမာတိ၌ သိုမစံင်တူစိုတ်ဂးကို ထမာဒြိုတ်သတ်ပွဲရ၊ ယွံသဟာဲအဲ၌ ဟိုတ်ဟံ့ခိုင်ကျိက်စိ ကြက်သွးထကးရောင်၌ ဝိုင်ဒင်လပ်ရ၊ ပွဲဝံ ထမာဒြိုတ်၌ ယွံသဟာဲလွစံင်တူညီ၊ အဲဒွံဒိုင်စရောင်မူးရ ဟံ့သေင်ဟာ၊ အဲကြက်မင်မဲ့ကိုရောင်။

ကာလ၌ ထမာတိ၌ သိုမဒ်သမုက်သမာတ်စိုတ် ယွံသဟာဲသောင် ချေရ၊ ဗွဲတောင်တုန် အဲကိုမူး မိက်ဝံ့ကိုမံင်သောဲသောဲရ၊ သောဲခိုင်ခိုတ်ခိုင်ရ၊ ညးသကိုဘဲကုအဲ၌ မူးဟောင်မဒ်ရ၊ ပသတ်ရော ယပ်ရအသိုင်ဒီ သကာတ်မြဟ် လပ်အလိုန်တက်ကျင်မူး အဲဒွံ ဇီဒးမူးတဲ ကြက်သွးအာစိုပ် ပွမထကးရောင်၊ မူး၌တုန် သွက်ဝံ့ထကး လိုပါအာ၌ ဟိုတ်ဟံ့မဲ့ရ၊ ဟိုတ်၌ရ မူး၌ လွ ကြပ်ကျင်ကရပ်အဲညီ၊ ဒင်ဂုဏ်ရ သတ်ဝံ့ ထမာတိဂးရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ သြင် = ကမြင်ကွီ
- ၂။ စံင်တူ = ဝိုင်
- ၃။ သမုက်သမာတ် = ဖေက်ဝံ့က်လကိုတ်စိုတ်
- ၄။ သောင်ချေရ = ခိုတ်ချေဒ်ရ
- ၅။ သကာတ်မြဟ် = ထတ်ကာတ်
- ၆။ ပသတ်ရော = မူဟိုတ်ရော

ခန်လုတ်

- ၁။ ထမာခါမ၌ ဒိုင်မံင်အလိုရော။
- ၂။ ထမာတိ၌ဝိုင်တဲ မူဟိုက်ထမာဒြိုတ်သတ်လီရော။
- ၃။ ထမာဒြိုတ်၌ ကလောင်ဟိုသတ်လီရော။
- ၄။ ညးသကိုဘဲကိုထမာတိ၌ ညး၌ရော။
- ၅။ ထမာတိကို ထမာဒြိုတ် ဇီဒးညးညွံမူး ထမာလီ ဒးထကးရော။
- ၆။ ထမာတိ ဒင်ဂုဏ် ထမာဒြိုတ် သတ်လီရော။

* * *

ကောဒေပျို

ပွဲရးချင်ဗွာဝံ ကောန်ချင်အရင် ကောဒေ ပျို မယွံကို ကချေင်၊
ကရေင်၊ ကယျာ၊ ချေင်၊ မန်၊ ဗွာ၊ ယခါင်၊ သေံတံဂ် နွံတဲမဲမဂ္ဂိုင်ရ။

ကောန်ချင်အရင်တံဂ် ပွဲကိုဂကောံကိုန်ချင်ဗွာဝံ မံင်တဲမဲချင် သုင်တဲ
မဲချင် ညံင်ကောန်မဲမိ မဲဗုင်မဲကြုတ်ရ၊ ဂွးချင် ပျို ယောဒ်ဘဝဒိုက် သုင်တဲ
အင်္ဂလိပ်တံဂ် အလိုအသီဗျိုတိယုတံဂ် ညံင်ဇေဟ်ပလန်ကိုဒေံတဲ ဟံသုဟ်ရထ
ပါပရးထကးဆီတဲ အုပ်စုင်လပ်ရ။

စိုန်ဂ်လေဝ် ကောန်ချင်အရင် ကောဒေပျို ဂမ္တိုင် တုဟ်နသောံတိတ်ဗွး
နဘဝဒိုက်ဂ် ဆိကောံညီသာ ဂစာန်ရန်ဒရေင်တုင်တဲရ၊ ဟိုတ်ညီသာသုဟ်နဂ်ရ
ဂွးချင် ပျို ကလိဝံဗွးစးရ၊ ဗွးစးဂွးချင်ပျို ဝံတန်ကြန်အာ ဒိုက်တုဂ် ကောဒေပျို
ဂမ္တိုင် ချိုတ်မဲကတိုင် ဂျိုင်မဲထကပ် စွံလပ်စိုတ်ခိုင်င် သုသတြုဂြိုဟ်ပလို
ဗွးစးချင် ပျို ဂ် နကိုဇြဟတ်ညီသာ ပျို တပ်ဇေဟ် လှိုန်ဗပိန်ကောံရေင်။

ပသာ်ရော ဗွးစးချင်ပျို ဂ် ညံင်သောံစိုပ်ကျင်တဲပျို ဒုင်ဖအိုတ်လပ်
ဆီပဠက် လမျိုရိုဟ်လှိုဟ်ဂုန်ဟံမာန် ဂစာန်ရေင်တုင်တဲ ကလိဝံလပ်ရေင်၊
ဟိုတ်ဂ်ရ ချင်ပျို ပျိုမင်၊ ပရေင်အာဲကွာဲ ချင်မိတိမပျိုဂ် ပါပရစသိုင်ညီညီ
ရေင်၊ ကြုက်ဂါမဏိ ဂြိုဟ်ကျင်ကိုချင်ပျို ဂ် သရဲမန်ဗညာစရေမ် ဗျိုက်ပွိုတ်
မာန်အာ်ဂ် ပြာကတ်ဒွံင် ပွဲဝင်ရဟံသေင်ဟာ၊ ပျိုညးဂမ္တိုင်လေဝ် ညံင်သရဲ
မန် ဗညာစရေမ် မင်မဲသိုက်ဆာန် ဂွးချင်မိတိမပျို ဂ် ဒးမင်မဲအာ ဂကောံကိုန်
ချင်ပျို ရေင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်တော်

- ၁။ ပြာကတ် = မံက်ဂတပ်
- ၂။ အုပ်စုင် = ပကင်ရင်ပိုင်ဗြီ
- ၃။ ဂစာန် = ဂိုတ်ပွိုတ်ဇြဟတ်
- ၄။ တန်ကြန် = ခိုင်ဗိုန်
- ၅။ သုဟ်န = ညီသာ
- ၆။ ကပ်တု = တိလင်ဒ်ဒုင်ချီ

ပျော်ကော်ခလပ်ရောင်၊ မေင်မတွံဂး သတ်နွံကိုလမျို ထင်သုတ်တဲ နေ်သုင်သုတ် ဟံ့သေင်။

မေင်သုင်သုတ်နု နတဲကျောန်ထွေးမာန်ရ၊ ကေတ်ဟုန်ခိုင်စိင်မွဲတဲ စုတ်သုတ်၊ ပွဲသုတ် ဗလိုက်လပ် ဒှောင်ဗွာကဝက်တဲ ဂတးလံက်တဲညိ၊ လျးတဲ ပန်တိတ် ကျင် နူသုတ် ဒုင်ရပ်ကေတ် နကိုစက္ကူဗုဗုဗုး ပွဲစက္ကူဗုဗုတ် ဝံဆိကေတ် မေင်သုင်သုတ် သတ်ဇီရောင်၊ သွာင်နုတ် ခံသုတ်တဲ ပြောဟ်ပွိုန်လံက်ပသာန် တဲရံင်ညိ၊ ဝံဆိကေတ် မေင်သုင်သုတ်ကိုရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ဥတုကသို = အခိုင်ဥတုဗြဲ
- ၂။ ပသာန်တဲ = လျးတဲပန်ကျင်
- ၃။ ပျပ် = သမ္မိခုတ်လပ်
- ၄။ ဟုန်ခိုင်စိင် = ဟုန်ခွမ်မံင်ဇော်ဇော်
- ၅။ ဒှောင်ဗွာ = ဒှောင်ရံင်
- ၆။ သတ်ဇီ = အရံင်နာနာသတ်
- ၇။ ပြောဟ် = ဗျိုဟ်ပွိုတ်ကိုပါင်

ခန်လုတ်

- ၁။ မေင်သုင်သုတ်နု ဝံဆိပွဲအလိုရော။
- ၂။ အရံင်မေင်ဂ် နွံမူစိအရံင်ရော ဟိုပျးကိုညိ။
- ၃။ အရာလို ညးကော်ခစ မေင်သုင်သုတ်ရော။
- ၄။ မေင်သုင်သုတ်ဇီဂ် ကျောန်ထွေးကိုညိ။
- ၅။ ခံသုတ်တဲ ပြောဟ်ပွိုန် လံက်ပသာန်တဲမုး ဝံဆိကေတ်မူရော။

* * *

ဒွက်ကဗျ ကတ်ပညာ

ကောန်တံမံင်ဘာ ပညာဝံလေပ် ဝံဒေပ်စိုတ်ဗြဲ။
ကာလလုပ်ပေါ နဲကဲတင်နင် ဇွာပ်တင်စီကွး။
ကြိန်ပညာ ဒှဲအာဝံသိုက် ဒှဲသိုက်စိုတ်ညး။
ဝံတီမုတ်ဒွး စီကွးပညာ ပြာကတ်ဒေါင်ပေါ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ဒေပ် = သီဂိုင်စွဲလပ်ဒးဒးရးရး
- ၂။ ကာလ = အခိုင်အခါ
- ၃။ ကြိန် = ဣဒ္ဓိ
- ၄။ မုတ် = ဒုဟ်
- ၅။ ဒွး = ဗွးဒုဟ်
- ၆။ စီကွး = ညာတ်တုး

ခန်လုတ်

- ၁။ မူဒ် ဒးမံင်ဘာရော။
- ၂။ လေပ်ပညာတု ကာလ လုပ်ပေါမ္မး ဝံစီကွးဗိုလိုရော။
- ၃။ ကြိန်ပညာဂ် ပသ်မဝံဒင်စဖိရော။

■ဂလာန်ဗွဲသွပ်ဝံ ဇန်ကိုဝါကျဗွဲဗွဲညိ။

ကာလ။ ကြိန်။ မုတ်။ စီကွး။

* * *

တဲ

ပွဲအခိုင်ဗတံ သွင်သုတ်ဂမ္တိုင် တုးဒိုင် တိုင်တောင် တိုင်တောင် ပွဲလ္လှူအမဲအာကာသတော် သျှော့ညာတ်တရ၊ သွင်တံဂ် သလော်ဒးလျးဒေဲ ဝိုဟ်ဒိုင်ရောင် ပို မိုဟ်တံခယျကေတ်ရ၊ ဗွဲစွတ်တုန် သွင်တံဂ် ဒ်တဲကိုရောင်၊ သွင်တံဂ် ညင်ရဲတဲကို လျးဒေဲ ဂမ္တိုင်ရ၊ တဲဂ် ယပ်ရပို ရံင်အာ နူစက္ကဝါ သျှော့သျှော့တေံမ္မး ဝံဆိညင်သွင်သျှောတ်မ္မဲကို မဒ်ရ။

ဂုးတိဝံ ဇော်နူသွင် ဇော်နူတဲရောင် ပို ခယျကေတ်ရ၊ ဟိုသုာ်သုာ်မ္မး တဲကိုသွင်ဂမ္တိုင် ဇော်နူဂုးတိဝိုင်ဂုင်ကိုဆရ၊ ဗွတ်မုက်တဲဂ် ဇော်နူဗွတ်မုက်ဂုးတိ ကံဒစာ်ဆရောင်ဂးရ၊ တဲကိုဂုးတိဝံ သျှော့ဂိုင်ခလိုင်လောန်တဲ တဲဂ် သျှောတ်နူ ဂုးတိဏီ သာ်ဝံ သလော်တအိုတ်ရ။

တဲာ် ပွဲင်ရင်လင် ဂမ္တဲာ်လျးရ၊ ပဟိုတ်ကိုဂမ္တဲာ်ပသာန်တဲာ် ကောံလျး
တဲာ်တဲာ်တဲာ် မိုဟ်သတ်တိရဏ္ဍာန် တဲာ်ဆုဂမ္တိုင် ပွဲင်ဂျိုင်တဲာ်မာန်ရ၊ ပဟိုတ်ကိုဂမ္တဲာ်
ပသာန်တဲာ်တဲာ် လမ္းဒုာ်ကိမ္မာသိုတ်ဂမ္တိုင် က္တိဒ်သျှဟ်ဒုာ်အိုတ်ရ၊ သျှဟ်ဒုာ်
တဲာ် ဒ်အာမတ်တြိရ၊ မတ်တြိတဲာ် ကလောင်ဗုန်ဒ်ဒုာ်တြိတဲာ်ဂုဗျေရ၊ ဒုာ်တြိ
တြိုင်ကောင်သ္မးဒုး ဝဲမလောန်ရ။

လျးတဲာ် သတ်မပ္တဲာ်ကိသဲာ်၊ ဟိုင်၊ ငွေင်ငွေင် တဲာ် သ္တိမိပ်မြဟ်ရ၊
ပဟိုတ်ကိုဂမ္တဲာ် ပသာန်တဲာ်တဲာ် သတ်ဆုသတ်ဒုန်ဇော်တဲာ်ရ၊ သျှဟ်တဲာ်ရ၊ ပွဲင်
လေင် ကရောင်ကျော်ဂေါင်မောင်ပုးတဲာ်ရ၊ ပွဲလျးတဲာ် ဓာတ်ဗိတာမေနိဒီ၊
ဓာတ်ဒ်တြဟတ်နွဲရ၊ ဟိုတ်ဂဲာ်ရ ပို မိုဟ်တဲာ် ပွဲလျးတဲာ်မ္း ထတ်ယုက်တဲာ်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ကံာ်

- ၁။ တိုပ်တောင် = တွးမဲလစုတ် ၇၊ မဲလစုတ်
- ၂။ ဝဲစုတ် = ဒုာ်ဒုာ်ဇော်ဇော်
- ၃။ ပသာန်တဲာ် = လျးဂမ္တဲာ်
- ၄။ လမ္းဒုာ် = ဗလးမုက်ဒုာ်
- ၅။ ကိမ္မာသိုတ် = ကိမ္မာဇော်အိုတ်

ခန်လုတ်

- ၁။ ပွဲအခိုင်ဗတံ ပို ရင်အာလ္လှူ အာကာသတဲာ်မ္း မူပွဲညာတ်ရော။
- ၂။ သွင်တဲာ် လျးခေင်ဂမ္တိုင်ဟာ၊ ဝိဟ်ဒွင်ဟာ။
- ၃။ တဲာ် ပို ရင်အာ နူစက္ကဝါ သျှာဲသျှာဲတဲာ်မ္း ပွဲညာတ်ဗိုလိုရော။
- ၄။ တဲာ်ကိုဂုးတိ က္တိလိုဇော်ရော။
- ၅။ တဲာ် ပွဲင်ရင်လင် မူရော။
- ၆။ ပွဲလျးတဲာ် မူခါတ်နွဲရော။
- ၇။ ပို မိုဟ် ပွဲလျးတဲာ်မ္း ကလိပွဲဖိသတ်လိုရော။

* * *

ဇြာကရာဇ်ဖြ မိစဗု

ပွဲရာဇဝင်ချင်မန်ဗျာပို ဝံ မိုဟ်ဖြဝံပိုင်ပြီ ပတုချင်ဂ် ဆမိစဗုမဲ့
ဟောင်မန်ရ၊ မိစဗုဂ် နှ်ကောန်တုညး ရာဇာဓိရာဇ်ဇြာကရာဇ်မန်ရ၊ ပွဲသက္ကရာဇ်
၇၅၅-သွာံ သးဝံဂင်က္ကိန်နှ်မိုဟ်ရ။

ပွဲသက္ကရာဇ် ၈၀-သွာံ၊ ကောဇကုဗညာဓရာံဂ် စုတိစအာသွင်တု
ဒတောင်တောင်နန်ကို လက်သန်ဝံပ ဇြာကရာဇ်ကို ပါနူမိစဗုမဲ့တု
ညးတုဟ်သွာင်ဟံမဲ့ရ။

မိစဗုဂ် နှ်တောင်ဝိသေသဖြရ၊ ချိုက်ပင်ကိုပညာရ၊ ညင်ချင်ကွာန်
ဝံဇော်မောင် မိပ်ခြိပ် ရောင်ဆဲးဂ်လောင် ပှင်ရင်မင်မဲ့မာန်ရ၊ ပွဲအရာပှင်ရင်မင်မဲ့
ချင်ကွာန်ပှင်လောင် ပှိုထောက်တန်ကိုဒွဲဒွဲကမောန်ဂ်ဟောင် ခါန်ကွက်ပှိုန်တု
ဇိုန်သွင်ကို ပကင်ရင်အိုတ်ရ၊ ဗက်ကို ဒတောင်တောင်တု ဇိုန်ကိုဒွဲဒွဲဂ်
တုညးဟံဒးဂုပ်ရ၊ ကုညးမှံကိုပညာ မလောင်ဗစာရဏာဂတ ကြံလောင်ဟောင်
တုညးကိုဒွဲဒွဲရ။

ဒးကာလမဲ့တု သွက်ဝံပိုင်ကရိုင်မင်မဲ့ ပကင်ရင်ချင်၊ ခမီဓမ္မဓရာံ
ရာံတိတ်သွဲကောံ ကယျိုင်ခရ်တု နကိုယျုဓမ္မစေတီ ဇိုန်သွင်ကိုဒွဲဒွဲ နဒဒ်
ဥပရာဇာရ၊ ဓမ္မစေတီဂ် ဟိုတ်နုဒတောင်တောင် ဇြာကရာဇ် ဟံသေင်တု
အမာတ်ဒဗညာ လှိုတံဂ် ဟံတုပ်စိုတ်ရ။

ဟိုတ်ဒဒ်ဂ် တုညးတီတု သွက်မိက်ဝံ ထွးပပြာကတ် အရာပညာကို
အရာဒတောင်တောင် ကုအမာတ်တံဂ်တု ကိုအာကေတ်နင် ဆုဒဒန်
ညးမလိုန်ပေန်လင် မွဲတုင်တု ကိုဂုတ်ရုပ်ကျာ် ပဋိမာတု ကိုအမာတ်ဒဗညာတံ
လှောင်ရှေ့သော်ရင်ရ၊ ကာလဂ် အမာတ်ဟံတုပ်စိုတ်ကို ဓမ္မစေတီတံဂ်
တီကေတ်အဓိပ္ပါယ် ပွက်တုညးတု သွရှေ့သော်ရင် ကုဥပရာဇာအိုတ်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ လက်သန် = ဗိုပြင်ရပ်ရာ
- ၂။ ဝိသေသ = တောင်
- ၃။ ပကင်ရင် = အုပ်စုပ်မင်မဲ့

- ၄။ ဇိန်သွင် = အပ်ကို
- ၅။ ခါန်ကွက် = သို့တ်ပတိုန်
- ၆။ ကယျိုင်ခရ် = ကယျိုင်မိုဟ်
- ၇။ ပြာကတ် = မံက်ဂတပ်
- ၈။ ဥပရာဇာ = သိုင်ဗွဲ

ခန်လုတ်

- ၁။ မိစဗုဂ် ကောန်ညးဂ်ရော။
- ၂။ ဇြကရာဇ်ရာဇာဓိရာဇ်ဂ် ဇြကရာဇ်ဂကူမူရော။
- ၃။ ညးတုမိစဗုဂ် ဇိန်သွင်ကိုဒှဲဒှင် နဒဒ်ဥပရာဇာဂ် ကိုကုညးဂ်ရော။
- ၄။ မူဟိုတ် အမတ်ဒ် ဗညာတ် ဟံ့တုပ်စိုတ်ရော။
- ၅။ ညးကိုကေတ်ဆုဒဒ်ဂ် မူညးသွရော။
- ၆။ အမတ်ဒ် ဗညာတ် တီကေတ်ပိုက်စိုတ်ညးတဲ ပသ်မပရော။

* * *

ကျပ်

ကျပ်မွဲဂ် ဒ်ကိုင်ကျိုက်ပြဝေဏီမန်တံရ၊ ကိုင်ကျိုက်ဝံ့ ဟိုတ်မကောန် ဗိုရုပ်ကျပ်တဲ မန်တံကော်ကျပ်ရ၊ ကိုင်ကျိုက်ကျပ်ကို တုပညာ မြက်စာပွဲအရာ မတိုင်ကျပ်ကို ခတ်ဍုန်တံရ၊ မျှော်ကိုင်ကျိုက်ဂမိုင် ကျပ်ဂ် ဒ်ကိုင်ကျိုက်တောင်ရ၊ ရုပ်ရာဇိုပြင်ကျပ် မပ္ပန်လပ်ကိုဒှဲတိုင်ကျပ်ကို တောင်ခြာနူကိုင်ကျိုက်သွာင်ရ။

ပွဲကျပ်ဂ် ဇုက်မွဲ ဇုက်ခါဇုက်ပိဂးတဲ ဇုက်နွံပိတျိုင်ရ၊ ဆဂး ကာလ တိုင်ကျပ် ဟိုမွဲ ဇုက်မွဲဂ်ဟောင် ဒ်အဓိကရ၊ ဇုက်ခါဇုက်ပိဂ် ဒ်ဆအယာံမာတ် တွံဝါရသေ့ရ၊ ဇုက်ကျပ်ဂ် ဒးဒက်ဗွပ်ပွဲစးကျပ်ရ၊ ဇုက်ကျပ်ဂ် နဂိုဒုန်၊ ဟံ့သေင်သ်ဂ် နကိုပြင်စိင် ဒးတိုင်ရ။

ကျပ်ဂ် ဆဒ်ဆုလေဝ် ကောန်ဟံ့ဝံ့ရ၊ ဆုရဗ္ဗာ၊ ဆုဖါ၊ ဆုက တံဂ် ဟောင် ဒးကောန်ရ၊ ကောန်ကိုဆုတုဟ်ဟိုမွဲ ရှုရမျှင်ဟံ့ခိုဟ်တဲ တံင်စိုတ်ဓာတ် ပူရိသာတ်တံဟံ့မာန်ရ၊ သာ်ဝံ့ ဝံ့ဆိုပွဲလိက်မန် ဩတြဟ်ရ၊ ကျပ်ဂ် ဟိုပွဲ

သာမညမူ: ကျိပ်၊ ကျေ၊ ဗတ နှံပိညွတ်ရ၊ ညင်ဝံ့ပွပ်လော့ ပလုံလော့
စီဇန်လင်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ကျ်

- ၁။ ကွိုင်ကျိက် = အပေါတ်စပ်ကိုပွတိုင်တိုက်
- ၂။ မြက်စာ = လေပ်စီကူး
- ၃။ ခတ်ချန် = အောက်
- ၄။ ဇုံတိုင် = သွတ်ဝံ့တိုင်ပေါက်ရက်ကျပ်
- ၅။ အယမာတ် = ဆဗုတ်
- ၆။ စီဇန် = ဖန်ပြင်လင်

ခန်လုတ်

- ၁။ ကျပ်ဂံ နှံကွိုင်ကျိက်ပြဝေဇီ ဂကုလုံရော။
- ၂။ ဗိဒဒ်ကျပ် တွင်ခြာနု ကွိုင်ကျိက်သွင်ဂံ သွင်ထွေးကိုညိ။
- ၃။ ပွဲကျပ်ဂံ ဇက်နှံမူစိတုင်ရော၊ ဇက်လုံဒ် အဓိကရော။
- ၄။ ဆုကောန်ကျပ်ခိုဟ်ဂံ ရိုဟ်ထွက်ကိုညိ။

* * *

ဒွာနူကောန်ငှ

- ဆု, ဆု, မူပဇေတံက် အဲဒိုက်ပံက်ချန်။
- ပံက်, ပံက်, မူပဇေချန် အဲဒိုက်ကျော်က။
- က, က, မူပဇေမံက် အဲဒိုက်ပြင်လဲ။
- ပြင်, ပြင်, မူပဇေလဲ အဲဒိုက်ဂမာတက်။
- ဂမာ, ဂမာ, မူပဇေတက် အဲဒိုက်ဗျိုပုင်။
- ပုင်, ပုင်, မူပဇေဟံ့ကွမ် အဲဒိုက်အော်ဇေက်။
- အော်, အော်, မူပဇေဇေက် အဲဒိုက်ဗြိုဂူ။
- ဗြို, ဗြို, မူပဇေဂူ အဲဒိုက်ငှ ကော်။
- ငှ, ငှ, မူပဇေကော် အဲဒိုက်ထင်ချင်။
- ကောန်ငှ ဂမိုင် ညှပ်ပလိုင်သွင်တံ့ဗြို သုင်ဟံ့ဖဲဇီဟာ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ချန် = ဇူတ်
- ၂။ ကျောင် = စွီရံင်လံက်သွင်
- ၃။ လဲ = ကွက်ပဲ့ချ်
- ၄။ ဂမာ = ပွင်ပြင်ဂှ်
- ၅။ ချက် = ချက်အာချ်။

ခန်လုတ်

- ၁။ ပံက်ချန် ဒွဲလှ်ရော။
- ၂။ ကဂ် မုဒ်မံက်ဂတင်ရော။
- ၃။ ပြင်ဂ် မုဒ်လဲချ်ရော။
- ၄။ ဂမာဂ် မုဒ်တက်ပြင်ရော။
- ၅။ ပင် မုဒ်ဟံ့ကွမ်ရော။
- ၆။ အော် မုဒ်ချက်အာချ်ရော။
- ၇။ ဗြိ မုဒ်ဂုရော။
- ၈။ ကောန်ဂ် မုဟိုတ်ကော်ဗြိရော။

* * *

ပွမဂပ်ဝ်ရှေ့သျှ် ကုညးအာယုက်ဇော်

ကာလမတုဲတော် စိင်၊ ကျဲ၊ အကာပ်၊ သတ်ပိဝံ နိသဲဗွဲကိုတုံ ဖြိဇော်မွဲ တုံတုဲ မံင်တ်အိုတ်ရ၊ ဒးကာလမွဲတုဲ သတ်ပိဂ် ချေတ်ချပ်စ ရေင်ညှံ အိုတ်ရ၊ ပို မံင်ဒိုင်လျဟ်ဂ် ညးဂ်အာယုက်ဇော် ညးဂ်အာယုက်ချောတ်ရော ဟံ့တီ ညးမွဲကိုညးမွဲ သွဂရရှေ့သျှ်ရက် ကော်ရေင်ညှံလေပ်ဟံ့မွဲ မံင်ဒိုင် မသက္ကုစုတ်ရ၊ ပတုဲနုတုဲဝံတုဲ ညးအာယုက်ချောတ်ဂ် ဒးရှေ့သျှ်ရက် ကုညးအာယုက်ဇော်ရောင် သာ်ဝံ တုပ်စိုတ်အိုတ်ရ။

ပျော်သတ်ပိဂ် ညးဂ်မွဲ အာယုက်ဇော်အိုတ်ဂ် သွက်ဝံတီ တုံဖြိဇော်ဝံ ပကွဲကိုအဝဲလှ် သမ္ဘိဒးအိုတ်ရော သာ်ဝံသွာန်တ်ညးညှံရ၊ ကာလဂ် စိင်ဂ်

ယုံသဟာဲတံ ဃောအဲဆုတ်သွတ်တေံ ခါရကျင်ဝေင်ဒုဲဏံဟိုမ္မး အဲကောင်ဂါဝ်
ဝေင်တုံခြံဝံရ၊ ကွပ်ကျင်တုံခြံဝံ ဆလုက်စုက်ဒးဗုင်ကလုတ်အဲကို သမ္မိ
ဒးခိုဟ်ဟ်ရ သာ်ဝံသူးရ။

ကွဲလေဝ် ယုံသဟာဲတံ ဃောအဲ ဆုတ်သွတ်တေံ တုံခြံဝံ ဗုတ်ခိုတ်
သဟာဲစိင်ဟို ဟံ့ဇော်တံဏီရ၊ အဲဂံဝံလ္လှူတိတဲ ကွပ်ကျော်ခြံဝံ ကောင်ဇုက်
ကိတ်ဝေင်နကိုပါင်ဂံ သမ္မိဒးခိုဟ်ဟ်ရ၊ သာ်ဝံသူးရ။

ဗွဲကြံဝံ အကာပ်ဂံ ယုံသဟာဲတံ ဃောအဲ ဆုတ်သွတ်တေံ တုံခြံ
ဇော်ဝံ ဟံ့မဲဒုဲဏံဏီ အဲဂံ စနင် သတ်ခြံနုဋ္ဌာန်သ္ဍာင်တေံတဲ အိက်ကဏေံ
ဖျေံဒုဲဏံတဲ တုံခြံဇော်ဝံ ကျုတ်တိုန်ရောင်ဂးရ၊ ဟိုတ်ဂံရ အကာပ်ဂံ ဒ်ညး
အယုက်ဇော်အိုတ်ရ၊ စိင်ကိုကျဲတံဂံ ဒင်ကံပါင်အိုတ်ရ။

ပတျီနုအခိင်ဂံတဲ ကျဲကို စိင်တံဂံ ရှေ့သေ့ရံဂ်အကာပ် အယုက်
ဇော်ဂံတဲ အတိုင်သြဝါဒအကာပ် ဗက်ကလင်ကေတ်တဲ မံင်တမိပ်ပံင်ဒြပ်ပံ
မဲအယုက်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏံ

- ၁။ အဝဲ = အယုက်အထက်
- ၂။ သဟာဲ = ရဲမိတ်သဟာဲ
- ၃။ ဋ္ဌာန်သ္ဍာင် = ဒုဲတုဟ်
- ၄။ သြဝါဒ = ဂလာန်ဒလောံဗ္ဗောန်
- ၅။ မဲအယုက် = ဒိုက်ချိုတ်
- ၆။ မသက္ကုစုတ် = ဟံ့မဲကိုစုတ်။

ခန်လုတ်

- ၁။ သတ်ပိဂံ ရိုဟ်ထွးကိုညိ။
- ၂။ ဗိုဂလာန်စိင်ဟိုဂံ သံထွးကိုညိ။
- ၃။ ကျဲဂံ ဗိုလိုဟိုပုန်ရော။

၄။ ဂလာန်အကောင်ဟိုက် ဟိုထွေးကိုညိ။

၅။ ပျော်သတ်ပိက် ညးလိုအယုက်ဇော်အိုတ်ရော။

* * *

ကျိတ်တိ ဗတပိုတ်

ပွဲကာလမွဲတဲ ကျိတ်မွဲ လုပ်ဒွဲဒးတောင်မွဲရ၊ ကျိတ်တို တုဟ်နသ္တောံ တိတ်ဗူးနူတောင် ရန်ဒဲမွဲဇြဟတ်တဲ တိတ်ဗူးအာရ၊ ဝိုန်ဂ်လေဝ် ဗတညံက် ကြပ်ပိုတ် သေတ်ပွဲတောင်ရ။

သွက်ကျိတ်တို ကလိဝံတသိုက်လမျိုရ၊ ဆဂးဟံတုပ်ကိုကောံကျိတ် တိသ္တောင်ရ၊ ညံမွဲမောင်ဟောင် ဗဟံမွဲ တောင်တံင်ရ၊ ဝုလေဝ်ဝုဂ္ဂဲမွဲမလောန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ကျိတ်ဗတပိုတ်ဂ် သွက်ဝံစိုဗွန် ဂဝဂလိ ကျိတ်တုဟ်သ္တောင်တံင် လေဝ် ညံင်ဗတဝံပိုတ်သွးနဲညံက် ကြက်သွရောင်ချပ်တရ။

ပွဲမွဲတဲဂ် ကျိတ်ဗတပိုတ်ဂ် ကော်ပကောံကျိတ်မိုတ်တဲ ယံသယာဲတံ မှးတံ ဗတနွံတဲ သွက်မှးတံ ဖိုတောင်ညိရောဟံမွဲရ၊ ရံင်စလေဝ် ဝါတ်လောန်ရ၊ ဇြိုင်လေဝ် ဇြိုင်တဲမွဲမလောန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ကုတ်ဗပိုတ်ထောံ ဗတံအိုတ်ညိ သာ်ဝံ ကိုကသပ် နကိုပြယာဲရ။

ပွဲဝံ ကျိတ်မွဲဂ် ကျိတ်သတိကေတ်ကသပ် ကျိတ်ဗတပိုတ်ဂ်တဲ ယံသဟာဲ ယပ်ရပွဲမှး ဗတနွံမှး အရေဝ်ဗိုတ်ဏံ မှးဟို ဟံသောင်ရောင် သာ်ဝံ ဟိုသွစရိရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ရန်ဒဲ = ဂစာန်တိတ်
- ၂။ ဆဂး = ဝိုန်ဂ်
- ၃။ စိုဗွန် = ကွတ်လဒို
- ၄။ ဂဝဂလိ = ဝု
- ၅။ ကသပ် = အရာမချပ်လပ်ပွဲစိုတ်
- ၆။ ပြယာဲ = လိစှာဲ
- ၇။ သွစရိ = သွအရိုင်၊ သွပရေ

ခန့်လှတ်

- ၁။ သွိုင်ဓမ္မစေတီကို မူဆောင်ဆက်ကိုမိစဉ် ဗိုလ်ရော။
- ၂။ မိစဉ် စအာသွင်တဲ ညးကို ဆက်ပင်ရင်ချင်ရော။
- ၃။ ပွဲအဆက်ဒတောင် ဇြကရာဇ် ဝါရေင်ရောင်ကို ဇြကရာဇ်လီ
ပြာကတ်ဒယ့်အိုတ်ရော။
- ၄။ ဗလးခမီသင်တံ ထံသိုင်ဃိုကို မူကိုပရော။
- ၅။ ထွတ်ပွန်သီ ကလျာဏီကို ဒုဲလီရော။
- ၆။ သွိုင်ဓမ္မစေတီ ပွဲပဇြကရာဇ် မူစိသုာ်ရော။

* * *

ပွမဆေဝ်ဒပ် ယဲဝှ်

ပွဲလိုက်ဝံ ကပ်လွဟ်၊ ကပ်ကျောပ်၊ ကပ်ယဲ၊ သာ်ဝံ ကပ်နွံတ် ပိပြကာရ၊ ယဲဝှ်ကို တို့လုပ်ပွဲကပ်ယဲရ၊ ယဲဝှ်ကို ဥတုရာသီ အခိုင်ဟံ့ရဲတ္တိုန် မာန်ရ၊ ဒ်ယဲဝှ်မွဲး ချိုတ်ဂျိုင်ဂျိုင်အောန် သွက်ဒးဖေက်ခိုဟ် ဗွဲမလောန်ရ၊ ဆဂး ပွဲခေတ်လျဟ် နုဋ္ဌာန ပွမထတ်ယုက် အလိုအသီတံ နကို ဂဠုဂတာပ် ခေတ် စီဒုာထပက်ကို ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်တံတဲ မိုဟ်ဒ်ယဲဝှ် အောန်တရ။

ပဟိုတ်ကိုစွယဲဝှ်တဲ တ္တိုန်ယဲဝှ် ရောင်ဂးရ၊ စွယဲဝှ် ပွဲဒုာ် ဟံ့သွးဇး ကို နွံလေပ်ရ၊ ပွဲစုရဲချန်တံကိုလေပ် နွံလေပ်ရ၊ ဟိုတ်ကိုရ ဒုာ်ဟံ့သွးဇးကို လွသုင်ညီ၊ စုရဲချန်ကိုလွစညီ၊ ယဲဝှ်ကို နုပြဟ်ဟ် ညင်ဟံ့ဒ် ဆေဝ်ဒပ်လပ်မာန် ခွိုင်ရောင်၊ ညင်ဟံ့ဒ် ဆေဝ်ဒပ်လပ်မာန်ခွိုင်ရောင်၊ ညင်ဟံ့ဒ်ယဲဝှ်ကို ဒးစစုအာဟာရ သွးသွးဇးဇးရောင်၊ ဒးတောမ် သုင်ဒုာ်ရောင်၊ ဒးကြာတ် ကြဲ လတ်တဲ သွးသွးရောင်။

ညင်ယဲဝှ်ဟံ့ဝံကျော်ကို အပေါတ်သိုညးဒ်ယဲဝှ်ကို နကိုဂဠုဂစိုတ်စွယဲ ဒးပက်ဇောဟ်ရောင်၊ ဂဠုဂစိုတ်စွဟံ့မွဲး ယာတ်ဗျိုက်လွက်မိုဟ်ယဲဝှ် ဒးစိုဟ် ထောံတဲ အပေါတ်သွာင်တံကို ဒးစဲတဲမှတ်ခါတဲရောင်၊ ယာတ်ဗျိုက်လွက် မိုဟ်ဒ်ယဲဝှ်ကို ကပိုက်ကဆင်ပွဲပလိုင် ပွဲကွာ၊ ပွဲကွီဟံ့ဂပ်ဝံရ၊ ယပ်ရသွးမွဲး စွယဲတံကို စိုပ်အာဒုာ်တံကိုတဲ ကျော်မိုဟ်သွာင်မာန်ရ။

အသုဘ မှီဟ်ယဲကို ဓမ္မထအအိမ်မှီဟ်ယဲကို၊ ညံင်ရဲဟံဂွံဗဇိုလွာ
 ရ်ဟောင် ဒးတိုပ်ထောံရောင်၊ မှီဟ်မင်ယဲတံဂ် ဒးကြာတ်သ္မုးတဲ နက်ဂဉဲဂစိတ်
 စွရောင်၊ ပဲကွာန် ပဲအုမ်ဇကုတ္တိန်ယဲဝှ်မှး စွာပ်မှီဟ် စုကတ်ကတ်ဂိုဝ်ဒးစရောင်၊
 သံဂ် တောံစိန်တဲ ဒးဂိုပ်စွံလဝ်ရောင်၊ ဒးသုင်သုင် စိန်စိန်ရောင်၊ သတ်ဆု
 ကြိုင်ကြိုင် သတ်ဆုချုဟ်ယောပ်ယောပ်တံဂ် စဟံဂွံရ၊ ပဲစိုင်ရဲတံဂ် စွယဲ
 ဝှ်ပါလေပ်ဒိုင်တဲ စုရဲချုန်လဝ်တံဂ် ဒးခွေင်ထောံရောင်။

ပဲအခိင်မတ္တိန်ယဲဝှ်လေဝ်ကို ပဲအခိင်မဒ်ဒိုင်ယဲဝှ်ကို စွာပ်မှီဟ်သုတ်တံ
 ဇော်ဇော် ဒးထပက်ဂဉဲဒပ်ဝှ်ရောင်၊ ပဲအုမ်ဇကု မှီဟ်မမိက်ကိုမဲ့မဲ့ တ္တိန်ယဲ
 ဝှ်မှး မ္ဗာနပ္ပမထတ်ယုက် ကြပ်အိုတ်ညောန်အိုတ်ဂ် ဒးအာကဠိဟ်လ်ဗစ
 ပြဟ်ပြဟ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ လွဟ် = လွဟ်မပ္ပံကို ဝုန်မြခြေင်
- ၂။ တိုလုပ် = လုပ်လှိဟ်
- ၃။ အလိုအသီ = ညးဂွံအာဏာ ပိုင်ပြီလဝ်ချင်
- ၄။ ဆေဝ်ဒပ် = တာဒွာ
- ၅။ အသုဘ = ကြဲဇော်-အိက်
- ၆။ ခွေင် = ကုဟ်ထောံ
- ၇။ လွာဲဂ် = ချိုန်ခဏဂ်
- ၈။ အာကဠိဟ် = ဝဲမပြဟ်အာလ်ဗစ

ခန်လုတ်

- ၁။ ကပ်ပိက် ရိုဟ်ထွးကိုညိ။
- ၂။ ယဲဝှ်ဂ် တိုလုပ်ပဲကပ်လိုရော။
- ၃။ မူဟိုတ်တ္တိန် ယဲဝှ်မာန်ရော။
- ၄။ ဒုာဲလိုစွယဲဝှ် နွံလေဝ်ရော။
- ၅။ ယာတ်ဗျိုက်လွက် မှီဟ်ဒ်ယဲဝှ်ဂ် မုဒ်သ်လို ကပိုက်ကဆံင်
 ပဲပလိုင်, ပဲကွာ ဟံဂွံရော။

၆။ ပဲ့အုမ်ဇေယျာ ဣဒ္ဓိယံဝုဗ္ဗံ တင်ဒးကလင်ဗက်ဂ် ဟိုထွေးကိုညိ။

၇။ မိုဟ်မမိက်ကိုမဲ့မဲ့ ဣဒ္ဓိယံဝုဗ္ဗံ ဒးအာကဠိဟ် ဌာနလိုရော။

■ဂလာန်ထွေးလဝ် ဗွဲသုတ်တံဂ် ဇန်ကိုဝါကျမဲ့မဲ့ညိ။

လွဟ်။ ဆေဝ်ဒဝ်။ ခွေင်။ လွဲဂ်။

* * *

ရဲ

ရဲဂ် ဒ်စွအေန်သိတ်ဂးရ၊ ဂပ်ပေက်ဂွံက် ခိုဟ်ညိဟံသေင်၊ ပဲ့ဇေယျာ
ရဲဂ် ညွတ်ကိပ်-ညွတ်ညိဟ်-ညွတ်ဗုင် သာ်ဝံ ပါခြာလဝ်ပိညွတ်ရ၊
ပဲ့ညွတ်ကိပ် ဂ် မတ်-ပါင်-သော်ပါင်ဝါတုင် နွံတ်ရ၊ ပဲ့ညွတ်ညိဟ်ဂ်
သေင်မဲ့စုမ် ဇိုင်ပိစုမ် နွံတ်ရ၊ ပဲ့ညွတ်ဗုင်ဂ် ကသော်မိုဟ် နွံတ်ရ။

ရဲဂ် ဒုာ်မဟ်ကိုဗွင်ချော်ချးသိုဝ်တ ကိုက်လေင် ပပ်ပိတ်ဂ် ညတ်ပါ
လေပ်ရ၊ ရဲဗျော်မဲ့မဲ့ ဒုာ်မဲ့ဝါလိုပြင်ရ၊ ဒုာ်တံဂ် ပဲ့ပိုင်စိုတ် ညတ်ပါဣဒ္ဓိ
ရဲဇော်ရ၊ ရဲဂ် ဒုာ်ပပ်ပပ်ပီပီ သမ်အိသမ်အေဟ်တံဂ် နွံသတ် ကျင်ဗဗိုအိုတ်ရ၊
ပပ်ကျင်ချန်လတူစုစုမိုဟ်တံတဲ စသုင်လေပ်ရ။

ရဲဂ် ကသော်ဇိုင်နွံရ၊ ပဲ့ကသော်ဇိုင်တံဂ် ကိုက်လေင်ဗာန်လေပ်ရ၊
ကာလကျင်ချန်လတူစုစုမိုဟ် ကိုက်လေင်တံဂ် သိုခက်ဗာန် ပဲ့စုစုတံဂ်ရ၊ သွာင်နူဂ်
ရဲဂ် ကာလချေံစုချေံပိတ်ဗုင် နုစုချေံတဲ နကိုဗုင် ဗုညင်ဝံလံ
ချက်ကယျီအာ ချေံသွတဲ ဗုစုတံဂ် ချေံဗြောတ်စရ၊ ဗုင်ရဲတိတ်နုစု
ရဲဂ် စုယဲ ပါလေပ်ဒိုင်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ စုယဲသေံခက်ခက်ဗာန်ပဲ့စုတံဂ် ယဝ်
ပို စဒးမူး စုယဲတံဂ် လုပ်စိုပ်ဗုင်တဲ ဣဒ္ဓိယံဝုဗ္ဗံ လေပ်ရ။

ပဟိုတ်ကိုရဲတဲ ယဲဝုဗ္ဗံဣဒ္ဓိဗြးဒးအာမာန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ဒုာ်ရဲညတ်ပါ
လေပ်တံဂ် ဒးသွးဒးရောင်၊ စုစုသုင်တံဂ် ဒးဂိုပ်လဝ်ရောင်၊ ညင်ဝံစုးဗုးနု
ယဲဘဲဂ် စုရဲချန်ဂ်လွစညိ မင်စင်သွးသွးဒးဒးညိ။

လိက်ဗဟုမန်တို့ အုပ်ဒုတိယ

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ဗွင်ချောံချး = ခိုက်ဟန်ဗန်ဖအုမ်လင်(ခိုက်)
- ၂။ ကိုက်လောင် = ပပ်ပီကိုခွက်
- ၃။ စွယဲ = စုတ္တိဗွဟ်ယဲ
- ၄။ စုရဲချန် = စုရဲဗဗိုလင်
- ၅။ ယဲဂှ် = ယဲအိက်တိတ်

ခန်လုတ်

- ၁။ စုအေန်သိတ် ဒးဖေက်ခိုဟ်ဂှ် စုလိုရော။
- ၂။ ဧကုရဲဂှ် ပါလင် နွံမုစိညွတ်ရော။
- ၃။ ဒုဲရဲဒုတ်ပါဂှ် ဒုဲလိုရော။
- ၄။ ရဲဗျောံမွဲမွဲ ခွဲမွဲဝါ မုစိမရော။
- ၅။ ပွဲဒုင်ပါင်ရဲဂှ် မုဂှ်နွံလေပ်ရော။
- ၆။ စဒးစွယဲမွဲ မုမဒ်ရော။
- ၇။ ညံင်ဂွံဗွဲစုးယဲဘဲဂှ် ဒးပသ်လိုရော။

* * *

ဒွက်ကဗျ လုဟ်အောန်ကွတ်

ဟဲကောန်-ဟဲကောန်၊ ဗျောန်လိက်ပတ်၊
 ကတ်ညိလွလုဟ်။
 ကိုပပ်ညးကုဟ်၊ လုဟ်အောန်ကွတ်၊ ခြပ်ရတ်ရောတင်။
 ခပ်ဝီရိယ၊ ခစအာစာ၊ ပညာစိုပ်ညင်။
 ညာဏ်နွံကိုဟ်ခွင် တိတင်လိက်ပတ် ကတ်ညိလွလုဟ်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ကိုပပ် = ကိုခွက်ပပ်ပီ
- ၂။ အောန်ကွတ် = လေပ်ကွတ်ပညာအောန်

- ၃။ ဝီရိယ = ပွမပ္ပိတ်ဇြဟတ်
- ၄။ ကျိဟ်ခွင် = တိဇီ

ခန်လုတ်

- ၁။ ပို မိုဟ် နူဘဝကောန်ငှက် မူဒးဗ္ဗောန်ရော။
- ၂။ မံင်စကိုကိုပပ်ပမ္မး မူမဒ်ရော။
- ၃။ လှဟ်ဗ္ဗောန်ကွတ်ပညာမ္မး မူမဒ်ရော။
- ၄။ ဟိုတ်ဇြဟတ်တဲ ဒင်နဲနိဿဲကိုအွာမ္မး မူဖိုကလိဝံရော။
- ၅။ ညာဏ်နွံမး ဖိုသ်လှို ကလိဝံမာန်ရော။

* * *

မဂဒူ

မဂဒူဂှ် ဣဒ်ဒိုဟ်ပွဲချင်ဝါန် နွံပွဲရးသဗိုရ၊ နူချင်ဝါန်ဂှ် မဂဒူ ပကိပ်တဲ ညးဗိုက်ပိဇော် အာသွံရာန်ဗိုက် ပွဲချင်သုခေါဒါယ မှုံပွဲရးချင်ဒျောဒျာရ၊ ဒးကာလမွဲတဲ ပွဲဂံင်တြိ သွာခလောင်ဗိုက်မွဲ ယဲအာရ၊ မဂဒူဂှ် ဒးဂွေင်ဏာ ခလောင် မိုဟ်ယဲဂှ်ရ၊ ကာလတိုန်စိပ်အာလ္လှူကုဟ်ဒ်မွဲ ဗြဟံသောင်ကိုကာလ ပူတြိပ်ဇော်ရ၊ လဗိုတ်ကျာထတ် ဗွဲမလောန်ရ၊ ဖျီလလီပံက်ဂဂိုတးပန် ဖျေဒး ခလောင် မဂဒူရ၊ ခလောင်ဂှ် ကပ်ပိုတ်အာနုဒင်ပုးရ။

ချိုန်ခဏဂှ် ပွဲလွှာဒိုဟ်ဗွဲက် ဖျီလလီတုးတိုန်ပွဲမတ် ကလောင်ဗုန်ရံင် လွှာယလိုတ် ဝံစီညာတ်ပြာသာဒ်ရ၊ ပသ်မဒ်ကုအဲရော ချပ်ပွဲစိုတ်ရ၊ သပ်တဲဂှ် ညးဗိုက်တံဂှ် စိပ်အာကွာန်နိဂိုဇော်မွဲရ၊ မဂဒူဂှ် ပြာပ်အာဇရောင်အာစာ မဒိုဟ်နိမိတ်သွေတဲ သွာန်ဟိုတ်ဖိုနိမိတ်ဂှ်ရ။

ပွဲနုတဲဝံတဲ လွသွံရာန်ဗိုက်ရ၊ ခစဇရောင်သိုင်ညိ၊ ပွဲကိုပျိုင်သွာဏ် မုးဝံဒ် ဇြကရာဇ်ရောင် သာဝံအွာဂ်ဂးရ၊ နှ်အာစိပ်ချင် သုခေါဒါယတဲ၊ လုပ်ခစဇရောင် ညးဇော်စိင်သိုင်သုခေါဒါယရ၊ မဂဒူဂှ် မှုံကိုစိုတ် တုအ်သန်၊ ဇိုင်တဲပုန်သာသာ အရော်အခြာပုန်လောင်ခိုဟ် ဒွေတ်ပဋိပတ် လှူတပ်တးတဲ ညးဇော်စိင်ဂှ် သိုက်ဆာန်ဗွဲမလောန်ရ။

ပွဲမွဲတဲာ် အယောအဲဒိုင်အိက်စိင်ကံ ကလိဝံခေါက်ခတ်မွဲတဲာ် အာဖျာ
 လှဲကံမခါရ၊ ပွဲမခါကံ နကံပါအိက်စိင် တံပလုမ်ရ၊ တံခါတံကံ ဆက်ကွဲကံ
 သိုင်ရ၊ သိုင်ဒးဝပ်တဲာ် ကော်ကာဇရောင်မွောံနန် ခါန်လပ်မဂဒုပဲဒုဒဲဇမွောံ
 တမောံပိုင်ရ၊ မဂဒုကံ ဒ်ညးနွံကံဝီရိယတဲာ် တာလျိုင်ကော့ကံ ရောင်တိုင်ဒိုက်ကံ
 ပေင်ပေင်ရ၊ ဟိုတ်ကံရ သိုင်ကံ နကံယု၊ စောဒိုဒု ခါန်ပွဲဒုဒဲ ညးဇမွောံ
 ဝင်နန်ပုန်။

နကံ မဂဒုကွတ်နင်ကောန်ဝတ်ပြင်စိင် သိုင်သုခေါဒါယတဲာ် ကလေင်စ
 ကျင်ကွံဝန် ချင်မိတ်မကော့တဲာ်သိုင်ရ၊ ပွဲကြံ ပွဲဒက်မိတ်ကံ အမတ်အလိမ္မာ
 စချင်မတ္တမရ၊ အမတ်အလိမ္မာကံ ချပ်စ့ လ္လှူမဂဒုရ၊ ဟိုတ်ကံရ မဂဒုကံ
 ဂစိတ်ကော့အမတ် အလိမ္မာကံတဲာ် သီကောတ်ချင်မတ္တမ ပသိုင်ပွင်ရင် ချင်မတ္တမ
 ဒင်ယု သိုင်(ဝါရေင်ရောပ်)ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ကံ

- ၁။ ပကုိုင် = ဒ်ညးဇမွောံအာဂတ
- ၂။ နိဂီ = ကွန်ဇော်
- ၃။ နိမိတ် = ဒဒ် မတ္တဒ် ဂတနုဏံ
- ၄။ တုအ် = ဟံလုဟ်
- ၅။ ဆက်ကွဲ = ပအပ်ကံ
- ၆။ ဒးဝပ် = ဒးစိုတ်
- ၇။ တမောံပိုင် = မိုဟ်တောံတိုပ်ပိုင်သု
- ၈။ ဒက်မိတ် = သွမိတ်သဟာဲ
- ၉။ ဝါရေင်ရောပ် = ဓဇုဇော် နုအာကာသ

ခန်လုတ်

- ၁။ မဂဒုကံ ဒ်မိုဟ်ချင်လိရော။
- ၂။ ချင်ဝါန်ကံ နွံပဲရးလိရော။
- ၃။ ညးမိုက်ပိဇော်ကံ အာသွံရာန်မိုက်ချင်လိရော။
- ၄။ ဒလေင် မဂဒုကံ မုဒ် ကပ်ပိုတ်အာရော။

- ၅။ အာစာမဒိတ်နိမိတ်သော့ကို ဂးကို မဂဒုသတ်လိုရော။
- ၆။ ညးဇေမ္ဗာန်စိင်ကို မူဟိုတ်သိုက်ဆာန်မဂဒုရော။
- ၇။ သိုင်ကော်ဏာ မွောန်နဲတဲ ခါန်လပ် မဂဒု ဒုဘဲလိုရော။
- ၈။ မူဟိုတ်သိုင်ခါန်ပွိုန်ဒုဘဲညးဇေမ္ဗာန်ဝင်နဲရော။
- ၉။ မဂဒု ကုတ်နင်ကောန်ဝတ်ညးကိုရော။
- ၁၀။ မဂဒု ပသိုင်ပကင်ရင်ချင်မတ္တမာ် ဒင်ယျ သတ်လိုရော။

■ ဂလာန်ပွဲသွပ်ပွဲ ဇန်ကိုဝါကျပွဲပွဲညီ။

ပကျိပ်။ နိဂို။ ဆက်ကွဲ။
 နိမိတ်။ ဒးဝုပ်။ တမော့ပုင်။
 * * *

ကွင်လို့

ပွဲလက်ထက်သိုင်ဓမ္မစေတီပကင်ရင် ချင်ဟံသာဝတီကို ဝိဟ်သြိုဟ်ပွဲ
 မလောန်ရ၊ သိုင်ကို ရန်တွဲကိုသာသနာ ပွဲဂိုလဟ်ဇော်မောင်တဲ ခမီနုချင်မန်
 တံကို နိမန်ဏာချင် သိုင်ယိုတေံတဲ ကိုထပ်ပွိုန်ခမီတို့ရ၊ ကောန်ရာမည
 ဝိုခမီ ပွိုန်ပယျင် ပွဲကြိုင်ကလျာဏီကိုတဲ ဇကရာဇ်တုညးတ္တံသိုင်ယိုကို ကိုဒါန်
 ပရိက္ခရာဒစာံ သိုဒါန်တုဟ်ဟ်သတ်ရ။

ခမီရာမညဂမိုင် ကိစ္စဇေကု အာစိပ်ဒတဲတဲ ပွဲကာလမကလေင်စ
 ကျင်ကို တုညးချင်သိုင်ယို ကိုနင်ပရင် စွဲစွဲနိမိတ်မဂိုင် တိုန်ချိုက်ပွဲကွင် ရာမဒု
 တတဲ ဇက်တိတ်ကျင်အိုတ်ရ၊ ကွင်ရာမဒုတကို ပွဲမပြဟ် ကျင်စိပ်သေဟ်
 ချင်လျင်ရ၊ တုညးသိုင်ဓမ္မစေတီ ကောံအမာတ် ညှိပ်ပာန်ဂမိုင် သိုကောန်ချင်
 ကောန်ကွာန်ဂမိုင် ကျင်ဒင်ကျင်တဲအိုတ်ရ။

ကွင်ရာမဒုတကို ဇက်တိတ်ကျင်တဲ တဲယးဂတကို ကွင်စိတြဒုတ
 ကိုကွင်အမာတ် ဣသိုင်ယို တိတ်ကျင်ပွဲစွဲရ၊ ကွင်ခါမ တိတ်ကျင်လက်
 ကရံပွဲ ဟိုတ်နုဗြဲကျာ ဟံဇဝ်ယာတဲ ဒးလပိုတ်ကျာ ဇော်ကိုဗြဟတ်ရ၊
 ညးလှိုမဟို ကွင်စိတြဒုတကို ဒးလပိုတ်ကျာထကးဗျိုက်အာတဲ ကွင်အမာတ်
 ဣသိုင်ယိုတံ ဟံင်ပြင်ပွဲတဲ ကလေင်လုပ်စအာ ဝှင်တံသိုင်ယိုတေံပုန်ရ။

ပရိုင်ကွင်စိတြဒူတ ဒးလဗိုတ်ကျာ မပေါတ်အာအဒေါင်ကွီမှာ သိုတ်ဂ် တုညးသိုင်ဓမ္မစေတီ ဝံမိုင်တု အလုံရးနိဂီရာမည သိုဖအိုတ် နွဲအသံကို ကျောန်ဇောင်လွှာ်, ဇောင်အလံာ်ကိုခုံပတုပ်ရပ်ကွင်စိတြဒူတတု ကိုစုတ်ဇောင်မ မပ္ပံကိုစုကွင်ခဲ ယိုတ်ခန်လို့သ်, သတ်ဆုပါဒလို့သ်ရ၊ ကိုချေန်ပှင်သု ပုဇ ရတ်ပိပြကာတု ဇောင်လွှာ်, ဇောင်အလံာ်တံဂ် ပလံင်ပ္ပိတ်ဇာပ် ဘုတ်ဘာကျာ် သိုဖအိုတ်ရ၊ သွတု ယိုက်ဂုဏ်ဒေဝတ် ကွီမဏီမေဓဠာ ယိုက်ဂုဏ်ဒေဝတ် ဂမိုင်ရ၊ သ်ဝံပွင်ကွေ်အန္တရာယ်တု ဂိတုဘတ်ခါစွေက်ဂ် ကွင်စိတြဒူတဂ် စိုပ်ကျင်သျှော်ချင်လျိုင်ရ။

ပဟိုတ်ကိုသိုင်ဓမ္မစေတီ မပွင်ကွေ်အန္တရာယ်သ်ဂ်တု ဂကူမန် ဂမိုင်အဆက်ဆက် စိုပ်ဂိတုဘတ်ပင်မွဲး ညးကျောန်ခုံရပ်ကွင်စိတြဒူတတု ကွင်ခန် ယိုတ်ခန် လို့သ်, သတ်ဆုဗျုလို့သ် သိုက်ပုတ်ပှင်သု ဇောင် လတတ်, ဇောင်အလံာ်ပုဇအိုတ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ပုမပုဇ ရသ်ဝံ ကွင်လို့(ဥိုင်လို့ ညးကော်ခဲစ နိုလျှဟ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ရန်တု = ဖျေံစွံစိုတ်
- ၂။ နိမန် = ဣကော်ဏာ
- ၃။ ချင်သိုင်ဃို = ထံသီရိလင်္ကာ
- ၄။ ပရိကွရာ = အပေါတ်ခမီမပ္ပံကို ဗဗေင်သုာ
- ၅။ သတ်ဆုပါဒ = သတ်ဆု နာနာသ်

ခန်လုတ်

- ၁။ ခမီနုချင်မန်တံ အာပတိုန် သိက္ခာတို့ ပွဲချင်လို့ရော။
- ၂။ ဇကရာဇ်တုညးထံသိုင်ဃိုဂ် ကိုဒါန်ကုခမီမန်တံမုဂ်ရော။
- ၃။ ကွင်မန်ခါမဂ် ယျုသ်လို့ရော။
- ၄။ ကွင်လို့ စိုပ်ကျင်သျှော်ချင်လျိုင်ကျာ်ရော။
- ၅။ ကွင်စိတြဒူတဂ် မုဒ်အာရော။
- ၆။ ကွင်စိတြဒူတဂ် စိုပ်ကျင်သျှော် ချင်လျိုင် တုလို့ရော။

၇။ မူဒ် ညးကော်ခစ ကွင်လီုရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသွပ်တံဂ် ကောတ်မွဲမွဲတဲ ဇန်ကိုဝါကျညိ။

ရန်တံ။ နိမန်။ ပရိက္ခရာ။ သတ်ဆုပါဒ။

* * *

ခွောင်မတ်

ခွောင်မတ်ဝါ မွဲဒိုင် ပွဲခန္ဓကာယပို မိုဟ်ဝွံ ဒ်အဝဲအင်္ဂီ ဓတ်တကတ် အိုတ် ဒးကောန်ကမောန် ဂြိုင်အိုတ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ခွောင်မတ် ညံင်ဟံဒးဘဲ ဒးစိုဗွန်လပ်ရောင်၊ ခွောင်မတ်ဂ် နွဲပွဲဝွင်မတ်ရ၊ ဝွင်မတ်ဂ် ဇုတ်မိုဟ်ဟ် စိုဗိုင်လပ်ရ၊ ခတိုင်မတ်ကို သော်မတ်ကို စိုကြပ်လပ်ရ။

မတ်ဂ် ကာလရံင် ဒးလျးပဠေလောန်မူး မတ်ဒးဗွေက်အာရ၊ မတ်ဂ် ရိုဟ်တဲ ဒးကောန်ကမောန်ဂြိုင်အိုတ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ညံင်မတ်ဝွံဇု ဗစိုဟ်စိုတ်တဲ ဒးတိက်သိုင်ထောံရ၊ မတ်ဂ် ရိုဟ်ရိုဟ်တဲ ဒးကြဲလောင်ကို ညှ်သွးသွးဇးဇး ဂပ်ဝ်ရောင်။

တြဟတ်မတ် ညံင်ဝွံခိုတ်ဂ် သွကောန်က သောတ်တံတံဂ် ဒးစကိုရ၊ တူးဆုလတ်လတ်ကို သတ်ဆုသ်မိတ် မွဲကိုညှ်မဂြိုင်တံဂ်ကို ဒးစကိုရ၊ ပွမသွသ်ဝွံ မတ်ဂ် ကောန်ကမောန် လံလံမာန်ရောင်။

လဆောင်လဆောင် အရာမမိက်ကိုမွဲမွဲ လုပ်မတ်ဂိတံဂ် လုပ်အာ ပွဲမတ်လေပ်ရ၊ ကာလဂ် လွကွေက်မတ် နကိုတဲညိ၊ ကွေက်ဒးမူး ခွောင်မတ် ဒ်သရလေပ်ရ၊ မတ်လီုလေပ်ရ၊ စွယဲနုတ်တံဂ်လေပ် လုပ်မတ်လေပ်ရ၊ မတ်လီု လေပ်ရ၊ တဲကိုပပ်ဂ် ကြာတ်သွးတဲမှ ရပ်မတ်ဂပ်ဝ်ရ။

ယာတ်ဇိုတ်မုက် မွဲခတော်ခေင် မိုဟ်ဂမိုင် ညးဇိုတ်အဲဇိုတ်မူး မတ်ယဲ ကောံလေပ်ရ၊ ကာလရံင်လိက်မူး လိက်စွဲကရပ်မတ်တဲ ရံင်ဟံဂပ်ဝ်ရ၊ ရပ်လိက်တြာခရာကွမတ်ဗုတ်ဇိုတ်ဝါမိတ်တဲ ရံင်ဂပ်ဝ်ရ။

လျးတူးကျင်လံက်ပူးပါဇကုမူး တဲပင်ဂ် ရပ်လိက်ဒးဗိုရ၊ နနဲသ်ဝွံ လျးတူး နွဲလံက်ပင်မူး ရပ်လိက်တဲပါတဲ ဒးဗိုရ၊ ရံင်လိက်လံတဲ မတ်ကျိုင်မူး

ဒးစွဲကျောင်ရံင်အာအရာဝတ္ထု နွဲသွာဲသွာဲတောံရောင်၊ မကောံမကောံ ဒးဗုဂံ
မတ်ရောင်၊ သွအရီုဗစင်ရံင်လိက်လအ်အ် ဟံဂပ်ပ်ရ။

တိက်ဒွဲ ပွဲဒွဲသတိက်တဲ ရံင်လိက်ဟံဂပ်ပ်ရ၊ ဟံဂွံလျးတုးနိဟ်ဟ်
တဲ ဒးဗစင်ရံင်မူး ဖြဟတ်မတ်သိုန်အာရောင်၊ ပွဲအခါဒ်ယဲ မျက်ကို ပွဲအခါမတ်
ဂိမတ်ယဲကို ရံင်လိက်ဟံဂွံရံင်လိက်မူး မတ်ဇွေင်လေပ်ရ လတောင်မတ်
ချိုတ်လေပ်ရ။

မတ်ဂ် ပွမလုက်ဒွဲဒး မမိက်ကိုမဲ့မဲ့၊ ပွမကျိပ်ဂိ မကောံမကောံ၊
အရာညာတ်မံင်ရိဟ်တဲတံဂ် ပွမညာတ် ဗဗုင်ဗဗုင်၊ မတ်သုဲဗွေတ်၊ သ်ရမတ်
ဒဇုဂိစင်ဒွဲပွဲမတ်တ္တိဒ်မူး ဒးအာထွးကိုသပ်ဝန် ဆောင်ကိုမတ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ချောင်မတ် = ခုန်ကောန်မတ်
- ၂။ ဝှင်မတ် = ဖျန်ဗိုင်ဂေတ်လပ်မတ်
- ၃။ ကျက်မတ် = ဇွိတ်မတ်နက်တဲ
- ၄။ လံက်ပုင် = လွတ်တဲပုင်
- ၅။ ဗွင်ရံင် = ရံင်ဟံဗလးမတ်
- ၆။ မတ်ဇွေင် = ချောင်မတ်ဒွေင်အာ
- ၇။ ဗဗုင်ဗဗုင် = ညာတ်ဟံကွးဖူး။

ခန်လုတ်

- ၁။ ပွဲခန္ဓကာယပို အဝဲအဂံ ဝတ်တကတ်အိုတ်ဂ် အရာလုံရော။
- ၂။ ရံင်ဒးလျးပဇွေင်လောန်မူး မတ်မူမဒ်အာရော။
- ၃။ မတ်ညံင်ဝံဇုဂ် ဒးပသ်လုံရော။
- ၄။ ဖြဟတ်မတ်ဝံနိဟ်ဂ် ဒးစစုမူရော။
- ၅။ မမိက်ကိုမဲ့မဲ့ လုပ်မတ်တဲ ကျက်ဒးမူး မူဒ်အာရော။
- ၆။ ယာတ်နိတ်မက် မွဲခတော်စင် ညးနိတ်အဲနိတ်မူး မူမဒ်ရော။
- ၇။ ပွဲအခါဒ်ယဲမျက် ပွဲအခါမတ်ဂိမတ်ယဲ ရံင်ဒးလိက်မူး မတ်မူ
တ္တိဒ်မာန်ရော။

- ၃။ ဝိသအေ = ဝိမသ္မုဒ္ဓိင်
- ၄။ ဝိသိန္ဒ = ဝိကလောရိပျင်ဇယျးဗျး
- ၅။ ကဗျဉ် = ကချောတ်တ် ဇော်ဇော်
- ၆။ ကသ = ကဝှပ်ဝိတဲ စဲလပ်ကံကံ
- ၇။ ပှင် = ပှဲကံသံ
- ၈။ ချင်မှး = ရးချင်တုဟ်သ္မာင်

ခန်လုတ်

- ၁။ ချန်သွ ညင်ရ်ဘဟ်ဝှံနွံဂံ ဒးစုတ်မူရော။
- ၂။ ဝိသာမညဂံ ဝိလိုရော။
- ၃။ ဝိလုပ်ဂဉ္ဇဲဇေဂံ ဟိုထွးကိုညိ။
- ၄။ ဖျုန်ကို ကကို ဝှံစွံဒင်ဂံ ဒးစုတ်မူရော။
- ၅။ ဇွေင်ဂံ ပှင်ကံသံတဲချန်မှး ကလိဝှံမူရော။
- ၆။ သံလို ချန်ဝိဝှံရော။
- ၇။ ဒေသဝိတိတ် ပိဋ္ဌာနဂံ သံထွးကိုညိ။

* * *

ပရေင် ယေန်သ္မာင်မိုဟ်

ပွဲခပ်ပရေင်မိုဟ်ဂံ မိုဟ်သ္မာတ်တ်တံ ဂပ်ဝဲဒးရှေ်သေ့ရဲဂံ ကုမိုဟ်ဇော် နကိုကာယပါင်စိုတ် ပိပြကာဝှံရောင်။

ပွဲမရှေ်သေ့ရဲဂံ ကုမိုဟ်ဇော် နကိုကာယမှးဂံ ကွာ်အာကျင်ပွဲဝှံင်
တြ တပ်ကျင်ကိုမိုဟ်ဇော်မှး မိုဟ်သ္မာတ်ဂံ ဒးပဲါကိုဝှံင်ရောင်၊ လုပ်အ
ကြာအဒေါင်မိုဟ်မှး ဒးကုန်ဒစိုင်အာရောင်၊ အပေါတ်မမိက်ကိုမဲ့မဲ့
ကိုကုမိုဟ်ဇော်မှး ဒးဒင်ကိုတဲခါရောင်၊ မိုဟ်ဇော်ကိုဇေကုမှး ဖျပ်ကျိပ်တဲ
ဒးဒင်ကေတ်တဲခါရောင်၊ ဂတမိုဟ်ဇော် သိပ်ပသာသာ ချိန်နီစတ်တ် ဒးဝှံ
ဒးဣာ် ဒးလုပ် ဒးတိတ်ရောင်။

ပွဲမရှေ်သေ့ရဲဂံ နကိုပါင်မှးဂံ မိုဟ်ဇော်နူဇေကုမဲ့တဲ ကိုဒ်မဲ့ဂိတုကိုဒ်
ကာလဆက်ဆောံရေင်ညွံ ညးကော်ဇေကုမှး ဒးကလုက်အရောင်၊ ဒင်ကအံ

ပါင်မှူး ဒးဒင်ယုံရောင်၊ မိကျော် ဒးကော်ယာဲရောင်၊ ဟံ့သောင်သက်္ဍိ ဒးကော် မိရောင်၊ မကျော် ဒးကော်အပါရောင်၊ ဟံ့သောင်သက်္ဍိ ဒးကော်မအံက်ရောင်။

ညးမဒ်မိမယာဲကျေ အပါကျေတံ့ ဒးကော် မိဇော် ပါဇော်ရောင်၊ မိုဟ်အဝဲဒုတ်နု မိဇော်ပါဇော် ကျေတံ့ ဒးကော် လဇု ကူဇုရောင်၊ မိုဟ်အဝဲဇော်နု မိမကျေတံ့ ဒးကော်ကုညး အနဲကူနဲရောင်၊ မိုဟ်အဝဲ ဒုတ်နုမကျေတံ့ ဒးကော်ကုညး အမူ ကူစီရောင်၊ မိုဟ်အယုက်ဇော် နုကျေတံ့ မိုဟ်တြိဒးကော်အဝဲ မိုဟ်တြိဒးကော်ကူမဲ့ရောင်၊ ပွမကော်သက်္ဍိ ယေန်သုာင်မန်လေဝဲ တိုလုပ်နက်္ဍိပါင်ရော်သော်ရက်္ဍိမိုဟ်ဇော်လေဝဲဒ်ရ။

ပွမရော်သော်ရက်္ဍိ ကုမိုဟ်ဇော် နက်္ဍိစိတ်မူးဂ် ဝဲရော်သော်ရက်္ဍိ နက်္ဍိကာယ နက်္ဍိပါင်တံ့ မြဟ်ပုမဟ်ပွဲစိတ်သိုက်မိုက် ပွဲစိတ်တံ့ နက်္ဍိစိတ်ရော်သော် ရက်္ဍိမိုဟ်ဇော်သူးရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ အခိုက်ကွာပြဝေဏီ ညးတမ္ဗာတံ့ ရော်သော်ရက်္ဍိ ကျင် ကုမိုဟ်ဇော် နက်္ဍိကာယပါင်စိတ်ဂ် ပို ဟံ့ဖြိုင်စိတ်မ္ဍိသ် သွဗက်ဒုတ်ဗက် ထေက်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ဖျပ်ကျိပ် = ဂစိုင်ကျိပ်
- ၂။ သိပ်ပ်သာသာ = သာသာသာသာ ဒးဒးရးရး
- ၃။ ဆက်ဆံ = ညးမဲ့ကျိညးမဲ့ ဟိုဂး ချက်ချက်ကေဝဲကေဝဲ
- ၄။ ရေင်ညှံ = ညးမဲ့ကျိညးမဲ့
- ၅။ အဝဲ = အယုက်အထက်
- ၆။ မြဟ်ပုမို = မိပ်စိတ်မှောင်ဇာ
- ၇။ သိုက် = ဒးဝုပ်စိတ် ဒးအဝုပ်စိတ်

ခန်လုတ်

- ၁။ မိုဟ်ဒုတ်တံ့ ဒးရော်သော်ရက်္ဍိ ကုမိုဟ်ဇော်ဂ် နွဲမူစိပြကာရော။
- ၂။ မိုဟ်ဇော်နုကျေ ရဗတမက် ပွဲဂံင်မူး မူဒးပသ်လိုရော။
- ၃။ အာအဒေါင်မိုဟ်မူး ဒးအာဗိုလိုရော။
- ၄။ အပေါတ်မဲ့မဲ့ ကိုမိုဟ်ဇော်မူး ဒးကိုဗိုလိုရော။

၆။ ဦးညာဗိပ

- ၅။ မွိုဟ်ဇော် ကိုဇောအပေါတ်မွဲမွဲမွဲး ဒးဒင်ကောတ်ဗိုလ်ရော။
- ၆။ မွိုဟ်ဇော်နု မိမဇော့ဒ် ဒးကော်ကုညး သာ်လ်ရော။
- ၇။ မွိုဟ်ဇောတ်နုမိမဇော့ဒ် ဒးကော်ကုညးသာ်လ်ရော။
- ၈။ ပဲဒ် ဒးပဗက် ဒေတ်ဗက် သာ်လ်ရော။

* * *

ကံပိန်

မတဲတဲံ ရးချင်မန် ရမ္မာပူရ ညးကော် ရမ္မာဝတီဂ် ဇြကရာဇ်မန် ပိုင်ပြီလဝ်ရ၊ ပွဲကာလကျော်တြိ ဝံဒစံဂ်ဂ် ကျော်တြိမ္မဟာန် ကော်ခမီတုအရန်တံ ဂမိုင် ဂဇိုင်ဒေသစရိတ် စိပ်ကျင်ရာမညဋ္ဌာနီရ၊ နုဂ် ဣအာစိပ်ဘာရသိ စိတ္တ မွဲပု ဇရောင်ကွာလွဇော်မွဲရ။

ကာလဂ် ကျော်တြိပကာဂအီရ၊ မှာထေရ် သာရိပိုတ်ညာတ်တဲ လောဝ် ဟိုသွာန် ကုကျော်တြိသာ်ဝံရ၊ ယံတို့မွဲကုပိန်ကျော်တြိ မူဟိုတ်မွဲမွဲ ဣဒ်ဒ်တဲ မပကာဂအီရော၊ ယံသာရိပိုတ် ပွဲကွာလစဇော်ဝံ ယောအဲကျော်ဒ်ဘဝဂစံ ခြေတံ လက်တြဇော်သွာ် ပရိက်ဘဲအန္တရာယ်ဟံမွဲ မပတ်ကျင် ဗွဲတသိုက်ရ၊ ပွဲဋ္ဌာနဝံ အဲကျော် ပပရိန်ဗွာန်တဲ၊ သာသနာအဲကျော် တန်တဗုတ် မသုန်လ်သွာ်ရောင်၊ ညာတ်သာ်ဝံတဲ အဲကျော်ပကာဂအီရ၊ သာ်ဝံ ကျော်တြိကို လဝ်ပယျးဒိုဟ်ရ။

ကျော်တြိကိုပယျးဒိုဟ်သာ်ဝံတဲ ရသိစိတ္တဂ် ယံတို့မွဲကုပိန်ကျော်တြိ သွက်ပို ဒိုက်တံ ဝံရေ်သေ်ရဂ်ပူဇလျိုင်ကာလမာန်ဂ် ကိုပို ဒိုက်တံ ရေ်သေ် ညိကျော် သာ်ဝံ လောဝ်ဟိုကျော်တြိရ၊ ကာလဂ် ကျော်တြိဂ် နကိုဂုးခိုင်ပါဒ လိုန်ပေန် ပွဲဒုဘာရသိစိတ္တဂ်တဲ လှိုင်ခိုင်ပါဒကျော်ဂ် ပြာကတ်တဲရ။

ပွဲဒုကုန်ကျော်တြိ မလိုန်ပေန်ဂ် ကံပေန်ညးကော်ခစရ၊ ဗွဲကြိ ကောန် ဂကူမန်တံ ဗွဟ်ကွာန်ဇရောင်ဂ်တဲ ကွာန်ဂ် ညးကော်ကွာန်ကံပေန်ရ၊ နုဂ် မြိပတ်အာနဲ ကွာန်ကံပိန် ညးကော်ခစကျင် ဒိုကိုလျဟ်ရောင်။

ကွာန်ကံချင်လျဟ် မွဲပုဗွဲပုကွာန်ကံပိန်ဂ် ဒ်ဂအောင်ချင်ရမ္မာဝတီရောင်၊ ပွဲအရာဘုတ်ကံပိန်ဂ် ဒ်ဒုလှိုင်ကျော်တြိ မလိုန်ပေန်လဝ်ရောင်၊ ဝီပု။ဘာ

ထန်မူလ မှက်ဂုန်(၁) ဗွဲက်ကျက်မတိုင်ဂ် ဒ်ဒွဲကွာလွဇှော်ရောင်၊ သာ်ဝံ
ဝံဆီကောတ် ပွဲဝင်ဇာတ်ကျက်မတိုင်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ကံ

- ၁။ မတဲတေံ = ကွာကွာတေံ
- ၂။ ပိုင်ပြီ = အုပ်စုပ်
- ၃။ ရာမညဋ္ဌာနီ = ဒွဲကောန်မန်တံမံင်
- ၄။ ပရိုက် = ဒဒိုက်ဘဲ
- ၅။ ပ-ပရိနိဗ္ဗာန် = ပကာဂစိုတ်-ချိုတ်
- ၆။ သာသနာ = ဒလောံဗ္ဗောန်
- ၇။ ပယျးဒိုဟ် = ဟိုပျးလပ်
- ၈။ လွှာ်ခိုင် = ဒွဲဂတာခိုင်
- ၉။ မြိပတ် = ပြိုင်လှဲအာ
- ၁၀။ ပွီပူ။ = ခိုင်ဂုတ်ဒိုဟ်

ခန်လုတ်

- ၁။ ကွာတေံ ရးချင်ရမ္မာဝတီဂ် ဇကရာဇ်လှို ပိုင်ပြီလပ်ရော။
- ၂။ ကျက်တြိ ဂဒေင်ဒေသစရိတ် ဣစိုပ်ဋ္ဌာန်လှိုရော။
- ၃။ ကျက်တြိပကာဂအီဂ် ညးဂ်ညာတ်ရော။
- ၄။ မှာထေရ် သာရိပိုတ် လှော်ပွီ သွာန်ကျက်တဲ ကျက်တြိ
ကိုလပ်ပယျးဒိုဟ် သာ်လှိုရော။
- ၅။ ရသိစိတ္တဂ် လှော်ပွီကျက်သာ်လှိုရော။
- ၆။ လွှာ်ခိုင်ပါဒကျက် ပြာကတ်ဒွဲလှိုရော။
- ၇။ ကွာန်ကံဗိန်ဂ် ကွာတေံ ညးကော်စသာ်လှိုရော။
- ၈။ ဂအာင်ချင်ရမ္မာဝတီတြိဂ် လှုဟ် ညးကော်စကွာန်မူရော။
- ၉။ ဒွဲကျက်တြိလိုန်ပေန်ဂ် ဒ်ဒွဲလှိုရော။
- ၁၀။ ကွာလစဇှော်ဂ် နွဲဒွဲလှိုရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသွင်ဝံ ဇန်ကိုဝါကျွဲမွဲညိ။

ပိုင်ပြီ။ ပရိုက်။ သာသနာ။ လှော်ဇိုင်။ ပွီပွ။

* * *

ဒွက်ကဗျ တံင်ဝစဏံင်

နွံတုံဆုမွဲ တူးညေ့သော့သော့ လေဂြိတံင်၊
သတ်ဗ္ဗတ်လံင် မံင်လ္လှူအမုဲ သတ်ညေ့နဲဝ။
ကောန်ဌာ်ဂမ္တိုင် ဗိုင်ဂရိုက်အံ ဗဲဖျဲတုဲစ၊
စဖျုန်ထောံမ သွာယျက်အဲ ရိုဟ်တုဲဏံင်င်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

၁။ ဇံလ = ဆုကောတ်ကောတ် ယျတ်တိတ်နူတုံဆု

၂။ သတ် = အရံင်

၃။ အမု = အကး = အာကာသ

၄။ သွာယျ = မိတ်ဒါန် ၊ သွာဝ်ဒါန်

ခန်လူတ်

၁။ ဗတုံဆုဂှ် တူးညေ့ ဒှ်မံင်ဗိုလိုရော။

၂။ တူးညေ့ ဇံလနွံဟာ၊ ဟွံနွံဟာ။

၃။ သတ်ညေ့ ဗိုလိုရော။

၄။ ကောန်ဌာ်တံ ဗဲဖျဲနင်တုဲ မုပရော။

၅။ မုဂွံစ ဗိုလိုရော။

၆။ သတ်ဆုဝံ မုသတ်ဆုညး ကော်ခဲစရော။

* * *

သဘင်ညေန်ပွတ်ပွာင်သွဲလိုက်ဂှ်

ပွဲပိုင်မွဲသွာ်ဂှ် ရိုက်လှိုဟ်တုဲမွဲး နွံ(၃၆၅)တုဲ၊ ရိုဟ်လှိုဟ်ဂိတုမွဲး
နွံစှ်ခါဂိတုရ။ ပွာင်စှ်ခါဂိတု ဂိတုဂှ်ဂှ် ရဲဗုဒ္ဓဘာသာတံ စွတ်ပိုင်ခြာလဝ်

ဂိတုပရဲမွဲဂိတုကိုရ၊ နဒဂိုန်မွဲစွေက် ဒိစိုပ်ဂိတုပင်ဂ် မွဲပိဂိတု ရဲဝံကော်ခဲ
စအိုတ်ရ၊ တဲသီဗပင်ဂ်ဒ် ဒ်တဲသီလိုက်ဂ်တဲ ပွဲတဲဂ် ခမီသင်တံ သုပဝါအိုတ်ရ။

လိုက်ဂ်တဲမွဲး ကျာဗွဲက်လေဝ် ပိုက်စေရ၊ တိလေဝ်ကို သြောံပရဟ်
လေဝ် ချဟ်တရ၊ ဂိတုဂ်ဂ် တိုလုပ်ဒွဲင်ပွဲဥတုဗြဲတဲ လဆောင်လဆောင်
ဗြဲဂုရ၊ နဂ်မွဲစွေက် ဒိစိုပ်ကထိုန်ပင်ဂ် ဒ်တဲအပိုင်အခြာ ကိုဒါန် လလး
ကထိုန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ဂိတုဂ်ဝံ တိုလုပ်ဒွဲင် ပွဲသမယ လလးကထိုန်ကိုရ။

ကွေတ်ပြဝေဏီ ရဲဗုဒ္ဓဘာသာတံ နွဲမွဲသက် အယောကျာ်တြိတ္တိ
ဒ်ကျာ် မိကျာ်တြိ နွဲပွဲသွပ်တာဝတိုင်တေရ၊ ကျာ်တြိဂ် တုဟ်နသောံခွေင်ရော်
ဂုဏ်မိ တွံဝေအဘိဝေ ပွဲချင်သွပ်တာဝတိုင်တေ လုက်မွဲဂ် ပိဂိတုရ၊
ပွဲတဲသီဗပင်ဂ် တဲလိုက်ဂ်ဂ် ကျာ်တြိတ္တိစေကျင်ချင်မိုဟ် ချင်သက်သနာဂ်
နုချင်သွပ်တာဝတိုင်ရ၊ ကာလဂ် ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်ဂမိုင် သွက်ဝံဒင်တိုင်
သွပုဇ ကုကျာ်တြိ မက္တုစေကျင် နုချင်သွပ် တာဝတိုင်တေဂ် နကိုပုတ်မှာင်သု
ပုဇအိုတ်ရ။

ဟိုတ်ဂ်ရ ပတိဂ်ကာလဂ်တဲ ရိုဟ်စိုပ်ဂိတုပင် ဇာပ်ချင်ဇာပ်ကွာန်
ဋ္ဌာနဋ္ဌာန်ရးအိုသို ရဲဗုဒ္ဓဘာသာတံ ဗွဟ်သဘင်ဇေန်ပုတ်မှာင်သုလိုက်ဂ်
အိုတ်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ အဘိဝေ = ဝေပရဲ = ဝေတြိဟ်နက်
- ၂။ ချင်သွပ် = ချင်ဒေဝတ်
- ၃။ သဘင် = ပေါ

ခန်လုတ်

- ၁။ အပိုင်အခြာတဲလို ညးကော်စမွဲဂ် ပိဂိတုရော။
- ၂။ လိုက်ဂ်မွဲး ခမီသင်တံ မူဒးသွရော။
- ၃။ ကျာ်တြိတွံဝေ အဘိဝေ ပွဲချင်လိုရော။
- ၄။ တဲကျာ်တြိ စေန်နုချင်သွပ် တာဝတိုင်ဂ် ဟိုထွးကိုညိ။
- ၅။ တဲသီဗပင်ဂ်ဂ် ရဲဗုဒ္ဓဘာသာတံ မူဗွဟ်သဘင်မူရော။

* * *

လိက်ဗွဟ်မန်တို့ အုပ်ဒုတိယ

၄၆

ဂကူပျူ

ပွဲရာဇဝင်ချင်ဗွာဝံ ပွဲခေတ်ကွာတေံ ဂကူပျူမဲ့ဂကူနွံတ်ရ၊ ရးချင်
ပျူဂ် လောန်ကျင်သ့ခရေတ် ဗွတ်ဗွပ်ပိပန်ကွံတေံ ပြာကတ်ဒယံခွင်ရ၊
ပွဲခွဲချင်ပျူတြေိ သာရေခေတ္တရာဝံ ဂျိုက်ကွဲခါဝံထမာဲတံပတေင်ဇုတ်ရ၊ ပွဲဂ်
ချူကော်လင်လိက်ဂကူပျူနွံဂ် သောံဆိုကေတ်ရ။

ရးချင်သာရေခေတ္တရာဂ် ဂကူပျူတံပွန်လင်ရ စိုပ်လက်ထက်သိုင်
ဒုတ္တဘောင် သုရိယဝိကြမ ပွဲသ့ခရေတ်ဗွပ်ပန်ကွံဂ် ခွဲဗွဟ်လိက်ပျူတဲ
ချူကော်ဗိုလုတ်တရ၊ ပွဲလက်ထက်သိုင်ဂ် ခမီသင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဂကူပျူတံ
နွံလှိုဟ်ပိလှိုပြင် ပဒတ်ပွဲချင်သာရေခေတ္တရာအိုတ်ရ၊ ကောန်ဂကူ ပျူတံလေင်
ရ်သေ့ရ်ဂ်ဗုဒ္ဓဘာသာတဲ တြိုပ်ကံဒါန် သိုင်ခဲဘုတ်ဘာ မင်မွဲသာသနာကျ်
အိုတ်ရ၊ သာ်ဝံ ပွဲရာဇဝင်ကြုက်ဂ် ချူတံလင်ဝင်သာရေခေတ္တရာ နွံတ်ဂ်
ဝံတိကေတ်ရ။

ကောန်ဂကူပျူတံဂ် ဒှ်ကောန်ဗုဒ္ဓဘာသာတဲ ကောန်ဇုန်
နအာယုက်ထပိုသ့ပံ ပအပ်စွဲဘာလကျ် ကိုဗ္ဗောန်ပညာရ၊ ပွဲဘာလကျ်ဂ်
ပညာဂုန်သချာ ပညာကြက္ကဒိန်၊ ပညာနက်သတ် ဗေဒင်တံဂ်လေင် ဗ္ဗောန်တရ
ပွဲခေတ်လှဟ်ဝံ ဂကူပျူဂ် နွံဆ ရာဇဝင်ရ၊ ဂကူဂ် တို့ဗိုက် ကေံဗွန်
အာတဲရ။

ဗျတ်ရံင်ကိုဝင်သ့ဟ်တဲ၊ ဂကူပျူဂ် ဝိန်နွံကိုလိက်ပတ်ယေန်သ့
ဗုဒ္ဓဘာသာ ခိုင်င်ကျိုက်ကံကိုလေင် ဟိုတ်နုခပ်မင်မွဲ ဂကူဟံမွဲ ဟိုတ်နုဟံ
သိုက်ဆာန် သေ့သ့လိက်ပတ်ယေန်သ့တဲ ဂကူမွဲသုန်အာရောင်၊ ဟိုတ်ဂ်ရ
ပို ဂကူမန်လေင် ညင်ဟဝံဒှ်ရဲဂကူပျူဂ် လိက်ပို ပို ဗ္ဗောန်ဗိုချူ၊ ယေန်
သ့ဟ်ပို ပို ဒးသိမင်အာရောင်၊ လိက်ပတ် ပို ဂ် ခေတ်ကွာတေံ ဇော်မောင်
ကျင်ကိုရောင်၊ လှဟ်ညင်ဝံဇော်မောင်တိုန်ပုန်ဂ် လှိုတိုန်အိုတ်ညိ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ဗွင်ပန်ကံ့ = နူပိကံ့မွဲ စိုပ်ပန်ကံ့သ့(သ့ခရေတ်)
- ၂။ ဒယံ = တဗ္ဗေဝ်။ တဗ္ဗွင်
- ၃။ သာရေခေတ္တရာ = ချင်ပြန်
- ၄။ ခွံဗွဟ် = ကောန်ဗွဟ်
- ၅။ ဗဒ္ဒဘာသာ = ကွေတ်ကျော်တြိ
- ၆။ ဗျတ်ရံင် = ထံက်ရံင်
- ၇။ ခိုင်င်ကျိုက်က် = မိုန်နဲဗတ်တ်
- ၈။ သေ့သ့ = ဆာန်ဗွဲတောင်
- ၉။ သီမင် = သီဗ္ဗေဝ်မင်မွဲ

ခန်လုတ်

- ၁။ ပွဲချင်သာရေခေတ္တရာဂ် ဂျိုက်ဂွဲခါဝံမူရော။
- ၂။ ပွဲထွဲတံင် ချူလင်လိက်ဂကူလိုရော။
- ၃။ လိက်ပျူဂ် ခွံဗဒ် နူလက်ထက်သိုင်လိုရော။
- ၄။ ခမီသင်တံ ပဒတ် ပွဲချင်သာရေခေတ္တရာဂ် နွံလှိုဟ်မူစိရော။
- ၅။ ဒဒ်ရ ဂကူပျူတံ ကိုဒါန်သိုင်ဘာ မင်မွဲဗဒ္ဒဘာသာဂ် ဝံဆီ ပွဲဝင်လိုရော။
- ၆။ ကောန်ဂကူပျူတံ ကတ်ပညာအလိုရော။
- ၇။ ပွဲဘာလကျော်ဂ် ဗ္ဗောန်ကိုပညာ သတ်လိုရော။
- ၈။ ဂကူမန်တံ ညင်ဟံင်ဝံဒ်ဂကူပျူဂ် ဒးပသတ်လိုရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသွတ်တံင် ဇန်ကိုဝါကျ မွဲမွဲညီ။
 ဒယံ။ ခွံဗွဟ်။ ဗျတ်ရံင်။ သေ့သ့။ သီမင်။

* * *

ဉာဏ်မင်မွဲလမျီု

ပွဲကာလမွဲတဲတေံ သိုင်ဗြဟ္မဒတ္တ ပကင်ရင်ချင်ဗာရာဏသီ
 ဗောဓိသတ် ပို တ္တိဒ်ဒါဝကွဲ၊ ချိုက်ပေင်ကိုဇြဟတ် မင်တံဒိုင် ပွဲဇရေင်သြင်
 ကြိုင်မွဲရ၊ ပွဲအဒေါင်ကြိုင်ဂှ် တ္တံ၊ နွံမွဲရ၊ ပွဲတံဂှ် သတ်ဆု မပ္ပံ ကိုကြိုက်ပုဟ်၊
 ဓရေဓယာ်တံ နွံတံရ၊ ကွဲဂှ် နုသင်ကြိုင်လွှာ်ဏံ ထလက်ကောံအာ နိပ်လ္လှ၊
 တံလး မွဲအဒေါင်ကြိုင်ဂှ်ရ၊ နှ် ထလက်ကောံအာ နိပ်တံတေံတဲ ဂှ်စသတ်ဆု
 ဖဲတဲ ဖါသဝ်တဲ ကလေင်စရ။

ဒးကာလမွဲတဲ ကျပ်မွှောံမွဲ နွံပိုက် သိုက်မိက်ဂွံစ ဖျုန်ဂြိုဟ်ကွဲတဲ
 ဟိုဟိုကုကျပ်ကွက်ရ၊ ယံတုသို အနုပိတ်တံဒ် သိုက်မိက်ဂွံစဖျုန်ဂြိုဟ်သိုင်
 ကွဲရအံ၊ ကျပ်ကွက်ဂှ် ယံမွှောံလွှာ်ညိ၊ ညင်သောံစဖျုန်ဂြိုဟ်ကွဲဂှ် တာလျိုင်
 အဲရဂးတဲ ကျင်တိက်မာဒိုင်လ္လှ၊ တံလးရ။

ကွဲဂှ် ဂှ်စစုဖဲ ခါမကလေင်စကျင်ဂှ် ဒဒ်ရ ပွဲလ္လှ၊ စးတံလး ကျပ်နွံတဲ
 ထအုတ်သျင်တံဂှ် သောံညာတ်ကေတ်ရ၊ မူရ်ဟိုတ်မွဲ ခေမထအုတ်သျင်
 တံရော၊ စးတံ မသျင်တံသံဂွံ ကျပ်မွဲ သိုက်ရပ်စအဲတဲ တန်ဒ်အောပ်မာဒိုင်
 ဟာဟံတီ၊ အဲစံစတ်ရင်ဏီ ချပ်တဲ၊ ဟိုတံ...ဟိုတံ...ဟိုတံ...ကော်ပိ
 ဝါရ၊ ဝိန်ဂှ်လေဝ် တံဂှ် ဟံဂှ် ဟံကဋ္ဌက် ကုသိုတ်ဒိုင်ရ။

ကွဲဂှ် ယံတံလး ရိဟ်အဲကော်တုအဲ တုအဲကဋ္ဌက်ကိုအဲရ၊ တဲဏံ
 မုဒ် ဟံကဋ္ဌက်ရောဂးရ၊ တံဂွံ ကွာတေံတန်ဒ် ကဋ္ဌက်တံရောင်၊ ကျပ်ဂှ်ချပ်တဲ
 ယံသိုင်ကွဲ မူပကော်အဲရောဂးတံရ၊ ညးဂှ် ကဋ္ဌက်ကိုအဲရော၊ ကွဲသျှန်တဲ
 အဲကျပ်ကဋ္ဌက်ရ၊ သံဂွံ ကျပ်ဂှ် ဂးရ။

ယံကျပ် မူပကျင်တိက်မာဒိုင်ပွဲလ္လှ၊ စးတံဂွံရော၊ ကွဲဂှ်ဂးတဲ ယံသိုင်
 ကွဲ အဲသိုက် စဖျုန်ဂြိုဟ်တုအဲတဲ မကျင်တိက်မာဒိုင်ရောင် ကျပ်ဂှ်ဟိုတ်ရ၊
 ယံကျပ် တုအဲ သိုက်မိက်ဂွံစဖျုန်ဂြိုဟ်အဲမွဲ အဲသုးကိုရ၊ တုအဲ ဟာပါင်ညိ၊
 ကွဲဂှ်ဂးတဲ ကျပ်ဂှ် ဟာတိုန်ပါင်မတ်ဗွေက်အာရ၊ ကာလဂှ်ကွဲဂှ် ထလက်ဇော်
 လ္လှ၊ လျိုင်ကျပ်တဲ နှ် ထလက်ကောံ သြင်ကြိုင်လပါဏံတဲ ဂွံဗုးဘဲလမျီုရ၊
 ဟိုတ်ဂှ်ရ နံမင်မွဲဒြပ်၊ ဉာဏ်မင်မွဲလမျီု သုးတံအိုတ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်အံ့

- ၁။ ငှက် = တိရစ္ဆာန်ခိုင်ဂေတ်လတ်
- ၂။ အငှက်စိတ် = ပွဲကစားစိတ်
- ၃။ စံစေတီ = ဂြိုဟ်ဂြာဟ်စံရင်
- ၄။ ကွပ်သို့တ် = ဟုံဗြဲ၊ ဟုံပလေ-ပလင်
- ၅။ စးတုံ = လွှဲမုက်ဗလးတုံ

ခန့်လှတ်

- ၁။ သိုင်ဗြဟ္မဒတ္တ ပကင်ရင်ချင်လိုရော။
- ၂။ ကွဲဗောဓိသတ်ဂ် မင်ပွဲဒုဒဲလိုရော။
- ၃။ ကွဲဂ် ဂြာဟ်စု ဒုဒဲလိုရော။
- ၄။ ကျပ်မွှေဂ် ဟိုပွဲကုကျပ်ကွက် သင်လိုရော။
- ၅။ ကျပ်ကွက်ဂ် အောင်မာဒွင် ဒုဒဲလိုရော။
- ၆။ ကွဲဂ် ကော်တုံတုံ မူဆက်ဟိုပွန်ရော။
- ၇။ ကွဲ ကော်တုံလးတုံ ညးဂ် ကဋ္ဌက်ရော။
- ၈။ မူဟိုတ် ကွဲ ဝံဗူးဘဲလမျိုရော။

* * *

ကောန်တောက် ကောကိုဒေ

ပွဲကာလမတုံတေ ပွဲဂြိုဟ်မွဲ တုံကြိုက်ဇော်မွဲတုံနွံရ၊ ပွဲလွှဲတုံကြိုက်
 ဇော်ဂ် ကောန်တောက်ခါ ကောကိုဒေ မင်တရ၊ သွင်ဟုံပင်ဏီတုံ
 ပင်အာကျင် ဟုံမာန်ရ၊ ဒးကာလမွဲတုံ ကျာဝေရင်မြောက် ဣဒ်ဒ်တုံ
 ကောန်တောက်ခါဂ် ကလောင်ဂမာအာရ၊ မွဲဂ် ဒတုံဇော်ပွဲကွန် ကမုတ်ဒမုတ်တုံ
 ကမုတ်တံဂ် လွီဗစလတ်ရ၊ မွဲဂ် ဒတုံဇော် ပွဲအရှာဘာရသိတံတုံ ရသိတံ
 ကပ်လွီဗစလတ်ရ။

ပွဲမွဲတုံဂ် သိုင်ဇော် လန်ဝေင်ဂြိုဟ် စိပ်ဇေရင် ကွန်ကမုတ်တံဂ်တုံ
 တောက်ကမုတ်တံ လွီဗစလတ်ဂ် ညာတ်ဒးသိုင်တံတုံ ဣာင်ကရေင်အာကိုကမုတ်
 တံရ၊ သိုင်ဇော်ဂ်မင်တုံ ပွဲဒုဒဲဝံ ဘဲအန္တရာယ်နွံရ၊ မင်လံ ဟုံဂပ်ဝ်ရချပ်တုံ
 စူးတိတ်အာနူဂ်ရ။

?။ ဦးမညာဒိပ

သွိုင်ဇော်ဂ် စိုပ်အာဇရောင် ဘာရသိတံတဲ ဇူတ်ပုန်ရ၊ တောက်ရသိတံ လွီဗစလဝ်ဂ် ယွံသွိုင်ဇော် ပြာပ်လုပ်ကျင်ညိ ပွန်ကာယညိ၊ သုင်ဍုင်ကျဟ်ညိ၊ သတ်ဆုဂံ ပပြဘိုက်ညိ၊ သာ်ဝံ နရများ မသာယျေန် ဒုင်တိုင်တရ။

သွိုင်ဇော်ဂ် ယွံကောန်တောက်၊ တောက် အဲဆိကျာ် ဗိုဇော်ရော ဟံ့သေင်၊ ရန်မိသ္မိသ္မိတ်ရ၊ မော်တိုပရောင်ဝတ်မိုဟ် ဟိုအရောင်သာတ်လ္လောင် သွံ၊ သာ်ဝံ ကြိုထိုင်သးရ။

ကောန်တောက်ဂ် ယွံသွိုင်ဇော် တောက်ကျာ် ဒ်ဒဲအဲရ၊ ပို ညးဓါ ကောကိုဒဲ နကိုဇြဟတ်ပရဟ်ကျာ ကလောင်အာတဲ သွံဂ် စိုပ်အာကွာန်ကမုတ် တဲ ရန်မိတ်ရ၊ အဲဂ် စိုပ်အာဇရောင်အာစာရသိတဲ ချိန်သောက် လစောတ် လ္လောင်ရ၊ သာ်ဝံ တောက်ဂ် ဂးရ။

ဒဒ်ရ ဗက်ကိုပွင်တဲ ခိုဟ်ဒ်ဝံ၊ ပရဲဒ်ဝံ သွိုင်ဇော်ဝံညာတ်တဲ ပြာကတ်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ကျာဝေရင်မြတ် = လဗိုတ်၊ ကျာမေလင်
- ၂။ အရှာ် = ပွဲဂအောင်ဘာရသိပိုင်
- ၃။ လန်ဝေင်ဂြိုပ် = ဂေတ်ဂဒေင်အကြာဂြိုပ်
- ၄။ စူးတိတ် = ပါတိတ်အာ
- ၅။ ဍုင်ကျဟ် = ဍုင်ဂံက်က်
- ၆။ ပွန်ကာယ = ဇူတ်
- ၇။ ပပြဘိုက် = စသုင်
- ၈။ ရန်မိသ္မိသ္မိတ် = ကြံကြဂြိုဟ်စာ
- ၉။ ပွင် = သွံရဲ

ခန်လုတ်

- ၁။ ပွဲလ္လှူတံကြိုက်ဇော်ဂ် မုဂ် နွံရော။
- ၂။ မူဟိုတ် ကောန်တောက်ဓါဂ် ကလောင်ဂမာအာရော။
- ၃။ ကောန်တောက်ဓါဂ် ညးဂ်လ္လီဗစလဝ်ရော။

- ၄။ သိုင်ဇော်ကို စိုပ်အာ ဇရင်ကွာန် ကမ္ဘတ်တဲ မူပရော။
- ၅။ ကောန်တောက်ကမ္ဘတ်တံကို ညာတ်သိုင်ဇော်တဲ ကရဲဟို သာ လိုရော။
- ၆။ ဗိုကောန်တောက်ရသိဒင်တုင်သိုင်ဇော်ကို ဟိုထွေးကိုညိ။
- ၇။ သိုင်ဇော် ဝံညာတ်ကေတ် ဒဒ်သာလိုရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသွပ်ဝံ ဇန်ကိုဝါကျဗွဲညိ။

အရံ။ စူးတိတ်။ သာ်ကျဟ်။ ပပြဘိုက်။ ရန်မို။

* * *

ဒွက်ကဗျ သုသတြကောန်

ပွဲလောကစိ မိကိုမံရ သုသတြကောန်၊
 ကာလသွတ်ပုန် ဟံ့ကိုဇ္ဇောန်လုတ် လိက်ကွတ်စရာ။
 ကောန်ဟံ့မွဲကွတ် ပွဲမတ်ဇန်စိ ညိဟံ့ဂေါင်ဆဲး၊
 တုပ်ပံက်ခိုင်တဲ ဟံ့ရာင်ဆဲးကိုပ် ဒေါင်သိုင်ခိုပ်ပုန်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ သတြ = သု
- ၂။ သွတ် = သောတ်
- ၃။ ဇန် = မိုဟ်
- ၄။ ဂေါင်ဆဲး = ကျော်ဂေါင်ရာင်ဆဲး
- ၅။ ခိုင် = ဗဒါ = ကရပ်

ခန်လုတ်

- ၁။ ပွဲလိုက်ဝံ သုသတြကောန်ကို ညးဂံရော။
- ၂။ မိမံ မူဟိုတ် ဒ်သုသတြကောန်ရော။
- ၃။ ကောန်ဟံ့မွဲကွတ်ပညာမူး ပွဲမတ်မိုဟ်တံ ညာတ်သာလိုရော။
- ၄။ ကောန်ဟံ့လေပ်ပညာကို မူပွာ မတုပ်ရော။

လိက်ဗွဟ်မန်တို့ အုပ်ဒုတိယ

ဂလာန်ဗွဲသွင်ဝံ ဇန်ကိုဝါကျ မွဲမွဲညိ။

သတြု။ သွတ်။ ဇန်။ ဂေါင်ဆဲ။ ဇိုင်။

* * *

တင်ဥပဒေ ဗိုချူလိက်ပရင်

ပွဲအရာချူလိက်ပရင် ပြင်ဏာကုညးမွဲမွဲမွဲ

၁။ ကျိုပ်လိက်

၂။ နိဒါန်လိက်

၃။ ပခာနလိက်

၄။ အုပ်နိဂိုလိက်

၅။ စုတ်တဲ

သတ်ဝံ တင်ဥပဒေ သွက်ဝံချူလိက်ပရင် နွဲမသုန်တင်ရ။

၁။ ကျိုပ်လိက်မွဲးဂှ် ဒ်ဋ္ဌာန်လိက်စိုပ် မွဲဟ်ချူလိက်ရ၊ သွင်ကျိုပ်လိက်ဂှ် ဒးချူစုတ်စုတ်တဲ, တဲချူလိက်ရ၊ ပိုဒ်ဝံ ဒးချူလတူကျိုပ်တူးလိက် လံက်တဲ ပုင်ရောင်။

၂။ နိဒါန်လိက်မွဲးဂှ် ဒ်ဂလာန်မ္တီ ကိုပ်ကွာရ။ ပွဲဂလာန်ဝံ ယဝ်ရ မွဲဟ်ဇော်နူဇကု ပွဲအယုက် ပွဲသီလမွဲး ဂလာန်ဗွဲမရှေ်သော်ရဂှ် သဒးချူရောင်။

ယဝ်ရ မွဲဟ်အဝဲ တုပ်ကိုဇကုကို ညောတ်နူဇကုကို ဟိုမွဲးနကိုဂလာန်မေတ္တာ ဒးချူရောင်။

၃။ ပခာနလိက်မွဲးဂှ် ဒ်ပရူအဓိက သိုက်မိက်ဝံဟိုဂှ် မဒ်ရ။ ပွဲဝံပိုက်မိက်ဝံ ဟိုတြးဂှ် ချိုက်ကံပေင်င် ချူမာန်ရ။

၄။ အုပ်နိဂိုလိက် ဟိုမွဲးဂှ် ဒ်ဂလာန်ဖအိုတ်အရေဝ် အုပ်အရေဝ်ရ။ ပွဲပိုဒ်ဝံ ပရူပလံင်မေတ္တာ ဒုင်ကေတ်မေတ္တာ ပရူပမထတ်ယုက်တံဂှ် သဒးချူရ။

၅။ စုတ်တဲမွဲးဂှ် ဒ်ယုဇ်မွဲဟ်ချူလိက် ပွဲသကော်တရ။ ပိုဒ်ဝံ ကာလချူလိက်တဲဒ်အိုတ် ဇိုင်တူးလိက်လွတ်တဲပုင် ပွဲသွင်အိုတ်ဂှ် သဒးချူရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ဋ္ဌာန်လိက်စိုပ် = ဒုဝဲဋ္ဌာန်ဒေသ မိုဟ်ချူလိက်မံင်
- ၂။ ပရူအဓိက = ကိစ္စ မိက်ဝံင်ထွး ပရူအဓိက ပိုက်ဇေ
- ၃။ စုတ်တဲ = ယုညး ချူလိက် ခရက်လပ် ဗွဲသင်္ကေတ

ခန်လုတ်

- ၁။ ဥပဒေ သွက်ဝံင်ချူလိက်ပရင် နွံမူစိတင်ရော ဟိုထွးကိုညိ။
- ၂။ ကျိုပ်လိက်မွဲဂှ် ဒးချူဒုဝဲလိုရော။
- ၃။ နိဒါန်လိက်မွဲဂှ် ဒှ်ဂလာန်မူရော။
- ၄။ ပခါနလိက်မွဲဂှ် သာ်လို မွဲချူရော။
- ၅။ အရေဝ်အုပ်နိဂိုဂှ် ဒှ်ဂလာန်မူရော။
- ၆။ စုတ်တဲမွဲဂှ် ဒးထပက်ချူခရက်ဒုဝဲလိုရော။
- ၇။ စုတ်တဲမွဲဂှ် မူရော။

* * *

ဗိုကွးဘာချူလိက် ကိုဗစိုပ်မိမ

(၁) ချင်မတ်မလို
ဘာကပ်ဠိက်

၁၃၃၈-သ့ဘံ၊ ဂိတုမာ်ပေင်

(၂) အဲကောန်ချူဏာလိက် ဇရေင်မိမဝါ ဗွဲမရှေ်သေ့ရဲဂရအံ။

(၃) ဥပ္ပတ္တိတုန်- ဂိတုမာ်မွဲစွေက်ဂှ် ဒှ်တဲကောန်ဂကူမန်ရ၊ ကွးဘာကပ် ဠိက်ချင်မတ်မလိုဂမၠိုင် သွက်ကျိုပ်တဲ ဗွဟ်သဘင်အသေအဟာန် တဲကောန်ဂကူမန်ရ၊ ပွဲသဘင်အသေအဟာန် တဲကောန်ဂကူမန်ဂှ် ပေါ်ပြိုင် ချူလိက်မန် မွဲဘာသာလေဝ် ပါဒွိုင်ရ၊ ပွဲပေါ်ပြိုင်ချူလိက်ဂှ် အဲကောန် လုပ်ပြိုင်ကိုရ၊ စိုပ်ဘာကပ်ဠိက်ဏံ လေပ်လပ်လိက်မန်မွဲ မုက်ဟံ့သေတ်ရ၊ ကွးဘာ ဟံ့လေပ်လိက်မန်လှိုတ်ဂှ် ပွဲအခိုင်သလး လုတ်ဒွိုင် ဇောန်ဒွိုင် လိက်မန်ရ၊ ဝံင်ဆိုကွးဘာကပ်ဠိက်တံ လုတ်ဒွိုင်လိက်မန်ဂှ် စိုတ်မိပ်ဗွဲမလောန်ရ၊ ဩန်မိမတံ ကိုပြင်နင်ကွာ် အဲကောန် ဝံင်ဒင်ကေတ်တဲရ။

(၄) ကြိန် မေတ္တာမိကိုမခါ အဲကောန် သျှောံဒ်ဒွင်တသိုက်နိတ် တသိုက်ကာယ၊ ညံင်မိကိုမခါ သျှောံဒ်တသိုက်နိတ် တသိုက်ကာယ ဝါပြုကာဂ် အဲကောန် ဗယာပ်ပလံင်ဒွင် မေတ္တာလှိုန်ရအံ။

(၅) မာ်နန္ဒဆာန်

သွက်ဝံသမ္ဘိ —

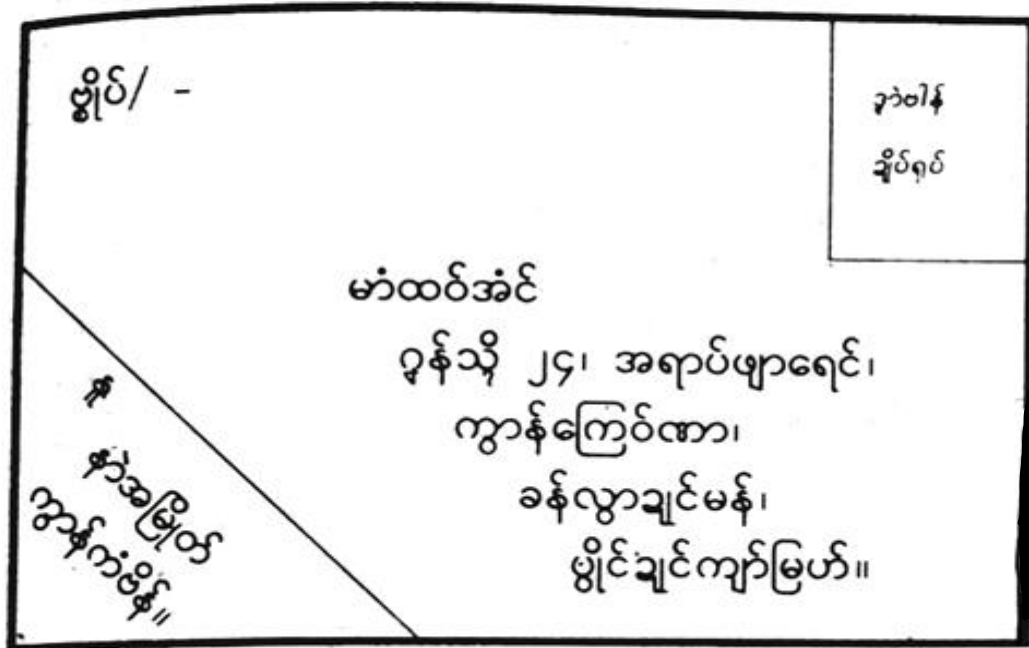
လိက်ပရင်ဗျူတေံ မုက်ဂုန် (၁)ဂ် ဒ်ကွိုပ်လိက်ရ၊ မုက်ဂုန် (၂)ဂ် ဒ်နိဒါန်လိက်ရ၊ မုက်ဂုန်(၃)ဂ် ဒ်ပခါနလိက်ရ၊-မုက်ဂုန်(၄)ဂ် ဒ်ဂလာန် အုပ်နိဂိုရ၊ မုက်ဂုန်(၅)ဂ် ဒ်စွတ်တဲ ညးချူလိက်ရ။

ဆဂး ကာလချူလိက်ပရင်အံအံဟိုမ္မး မုက်ဂုန်ထွးလပ် ၁-၂-၃-၄-၅ တံဂ် ဟံဒးချူစုတ်ရ၊ ချူစုတ်လပ် ဟံဂပပ် ပွဲလိက်ပရင် ချူထွးလပ်ဗွဲ လတူတေံ သိုမုက်ဂုန်ဂ် ဣဏံဒ်ကွိုပ်လိက်, ဣဏံ ဒ်နိဒါန်လိက်, ဣဏံ ဒ်ပခါနလိက်, ဣဏံဒ်အရေင်အုပ်နိဂို, ဣဏံဒ်စွတ်တဲ သိုက်မိက် ဝံသောင် ထွးကွးကွးတဲ ချူဗွပ်မုက်ဂုန်တံဂ်ရောင်။

နဲချူလိက်ပရင် ထွးလပ်ဗွဲလတူတေံဂ် ဆအယာ်မာတ် သွက်ဝံ, ဝံနဲ ဝံနိသဲချူကေတ်မာန်ညိ လပ်စိုတ်တဲ ချူထွးလပ်ရောင်၊ ပွဲတြးဂ် ဝိုတ်ညာဏ် ဇကုနွံ ချူဏာမာန်ရ၊ ဝိုန်ဂ်လေပ် တင်မသုန်တင်ဂ် လှောင်ခဲ, လှောင်ခဲ ဒးချူရောင်၊ ဒးကိုချိုက်ပေင်ကိုမသုန်တင်ဂ်ရောင်၊ သရင်ပါ ထောံဟံဝံရ၊ ကာလချူလိက်ဗဂိန်ကိုခမီသင်တံမ္မး အရေင်ဟိုဂး စကာဒွင်ကို ခမီသင်တံ မပ္ပံကိုအဲချိုက်၊ ကျာ်၊ ပို ခိုက်တံ၊ အဲချိုက်ကွး၊ အဲချိုက်ဖြဲတံဂ် နှဲခဲကိုခဲ ဒးစကာရောင်၊ အရေင်ယေန်သျှောင်တံဂ် ဒးရပ်စပ် ဒးချူရောင်။

သျှောင်နူဂ် ပွဲထိုင်ပြိုက်လိက် လွှာ်စးလိက်ဂ် လံက်တဲပါ ဗျူအိုတ်ဂ် ဗစိုပ် မတွံဂးအခပ်မ္မဲမကို သွပ်ဂ် ယျုညး ဒးဒင်ပြင်လိက်ကို၊ သွပ်ဂ်ပုန် ဝံင်ဒုန်ဒုန်ဒွင် ချင်ကွာန်တံဂ်ကို ဗွဲလှောင် ဒးချူရောင်။

“ဗိုဝ်းချူဇာန် လိက်စိုပ်”



ဗိုဝ်းချူလိက်ပြင် ဗစိုပ်ကို မိတ်သဟာဲ

ကွာန်ကံဗိန်၊
အုမ်ရာင်ဆာဲ၊
ဂွံင်လွန်အိန်။

ကထိုန် ၆-စွေက်၊ ၁၃၃၈-သွာံ။

အဲချူဏာလိက် ကုမိသဟာဲ နကိုမေတ္တာရ။

ဥပတ္တိတုန်- ဒဒ်ရ ပွဲကိုသွာံဏံ အဲအံင်ဇူးအာပန်တန်ဂှ် မိပ်စိုတ်
ဗွဲမလောန်ရ၊ မိသဟာဲလေဝ် အံင်အာပန်တန်ကို ဝှံမိင်ကေတ်တဲ မိပ်စိုတ်
ဟိုထွးဟုံမာန်ရ၊ ယွံမိတ်သဟာဲ ယဝ်ရ ဆက်မံင်ဘာမဏီမွဲး ပွဲဘာတန်
အဆိပ်ကွာန်ပို ဏံလေဝ် မံင်မာန်ရ၊ ပွဲသိုပိုဏံလေဝ် မိက်ဝှံမံင်မွဲး မံင်မာန်ရ၊
တိုတ်ဂှ်ရ ယဝ်ရ ဒ်မံင်ဘာမွဲး ချူပြင်နင် လိက်မွဲးတုးညိ။

ယွံမိတ်သဟာဲ- မိတ်သဟာဲ လေဝ်ဒွံင်လိက်မန်သေင်ဟာ၊ စိုပ်ဘာ
တက္ကသိုတေံ ညံင်မုက်မတ်ဟုံသျှောတ် ဆက်လုတ်ဒွံင်လိက်မန်ညိ။

ကြိန်မေတ္တာ မိတ်သဟာဲ အဲဝံဒ်ဒိုင်တသိုက်စိုတ် တသိုက်ကာယရ။
မိတ်သဟာဲ ကောံမဲ့မိသိုသို ညင်ဝံဒ်ဒိုင်တသိုက်စိုတ် တသိုက်ကာယဂ် အဲဖျေံဒိုင်မေတ္တာ
လျိုင်ရအံ။

မာံသာင်ညာဏ်။

တင်သမ္ဘိ—

ပွဲအရာ ပွမချူလိက်ပရင်ဂ် စက္ကူချူလိက်ဆုတ်ဒ်ဒ်, နှော်ဒ်ဒ်
ခဠပ်ပန်စွဲတဲ လွတ်တဲပါမဲ့စွဲဂ် ပါစွဲလဝ်တဲ သျှိပိစွဲလွတ်တဲပင်ဂ် ဒးချူရောင်
မလိက် ပယွံချူကွာအိုတ်ဂ် ဒေက်ထောံမဲ့မွောံတဲတဲ ဒးချူရ၊ ပိုဒ်ဂ် ချူတဲ
ယဝ်ရ ထပ်ချူပိုဒ်တုဟ်ပုန်မွဲ ဒးဒေက်ထောံ ပုန်ရ၊ ဥပမာ- ဒွဲခဠပ်လဝ်
လံက်တဲပါမဲ့ စွဲဂ် ညင်သက်လဝ်ဖှောန် မံက်တဲဒိုင်ရောင်၊ ဖှောန်ဂ် ဖှောန်ပါ
ကော်စတဲ နှုဖှောန်ပါ ဆဲလုပ်ဗုတ်မဲ့မွောံတဲတဲ ပွမချူတ် ဂ်ဟောင် နှေပ်ရောင်
ဒဲချူလိက်ရ၊ လိက်ပယွံ ချူပွဲဖှောန်ကွာအိုတ်ဂ် ဒးဒေက်ထောံတွံရ။

* * *

ဒကာကျာ် နဲအံက်

ကောန်ဂကူမန် နကိုပရောင်ပိုန်ဒြပ် လုပ်ပေါ်ဖျိုင်ပြိုင်ဟွန်ကိုတုတမ်
ရိုဟ် ဗျိုတိယုကုမုနီဇရာဝတီဂ် မွဲယုနဲအံက်ရ။ နဲအံက်ဂ် ပွဲသက္ကရာဇ်ချင်
(၁၁၉၄) သွံ၊ ဂိတုပသ်ပိစွေက် ဣဒ္ဒိမ္မိဟ်ပွဲကွာန်ကံနာတ်ရ။ ကွာန်ကံနာတ်
ဂ် မွဲပွဲပိုင်ချင်မတ်မလီ ခန်လွာချင်မန်ရ။

နဲအံက်ဂ် ဒ်ကောန်ဗုဒ္ဓဘာသာတဲ ဝံပလဝ် ဒကာကျာ်ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ကောန်
မန်တံ ကော်ညးဒကာကျာ်ရ။ ညးဂ်ပထမကိုပ်ကွာ ကောန်ကမ္ဘောန်ဆုရ။
သိုက်ပိုန်ဒြပ်ဗုတ်ခါစှော်ကိုတ်ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ သွက်ဝံပျိုင်ဂုဏ်စရာဲ ဂကူမန်ညိ
ချပ်တဲ ဒက်ခွဲကွင်ခါထဝ်ဒွိတ်ဖျိုင်ရ။ ရင်ကမ္ဘောန်ကွင်ဂ် ပွန်လဝ်ပွဲမတ္တမရ။

ပွဲသက္ကရာဇ်ချင်(၁၂၇၁)-သွံ သွတံတဲ ပြိုင်ဟွန်ဂြိပ်ကိုကွင် ကုမုနီဇရာ
ဝတီရ။ ကွင်ဒကာကျာ်ဂ် အံင်တိုင်၊ အံင်ဒါတ်၊ အံင်တီ၊ အံင်သီတာ၊ အံင်ဒီပါ၊
အံင်မင်္ဂီ လာ၊ အံင်ခေမာ၊ အံင်ဇေယျ၊ အံင်နိဗ္ဗာန်တံ မဒ်ရ။ ကွင်တံဂ် နကို

တြိုင်ဒုန် မပွဲ ကို မတ္တမ၊ ဝါသွာင်၊ လိုင်ဗွဲတံဂ် ကြိပ်ဒိုင်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ကုမ္မနီဇရာဝတီဂ် ဝိုင်ဖေက်လုက်ဒး ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ချေတံတဲ ညင်ကွင်ဒကာကျာ် ပွဲကလုံပြဟ်တိတ် ချပ်ဂြိုဟ်တရ။

ဟိုတ်ဂ်ရ ကွင်နဲအဲက် ကေတ်ဂုဟ်ကွင်မွဲထကေတ်မွဲး ချေတံဖျပ် ကေတ်ဂုဟ်ဝါမးရ၊ နဲအဲက်ဗက်ဖျေဂုဟ်ဝါမးပုန်မွဲး ချေတံဖျပ်ထောံမွဲမးပုန်ရ၊ နဲသံဝဲကေတ်မာန်ကွးကွးတဲ ပြိုင်ဟွန်ဒိုင်ရ၊ နဲအဲက် ကိုချိုက်ကွင် သွးသွးမွဲး ချေတံဂ် သိုက်ချိုက်သွးသွး သိုပရအဲက်ယာတ်ဗု မွဲမွဲခတေ်ဏီရ၊ ကောန်ဂကူ မန်တံလေဝ် ဟံက်ဂြဟတ်ကိုဂကူတဲ လွာ်ဂုဟ်ကွင်သာဂ် ပြိုင်ချိုက်ဒမံင်ရ။

ကွင်နဲအဲက်ဂ် ပြိုင်ကျအာကုမ္မနီ ဇရာဝတီတဲ ဒးဒေါဇထောံရ၊ ကာလဂ် ကုမ္မနီဇရာဝတီဂ် ညးပြိုင်ဖ (ဝါ) ပွဲပြိုင်ချဟံမွဲတဲ ခိုင်ပွိုန်ဂုဟ်ကွင် ကရိုက်စိုတ်ရ၊ ပွဲအရာမပြိုင်ဟွန် နက်ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ဂ် ဒ်ဒြပ်ပုဂ္ဂလိကတဲ ဒးကျအာရ၊ ယဝ်ပံင်ကောန်ညီသာ နက်နဲ သမဝါယာမမွဲး ကုမ္မနီဇရာဝတီဂ် ကေတ်မာန်ဟံလောံသွာရ။

နဲအဲက်ဂ် ပွဲသက္ကရာဇ်ချင် ၁၂၇၅-သွာ် ဂိတုဇေ်မွဲစွေက် စုတိစအာ ဘဝပလိုက်တေ်ရ၊ သိုတ် ကွင်တံဂ် ကောန်ကိုန် တို့ဝါရတံ သီမင်ဟံမာန်တဲ ဒးသွံထောံကိုကုမ္မနီ ဇရာဝတီအိုတ်ရ၊ နဲအဲက်ဂ် ဇြဟတ်သြန်အောန်တဲ နတဲတုတမ်ဗျိုတ်ယုကုမ္မနီ ဇရာဝတီ ဇြဟတ်သြန်တမ်ဂိုင် ဒးကျဟောံမြဲ အာရ။

ပွဲကွာန်ကံနာတ်ဂ် ကျာ်စေတီ မပွန်လပ်ကို၊ ကြိယာဗာ မသိုင်ခုံလပ် တံဂ်ကို ကောန်လပ်စိစောန် ဗွဲမလောန်ရ၊ ပွကုသိုဒကာကျာ်ဂ် ညင်ပွဲတန်အာ အစာန်မဂိုင် ကလောကောဒေ ဒတောဝ်တောဝ်ညးဂမိုင် ဆက်လဟ်ဒိုင် လှိုန်တဲ အတိုင် ပက္ကတိတြိတန်ဒိုင်ရ၊ ကောန်ချင်အရင်ဂမိုင် နုဋ္ဌာန်ဇမော့ တံဂ်လေဝ် န်ဝါရာသီ ပြာပ်အာဗိုလောဝ် သွပူဇ်အိုတ်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်တံ

၁။ တွတမ် = ပတိတ်တမ်တဲ ရေက်စကေတ်ပရဲ ဣညးဂမိုင်။

၂။ ဗျိုတ်ယု = ဂကူအင်္ဂလိက်

၈။ ဦးပညာဒီပ

လိက်ဗဟုမန်တို့ အုပ်ဒုတိယ

- ၃။ ပတိုန်စရာဲ = သျှင်ပတိုန်ကဆင်ကျပ်သြီ
- ၄။ ချပ်ဂြိုဟ် = ဟံ့လိုညင်ဝံ့လိုချပ်တဲ့ကျောန်
- ၅။ ညးပြိုင်ဖဲ = အဖက်ဝံ့ပြိုင်ကိုဇကု
- ၆။ ပုဂ္ဂလိက = ပုဂ္ဂို မွဲတလခေပ်ပိုင်
- ၇။ ကြိယာဗာ = မယွံ ကိုဘုတ်ဘာဖြပ်
- ၈။ စိစောန် = သိုတွေင်သိုကျော်
- ၉။ အဓာန်မဂိုင် = လုက်ကာလမဂိုင်သျှော့
- ၁၀။ စ်ခါရာသီ = စ်ခါဂိတု

ခန်လုတ်

- ၁။ ကောန်မန် နကိုပရေင်ပိုန်ဒြပ် ပြိုင်ဟွန်ကိုဗျိတိယုဂ် ညးဂ်ရော။
- ၂။ နာဲအံက်ဂ် ဣဒ်ဒ်မိုဟ်ကွာန်လိုရော။
- ၃။ ကုနာဲအံက်ဂ် ကောန်မန်တံ ကော်ညးသ်လိုရော။
- ၄။ ဒကာကျပ်ဂ် သိုက်ပိုန်ဒြပ် မူစိကိုတ်ရော။
- ၅။ ကွင်ဒကာကျပ်ဂ် နွံမူစိဖျိုက်ရော ယျုသ်လိုရော။
- ၆။ ကောန်ဂကုမန်တံ မုဒ်ဟံ့ကိုဖြဟတ်ကို နာဲအံက်ရော။
- ၇။ ဒကုကျပ် ကျအာတဲ့ ကွင်တံဂ်စိုပ်အာတဲ ညးဂ်ရော။
- ၈။ ပုကုသိုလ် ဒကာကျပ်ဂ် ညင်ဝံ့တန်အာ ညးဂ်လဟ်ဒင်ရော။

* * *

အမတ်ဒိန်

ပွဲသက္ကရာဇ်(၇၄၅)-သွံ ဂိတုမာ် (၁၀)မံက်၊ ဗြဟ္မရာဇ်မန် တျညးရာဇာဓိရာဇ်ဂ် ပသျိုင် ပကင်ရင် ညင်ဟံသာဝတီရ။ ဒးကာလမွဲတဲ အမတ်သေနာပတိ ဒဲဗညာ ခိုက်ကေင်ကာ တံ ဂမိုင် ကျင်သီက္ခိ ကော်ဓရီရ။ ပွဲသဘင်သီက္ခိဂ် အမတ် ဒိန်လေဝ် ပါမံင်ရ။

ပွဲသဘင်သီက္ခိဂ် တျညးရာဇာဓိရာဇ်ဝံ ပွဲမတ်အဲခါ ဒးမွမ်မွဲဒိုဟ်ဂ်တိတ်ဗျးအာရ။ မွဲဒိုဟ် ဂ် ဟံ့ဗျးဏီ နွံအသံရ။ အမတ်ဒိန်ဂ် ဝံမိုင်ကေတ် အသံဂ်တဲ ကောန်တျနွံ အသံလျဟ်ဂ် ညး တွဟ်သ္ဘာင် ဟံ့သေင် နွံအသံကို အဲဒိုက်ရ။

ပသ်ရော ဃောကောန်တုန့်ပွဲလျှင်တော်ဂှ် ညးသ္တိုင်ဝံကျင်အာ စကာမိုဟ်ကိုဟ်လညာတ်ရ၊ လိက်လေဝ်စိုပ်တဲနာညးဟံသျှတ်ရ၊ ဝိန်ဂှ်လေဝ် အဲဒိုက်မွဲ ဟံဝံကျင်အာဟိုတ်စိုပ်ဂှ် မွဲတင် မွဲသ်ပုန် ကာလကောန်တုတ္တလုပ်ချင် အဲဒိုက်ပံက်ကိုဆသုတြင်မွဲဒိုက်ဂှ်မွဲသ် ဟိုတ်မုတ်ဂှ် နွဲပွဲအဲဒိုက် သိုက်ဂးတဲ မှမ်နွဲမွဲဒိုက်ဏီ နွဲအသံရ၊ သ်ဝံ အမာတ်လှောင်ဟိုတ်ရ။

တုညး ရာဇာဓိရာဇ်ဂှ် ယံအမာတ်ဒိန် မုတ်တုာဝံ နွဲပွဲဧကု ဧကု တိတ်ရ၊ ပွဲကာလဂှ် အမာတ်ဒိန် ပဝတ်ပိဝါတဲ ဒုဟ်နွဲပွဲအဲဒိုက်ဝါပြုကာဂှ် ခါရဂစိုတ် ဒးချိုတ် ခါရကိုဒါန်လမျို-ဝံဂျိုင်ရ၊ ပွဲအဲဒိုက်ပုန်လေဝ် ဒိုက်သိုက် ဗညာဥုနာညးတုစိင်ဗွာင် သုင်လဝ်သစ္စာနာရ၊ ရာပုဂ်မွဲ ဒိုသတြုနာညးလမျို ဒုင်ကာ ကေတ်ဒူးကိုနာ ညင်ဝံရ၊ ဃောကောန်တု အာမံင်ချင်လျှင်တော်ဂှ် အာပွဲအသံ ဟံသေင်ရ၊ ကိုအဲဒိုက်အာစိုပ် ကောန်တုမွဲ ပူးအာနုသစ္စာနာရ။

လျှဟ်ဂှ် ကောန်တုကျင်ဒိုနာ ယဝ်ရသုသတြုချေပုန် ကိုကောန်တု မူး ပို ဒိုက်အာလုပ်ဖဲ ရဲဗပုန်ကိုကသပ်ဂုန် ဆက်စွဲစိုန် ဟံမင်မွဲကောန်တု သစ္စာယိုဒုင်လဝ် ပွဲနာဂှ် ဟံလှိုင်ရဟာ မိုဟ်လုပ်ဖဲရ ဗပုန်ဂှ် ဟံမွဲမုတ် မိုဟ် သစ္စာဗိုန်လ္လှူနာဂှ် လုတ်၊ ယဝ်ဒိုမွဲ တျော်ဒတော်ရာဇဝင်အဆက် အဆက်ဂတ မိုဟ်လုပ်ဖဲရ ဗပုန်ဂှ်ဂျိုင် ညးမမင်မွဲ ကျိုင်ဗွာင်ချင်ကွာန်ဂှ် အောန်ရ၊ ခါရပမုတ်ဂစိုတ် အဲဒိုက် ယဝ်ဒို ကောန်ပွဲကြိ စဲပွဲဂတ ပပံဟညင် အမာတ်တမြအံ ဟံလုပ်ဖဲရဗပုန် ဂုဏ်နုမင်မွဲ သစ္စာနာတဲ ဒးချိုတ်အာ ညးဂမိုင် ပပြာကတ်ဂတရအံ၊ အမာတ်ဒိန်လှောင်ဟိုတ် တုညးရာဇာဓိရာဇ် ဗစာရဏာရံင်ရ၊ ဂလာန်ဝံ ဒိုကြက်ဂလာန်ကောံ နွဲအသံရ၊ ပွဲဂှ် ကုအမာတ်ဒိန်ဂှ် ချင်သေင် အတိုင်မစမံင်ဂှ် ကိုတပ်စပုန်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ သီကို = ကောံဇရီ ချပ်ဂုန်ကောံရင်ညံ
- ၂။ အသံ = အာဏာ
- ၃။ ဟံသျှတ် = ဟံပိုတ်
- ၄။ မုတ် = ဒုဟ်

- ၅။ ပဝတ် = ဖျေ့ကျိပ်လှောင်
- ၆။ ဒင်ကာ = ကျောက်ပွဲ၊ ကမ္ဘောဇကောင်ကာ ပဲ့ပရောင်ချင်
- ၇။ ရဲပုန် = ရဲပုန်ကိုသိုင်၊ ရဲစေ့ဟ်ပလန်ကိုသိုင်
- ၈။ စိုန်တုဲ = ပရင်တဲ
- ၉။ နဲ = တုညး
- ၁၀။ ကြက်ဂလာန် = အရော်ချာ်စွတ်
- ၁၁။ ချင်သေင် = ချင်တညေန်(ချင်တာန်လျေန်)

ခန်လုတ်

- ၁။ တုညးရာဇာဓိရာဇ် ပွဲတိုန်နန် ပကင်ရင်ချင် ဟံသာဝတီဂံ
ပဲ့သက္ကရာဇ် ဂိတုတဲလှိုင်ရော။
- ၂။ ပဲ့သဘင်သီကီဂံ ညးဂံ ပါကိုရော။
- ၃။ ပဲ့သဘင်သီကီဂံ တုညး နွံအသံသတ်လှိုင်ရော။
- ၄။ အမာတ်ဒိန် လှောင်ပဝတ်တဲ သူးသတ်လှိုင်ရော။
- ၅။ အမာတ်ဒိန် လှောင်ပွဲတဲ တုညးနွံအသံ သတ်လှိုင်ရော။
- ၆။ အမာတ်ဒိန်ဂံ ပွဲစချင်လှိုင်ရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသွတ်တံဂံ ကောတ်မွဲမွဲတဲ ဇန်ကိုဝါကျညီ။
သီကီ။ အသံ။ မုတ်။ ပဝတ်။ ရဲဗပုန်။ ဒင်ကာ။

* * *

ဇြဟတ်ညီသာ

မတဲတေံ ပဲ့ကရပ်လစှော်ဂြိုပ် ဟောမဝန်ဂံ ဩင်ဂင်နွံရ၊ ပဲ့ဩင်ဂင်ဂံ
ကျာ်ဂမ္တိုင် မံင်တဲအိုတ်ရ၊ ဒးကာလမွဲတဲ ချေံသိနွံမွဲ ကျင်ဂှဲစကွတ် ပဲ့ဇရော်
ဩင်ဂင်ဂံရ၊ ကာလဂံ ကျာ်မွဲညာတ်ချေံတဲ ယံ့တုအဲ ကွတ်မတ် ပဲ့တမ္ပာဲ
ဩင်ပွဲ လွစညီ၊ ကိုပို ပွဲအောင်ဗွဲ ပခပေါ်ပို ညီ၊ ပဲ့တမ္ပာဲဩင် နှဲတုဟ်
သွာင်တေံဂံ အာဂှဲစညီ ဂးတ်ရ။

ချေံဂံ ဟဲကျာ်သမ္ပိုဟ် ဆပိုက်စိုတ်အဲ အဲဂှဲစရ၊ မူဆေင်ကိုဇော်
ရောဂးရ၊ ကာလဂံ ကျာ် ဝိုန်အဲဒင်ဂုဏ်ဝန်စပ် အာတ်တံင် အခေါင်ဂိုင်

ကိုဝါ ကိုလေဝ် ချော် ဟုံလဝ်မနရ၊ ဟုံကိုအခေါင် လဝ်ကိုဒ်ညီ ဆဂလာန် မိပ်ကတောင်ညီကို ဟုံဟိုသက်က်ရ၊ နကိုပညာအဲ ကေတ်ဒူးရောင်ချပ်တ်ရ။

ချော် ကျင်ဂှဲစကွတ်ပုန်ရ၊ ကာလဂှ် ကျဂးသတ်ဝံရ ဟာဲချေံ ဆဗေံမွဲ ဒယံ ပွဲဒရိပ်ဟာ ဗေံဂြိပ်လ္လုနီု, အဲဂြိပ်ပွဲဒုတ် ဗေံကိုအဲ ပြိုင်ဂြိပ်ဟာ, ဂြိပ်ရချေံ ဂးတဲ ဂတနူဏံပေင်ထပ်တဲ ကျင်ညီ, ကျမဗိုန်လဝ်ဂလာန်ကိုချေံရ။

ကျဂှ် ဒဒ်ရ ပြိုင်ဂြိတ်ချေံရောင်ဂှ် လဗ္ဗကိုကျဂမိုင်ရ၊ ယုံမွဲးတံ ပို ဒူးကေတ်ချေံမွဲး ပို ဝံမံင်ဗွဲတသိုက်စိုတ်ရောင်ဂးတဲ ကျဂှ်ဖိဖျေံဇကု ပြေင်လဝ် ဇကုမွဲမွဲတဲ ဇ္ဇောန်လဝ်ကျဂမိုင် သတ်ဝံရ၊ ယဝ်ရ ဝံမံင်ဗရဇိုင်ချေံမွဲး ဝှက်က် မူးတံဗြုတိုန်ညီ။ ပေင်ထပ်တဲ ချေံစိုပ်ကျင်တဲ ကျန္တဟာဂးရ၊ ကျဂှ် အဲန္တဂးတဲ ပြိုင်ဂြိပ်ရ၊ ဂြိပ်စိုပ်ပယျိုတ် ကြိုင်လှိုင်လုပ်ဂှ်တဲ ဒးကလေင်ဂြိပ်ကျင်ဒုတ်ဏံပုန် ရောင်ဟိုရောင်ညွဲရ။

ကာလဂှ် ကျဂှ် ဗြုတိုန်ဝှက်ရ၊ ချေံလေဝ် ပွိုတ်ဗြဟတ်ဂစာန်ဂြိပ်ရ၊ ကျမ္မဲ မိင်ဗရဇိုင်ချေံတဲ ဝှက်ဗြုတ်ရ၊ ချော် ကလေင်ဂြိပ်ပုန်ရ၊ ချေံဂြိပ်စိုပ် ပယျိုတ်ကြိုင်တေံတဲ ဝှက်ကျမ္မဲဗြုတိုန်ပုန်ရ၊ ချော်လေဝ် ကလေင်ဂြိပ်အာပုန်ရ၊ နနဲသတ်ဝံ ချေံဒးဂြိပ်အာ, ဂြိပ်ကျင် ဂှိုင်ကိုလ္လုနီုတဲ ဘေဝ်သြိုဟ်ထကး ချိုတ်အာရ၊ ကျတံဂှ် ဟိုတ်နူ ပွိုတ်ဗြဟတ် ညီညီသာသာ ကလင်စ ဂလာန်ညးအာဂတပုတြဲတဲ ဝံဒူးအာချော်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ သြင်ဂင် = သြင်ကွီဂင်
- ၂။ တမျာဲသြင် = ဗွဲသြင်-ဗစပ်ဒုတ်ကိုသြင်
- ၃။ ကွတ် = ချေံ
- ၄။ ဟုံလဝ်မန = ဟုံပဂရ
- ၅။ ကေတ်ဒူး = ကေတ်မာန်

ခန်လုတ်

- ၁။ ကျဂမိုင် မိင်တဒုတ်လှိုင်ရော။
- ၂။ ချေံသိန္နဲမွဲ ဂှဲစချေံ ပွဲဒုတ်လှိုင်ရော။

- ၃။ ကျွန်ုပ် ယုံတူအဲ နှဲတုတ်သွာင်တေ အာဂှဲစညိ ဂးကိုချေတဲ
ချေကလေင်သူးသတ်လိုရော။
- ၄။ ကျွန်ုပ် ချပ်တတ်သတ်လိုရော။
- ၅။ ချေဂှဲ ပြိုင်ငြိပ်ကိုညးဂှဲရော။
- ၆။ ကျွဲမဲ မိင်ဗရ ဝိုင်ချေတဲ ပြုတိုန်သတ်လိုရော။
- ၇။ ချေဂှဲ မူဟိုတ် ဒးချိုတ်အာရော။
- ၈။ ကျွဲတံဂှဲ မူဟိုတ် ဝှဲဒူးကေတ်ချေဂှဲ မာန်ရော။

* * *

ဒွက်ကဗျ ဟိုတ်အောက်ပညာ

ဟွံလေင်လိက်ပတ် ညင်မတ်ကွက်မင် နှဲရင်၇၂ရီ။
 မောဟလေို ညင်မိုသွာတဲ ဟွံမဲလျးကွာ။
 နှဲနှဲမချပ် ကသပ်ကြေပ်ကုန် ဟိုတ်အောက်ပညာ။
 နှဲမကျောန်ဏာ ဒှ်အာလလေင် ညင်ပွေင်ကွေ်ကို။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ မတ်ကွက် = မတ်ဟွံညာတ် သိုဝါဒိုဟ်
- ၂။ ၇၂ရီ = ၇၂ကွေ်ကွေ်
- ၃။ သွာတဲ = အဒေါပ်မဲ
- ၄။ လလေင် = လိုလတ်သုန်ဂြံ

ခန်လုတ်

- ၁။ ဟွံလေင်လိက်ပတ်မူး မူမတုပ်ရော။
- ၂။ ပွဲအခိုင်မဲဂှ် အခိုင်လို ၇၂အိုတ်ရော။
- ၃။ ပညာအောက်မူး မူမဒှ်ရော။
- ၄။ ပညာဟွံမဲမူး ကျောန်ကမ္မောန် ပသတ်မဒှ်ရော။

■ ဂလာန်မဲသွပ်ဝှံ ဇန်ကိုဝါကျမဲမဲညိ။
 မတ်ကွက်။ ၇၂ရီ။ သွာတဲ။ လလေင်။

* * *

တွဲဗူးစး

ဂိတုဂျာန်ဏာဝါရီ ၄-တွဲကို ရးချင်ဗွာယို စးတိဝ နူသွပ်တဲအင်္ဂလိက်ရ၊ ရးချင်ဗွာယို ကို ပွဲသက္ကရာဇ်ချင် ၁၂၄၇-သွာံကို အလုံရးချင်မွဲ စိပ်အာသွပ်ညွဲ တဲအင်္ဂလိက်ရ။

ဃောလက်ထက် အလိုအသီအင်္ဂလိက် အုပ်စုပ်ချင်ဗွာကို အပေါတ် မိုက် တိတ်နူချင်ယို ကို သွက်ဖိခဲတံသွး ခဲတံရပ်စပ်စကာရ၊ သွက်ဖိကောန် ချင်အရင် သွာဗု၊ သွာကမောန်တံ ချိုက်ကံပေင်င် ဟံ့ရေင်တိုင်ကိုရ၊ ဟိုတ်ကိုရ သွာဗုတံ၊ သွာကမောန်တံ၊ ကွးဘာတံ တုဟ်နသွောံ စးတိတ် နူသွပ်တဲ ဗျိုတိယုတဲ ကိုတ်ဂစာန်လွီပရာ ရေင်တိုင်တဲရ။

ရဲဗိုလ်အံင်ဆာန်တံ သရဲပိစောတံကို နူရးချင်ဗွာ ကွတ်တိတ်အာ ချင်ဂျပါန်တဲ ဗွောန်ကွတ်မှာန်ရ၊ ဗိုလ်အံင်ဆာန် ပကျိပ်တဲ ကေတ်စပ်အရီ အဗင် ဂျပါန်လုပ်ဗျိုက်ကိုဗျိုတိယုတဲရ၊ ဂျပါန်တံကို စိပ်ကျင်ရးချင်ဗွာတဲ ဗူးစး ဇေတ်တံကိုဟံ့ကိုရ၊ ဆက်ဟံ့ကဏီ ပျိုပျိုက်ပျဲပျာ်ကောန်ရးမှာဇန်တံ နာနာသံရ၊ ဟိုတ်ကိုရ ဒပ်မှာန် ဆာန်ဂကူတံ ခွက်တဲကို ကောန်ရးမှာဇန်တံတဲ ကလေင် ဗျိုက်ပျိုတ်ဂျပါန်ရ၊ ပုန်ဂတးကိုဂျပါန် အံင်ဇူးအာတဲ မှာန်ဇော် ဒုတိယကိုလေင် တဲအာရ။

ကာလကို သွက်ဝံ ဝံဗူးစး ကလေင်အာတ်အလိုအသီဗျိုတိယုတံပုန်ရ၊ ဗိုလ်အံင်ဆာန်ကို အလုံရးချင်မွဲ ညံင်သွောံသွဟ်န်ညီသာ သွလွီပရာတဲ နကိုလိက်ကသုက်ဆန်လုင် စန်ပကောံ ကောန်ချင်အရင်တံရ၊ ကောန်ရးမှာဇန် ညီသာသွဟ်န်ဒ်မွဲ ဆန္ဒညွာတ်မြဟ် နွဲပိုက်ကိုဗူးစးတဲ အလိုအသီဗျိုတိယုတံကို ဒးကိုဗူးစးရးချင်ဗွာရ။

ပွဲသက္ကရာဇ်ခရေတ် ၁၉၄၈-သွာံ၊ ဂိတုဂျာန်ဏာဝါရီ ၄-တွဲကို ဒဒ်ရ ရးချင်ဗွာ ဗူးစးတိတ်တဲရကို လလေင်တြးဏာဂွးတိရ၊ တုဟ်နသွောံ ဝံဗူး စးကို ဒးလှဲကိုဆီလမျို ဗွဲမဂျိုင်ရ၊ ဟိုတ်ကိုရ ဗူးစးညံင်ဝံတန်ကြန်အာကို တာလျိုင်နွဲ သိုကောန်ချင်အရင်တံ ဖအိုတ်ရ။

ဒဒ်ရ သျှောံဝံဗုးဝးဂ် ဂစာန်ရေင်တျင်တဲကျင်ဂ် ညံင်ဟံ့ဝိတ်အာကို
ဗုးဝး ဝံတန်အာဂ် တာလျိုင်နွံဃှာ။ ကောန်ချင်အရင်တံကို ဒဒ်ကာလ
ညံင်သျှောံဝံသတိ ရိဟ်မစိုပ်ဂိတုဂျာန်ဏာဝါရီ ၄-တဲဂ် အလံးရးချင်ဗျာမ္မဲ
ဝေင်ပေါသဘင် ဂိုင်စုတ်သမ္မိ ပုဗုးဝးရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ သွာဗု = ရဲကျော်န်ဗု
- ၂။ လွီပရာ = ပတိတ်တြဟတ်
- ၃။ ကွတ်တိတ် = အောပ်တိတ်အာ
- ၄။ ပကျိပ် = အာဂတ
- ၅။ မှာဇန် = မိုဟ်ဂမိုင်
- ၆။ ဒဒ် = လျိုင်ကာလ

ခန်လုတ်

- ၁။ အလံးရးချင်ဗျာမ္မဲ လုပ်အာသျှောံတဲ အင်္ဂလိက်ဂ် ပွဲသျှောံလိုရော။
- ၂။ သွက်ဝံ, ဝံဗုးဝးဂ် ညးဂ် ပကျိပ်တဲ ရေင်တျင်ရော။
- ၃။ ဗိုလ်အံင်ဆာန်တံ ကတ်ကွတ်မှာန် ချင်လိုရော။
- ၄။ မူဟိုတ် ကောန်ရးမှာဇန်တံ ကလေင်ဗျိုင် ပွိတ်ဂျပါန်ပုန်ရော။
- ၅။ သျှောံဝံဗုးဝးဂ် ဒးကလေင် အာတ်ကေတ် ညးဂ်ပုန်ရော။
- ၆။ တဲဗုးဝးဂ် ဟိုထွးကိုညိ။
- ၇။ ဗုးဝး ဝံတန်ကြန် ခိုင်ကျိက်အာဂ် တာလျိုင် နွံဃှာညးဂ်ရော။

* * *

နွံပွိုက်ကိုဝီဝဲ-ဝီဝဲဂျိုင်တိုန်

ပွဲကာလအတိက်တေံ သိုင်ဗြဟ္မဒတ္တ ပကင်ရင်ချင်ဗာရဏသီရ။
ပွဲမွဲးချင် ဗာရဏသီဂ် ဗမ္မဲးမ္မဲ ကျောန်ကွိတဲ ဂမျိုင်တ်လမျီရ။ ပွဲရေင်ချင်
ဗာရဏသီဂ်ဂြိပ် မွဲနွံရ။ ပွဲဂြိပ်ဂ် ကွိမွဲနွံတ်ရ။ ဒးကာလမွဲတဲ ကွိဂ်တိက်သိုင်

အာပွဲသွင်တုံဆုမြီမြီရ၊ ကောင်ဆုကိုအိုဟ်မွဲကောင် ကပ်ပိုတ်စှော် စိုပ်တိတုံ ကိုဂ် လကိုတ်ဂုဟ် ပေက်ဂြိပ်တရ။

ကိုဂ် လံညိကလောင်ကျင်ရင် ဟံ့ညာတ်မွဲသ်ရ၊ ပွဲ ညးတုဟ်ဟံ့ပ ဒေဝတ်ဆုမြီမြီဟောင် မသွရောင်ဂးတုံ တုံဆုမြီမြီဝံ ၁၀ ဟံ့ဒေါပိုတ်အာ အဲဟဲစိုတ်ဟံ့မာန်ရ၊ ကိုဂ် ဒက်လပ်အာဃာတ သွလပ်သုဝဲရ။

ဒးကာလမွဲတုံ ဗမ္မးမင်မးချင်ဗာရာဏသီကျောန်တံကိုဂ် ကသံကွပ်ရဲ တုံ လုပ်အာဗ်ဆု အပေါတ်ကိုပွဲဂြိပ်ရ၊ ဗမ္မးဂ် ယောအာကွဲဒိုင်ဆုကိုဂ် ညာတ်ဒးတုံ ယံ့ဗမ္မးတုအဲ အာအလိုရောသွာန်ရ၊ ပို အာဗ်ဆုအပေါတ် ကိုရောင် ဗမ္မးဂးတုံ ဒ်သ်ဂ်မ္မး ဆုအပေါတ်ကို ခိုဟ်အိုတ်ဂ် အဲထွေးကိုရောင် ဂးတုံ အာထွေးကိုတုံဆုမြီမြီရ။

ဗမ္မးတံဂ် ဗ်ကုတ်ဗ်ကုတ် ဗဒေါမ်ဖျေံတုံဆုမြီမြီဂ်ရ၊ ဒေဝတ်ဆုဂ် သွက်ဝံမင်ဒုဒဲ ဟံ့မွဲတုံ ပလွေဟ်ရပ်မိုဟ်တြိမ္မုတုံ ကွက်ကျင်ဇရောင်ဗမ္မးဂ်ရ၊ ယံ့ဗမ္မး ဆုဝံ မူတုအဲမပရော၊ ညးဂ်ထွေးကိုတလအဲရော ဒေဝတ်ဆုဂ် သွာန်တုံ ဗမ္မးဂ်လဗစရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ဒေဝတ်ဆုဂ် ကလောင်ဂြိဟ်ပလန်ကို ကိုပုန်ရ။

ယံ့ဗမ္မး စွာ်ကိုဝံပဇက်ကျင်ကိုမ္မး ခိုဟ်နုဇက်ဂမိုင်ရ၊ သွသ်လိုတုံ ဝံစွာ်ကိုဂ်ရော ဗမ္မးဂ်သွာန်ရ၊ ကာလဂ် ဒေဝတ်ဆုဂ် ယံ့ဗမ္မး ရပ်ဏာမြပံင် ကောက်တုံ ကိုမထွေးဆုကိုတလအဲဂ် ယံ့ကိုဆုအပေါတ်ကိုပို ဟံ့ရံဂပ်ဏီ၊ တလအဲထွေးကိုဆုသွာင်ညိပုန်ဂးတုံ ကာလကိုအာထွေးဂ် ရင်ဝံဒဲတုံ ဗ်ဂစိုတ် ကေံညိ၊ ကိုချိုတ်မ္မး ကလိဝံစွာ်ဒဲရောင်၊ ဒေဝတ်ဂးရ၊ အတိုင်ဒေဝတ်ဆု ဟိုထွေးဂ် ဗမ္မးသွတုံ ကိုဂ်ချိုတ်အာရ၊ ဗမ္မးဂ် ကေတ်စွာ်ကိုတုံ စအာရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ တုံဆုမြီမြီ = တုံဆုကု
- ၂။ ဒေဝတ်ဆု = ကလော်မင်ပွဲတုံဆု
- ၃။ ဟဲစိုတ် = စိုတ်ပြေ
- ၄။ အာဃာတ = သုဝဲ
- ၅။ ပလွေဟ် = ပတုပ်ပကောံ အယောင်အလာ

ဗီု နိပညာဗီု

လိက်ဗဟုမန်တို့ အုပ်ဒုတိယ

- ၆။ တလအဲ = မူး-ဇော်
- ၇။ ဂြိုဟ်ပလန် = ကလောင်ပလန်
- ၈။ မြပံင် = မြကျောက်ဂျင်၊ မြဟ်ဆုဇော်ဇော်
- ၉။ ဇာ် = အကဲ
- ၁၀။ သြက် = ထိုက်ကယျာ သလောက်ပွိုတ်

ခန်လုတ်

- ၁။ ကိုဂ် တိက်သိုင်အာ ပဲ့ဒဲးလိုရော။
- ၂။ ကိုဂ် မူဟိုတ် ပေက်ဂြိပ်အာရော။
- ၃။ ကိုဂ် ဒက်လင်ဝဲကို ညးဂ်ရော။
- ၄။ ဗမူးတံ လုပ်အာဂြိပ်တဲ ဂှဲမူဂ်ရော။
- ၅။ ညးဂ် ထွဲကိုဗမူး တံဆုဇြိဇြိရော။
- ၆။ ဒေဝတ်ဆုဂ် ပလွေဟ်မိုဟ်တြိတဲ သွာန်ဗမူးသင်လိုရော။
- ၇။ ဇာ်ကိုပဇက်ကျေင်ကိုခိုဟ် အရေင်ဏံ ညးဂ်ဟိုရော။
- ၈။ ဒါနုညးလို တံဆုဇြိဇြိ ဒးဒေါအာရော။

* * *

* * *

ဒွက်ကဗျ မြိုဟ်ယုတ်မာ

ညးဟွံကော်ခဲ ဒးအာတ်စိ သိုညးတုဟ်သ္တိုင်၊
ညးဟွံပံက်ပါင် နရများကို ချဲဟိုဂိုင်အာ။
ဖိုလ်ဂုဏ်ကျေ မသက္ကုတြာရ မပပြာထာ၊
ညးပိဝံမာ ယုတ်မာသုတ် စွတ်ရများ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ ပံက်ပါင် = သွာန်, ဟိုဂး
- ၂။ ဖိုဂုဏ် = စရဲ အနိသံသ
- ၃။ မသက္ကု = ဟွံမွဲ
- ၄။ ပြာထာ = ဒယံတမ္ဗိုင်, တမ္ဗိုင်
- ၅။ ယုတ်မာ = ပရေယုတ်

ခန်လုတ်

၁။ ညးဟံ့ကော်ကေုမ္မဲသ် အာဝေင်သို့ညးဂ် နှိမိုဟ်သ်လိုရော။

၂။ မိုဟ်ယုတ်မာ နွံမူစိဂကူရော ရိုဟ်ထွေးကိုညိ။

* * *

တုပညာခါ

သိုင်ဇကရာဇ်မန် တုညးရာဇာဓိရာဇ် သိုင်ဇကရာဇ်ဗွာ မင်ဂံင်တံဂ် ဆေင်မှာန် ညောင်လျှော်လျှော်တဲ ရာဇာဓိရာဇ်ဂ် မန်ကိုဗွာ ပွဲဒ်မဟာမိတ် ညးညွဲမွဲး သုသတြုလိုကျင်ပျိုပျိုက်ဟံ့မာန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ သိုင်ခါတုပစိုတ်တဲ သို့သ်ဇကရာဇ်ဗွာ မင်ဂံင်ဂ် သွက်ပွဲဒက်မိတ် ရေင်ညွဲဗလးနင်တုပညာ မင်ရာဇာရ။

မင်ရာဇာဂ် ဂဗဆို တုပညာမန် အမာတ်သီဟပတေအ်တဲ တက်ကျာ ရ၊ ကာလဂ် မိုဟ်ဂမ္တိုင် ကျင်ကလင်အိုတ်ရ၊ သီဟပတေအ်ဂ် အယုက် ညောတ်ဒိုင်တဲ တန်ဒိုင် ပွဲဒုဒဲသဝ်ဝ်ရ၊ ဓဗု ကေတ်နင်မွဲညွတ်ဂ် ဆက်ကို မင်ရာဇာရ၊ မင်ရာဇာဂ် ညးကိုဒါန် ကယျာန်ပါထောံ ဟံ့ခိုဟ်တဲ ဒင်ကေတ်ဓဗု စလံက်ကောတ်ကျာရ။

ကာလဂ် သီဟပတေအ်ဂ် ယွံမင်ရာဇာ နှိတုပညာဇော်မွဲကိုရ၊ မူဟိုတ် စလံက်ကောတ်ကျာဂ်ရောညာန်တဲ အဲဂ် ရံင်ကို လိက်ဗေဒင်တဲ မိက်ပွဲဒင် စရ်အိုင်တဲ စလံက်ကောတ်ကျာရောင်ဂးရ၊ တုပညာမန်ဂ် ကျပ်တွံလပ် ညောင်ခေင်နွံသေင်ဟာ၊ တဲပုက်လပ် ကွာဟံ့ပုးဏီ၊ တဲပုးလပ် ကွာဟံ့ပုက်ဏီ၊ ပို သတ္တုညးဂမ္တိုင် ဒးပကာဂစိုတ်မာန်ရောင်၊ မူဟိုတ်တုပညာပါထောံ အခေါင်စဝံရော၊ အဿာစဒိုင်ဂ် ယဝ်ချိုတ်အာမူး ဟံ့ပွဲဒင်စရ်စရဟံ့သေင်ဟာ ပွဲဂးရ။

ယွံသီဟပတေအ် အဲဂ် ရံင်ကိုလိက်ဗေဒင် ပြကိုဟ်နီတိတဲ စတရ၊ မူးဂ် ထွေးသက်သီကို တဂ်ကျပ်တဲ ဂလာန်မွဲးပြုလောန်နူဂလာန်အဲဏီ၊ သ်ပွဲ မင်ရာဇာဂးရ၊ ကာလဂ် တုပညာမန် သီဟပတေအ်ဂ် ပွဲမိတ်အရေင်ဂ်တဲ မိတ်စိုတ်မွဲမလောန်ရ၊ ထိုင်သးတုပညာ မင်ရာဇာရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ဝေင်ပှာန် = ဗတိုက်ပှာန်
- ၂။ လျှောင်လျှော် = ချောင်အိုတ်ခိုင်
- ၃။ မဟာမိတ် = မိတ်သဟာဲပရဲ = မိတ်သဟာဲဇော်
- ၄။ တက်ကျာ = ညးမွဲကိုမွဲ ဟိုအရေဝ်
- ၅။ အိုင်င် = သိုက်က် သီသီ
- ၆။ သတ္တံ = သတ်နွံကိုလမျိုအိုသို
- ၇။ ပြကိုဟ် = လိက်အုပ်
- ၈။ ဂလာန် = အရေဝ်

ခန်လုတ်

- ၁။ မန်ကိုဗွာ နှိမဟာမိတ်ညးညွံမွဲ မူဖိုနွံသတ်လိာ်ရော။
- ၂။ သွက်ဝံဒက်မိတ်ကို ဇြကရာဇ်မင်ဂံင် ဗလးနင်ညးကိုရော။
- ၃။ ယုတုပညာမန် သတ်လိာ်ရော။
- ၄။ ယုတုပညာဗွာကို သတ်လိာ်ရော။
- ၅။ အမတ်သီဟပတေအ်ကို ဆက်ကွဲကိုတုပညာဗွာကို မူရော။
- ၆။ မင်ရာဇာ စဝ်လံက်လိာ်ကွာရော။
- ၇။ တုပညာမန်ကို သွာန်ကုတုပညာဗွာ ဗိုလိာ်ရော။
- ၈။ တုပညာဗွာကို သိုထွဲကိုသတ်လိာ်ရော။
- ၉။ တုပညာမန် ထွဲသက်သီကိုမူရော။
- ၁၀။ ဂလာန် တလပညာခါကို ဂလာန်ညးကို ပြီရော။

* * *

သရဲမန် အာယမန္တတာ

ချင်ဟံသာဝတီကို ဗိုဟ်ပှာန် မင်ရဲကယျပ်ဆွာတံ ဗိုင်လဝ်ရ။
 တုညးရာဇာ မိရာဇ်ကို ဒဒ်ရဲ ပိုဏ်ကျင်ဗိုဟ်ပှာန် စိုပ်ချင်သေင်ကို ကောန်ညး
 ဗညာကောန်ဝံတီ ဗလးနင် သိုင်အာယမန္တယာရ။ သိုင်အာယမန္တယာကိုနကို

ဥပါလုပ်ကျင်စိုပ်ချင်ဟံသာဝတီတဲ လျှော်ပွီ ဗညာကောန်ရ၊ အာယမန္တယာဂ်
ပွဲတဲဏံ အဲဒိုက် ဒးပလံင်ဏာ ပရိုင်ကိစ္စ ရာဇာကောင်ကာ ကုတုတိဇော်
ပွဲချင်သေင်တော်ပွန်ရောင်။

တုအဲ ချပ်ပသ်လိ သျှော်တိတ်ဝံရော ဗညာကောန်သျှာန်ရ၊ ချပ်သွ
ဥပါ ချိုတ်ဖီဇ် တိတ်အာရောင်၊ ဒက်ဖံင်တုံဗြာတ် ဗိုန်ဗတ်တဲ ကေတ်အဲဒိုက်
စုတ်ပွဲကပ်၊ ကိုမိုဟ်ဗြဲကးသော် ယံဗက်တိတ်အာမွဲကပ်ဂ် စုတ်ပွဲဖံင်ဗြာတ်
ဖီဏာသျှာန်ရ၊ ဗိုလ်ပုန်တံ မင်ရဲကယျပ်ဆွာညာတ်သမ္ဘိ ဒးဇွရောင်၊ ယပ်ရ
ဖီဏာ ဟီအာ ဗူးတိတ်မူးဒပ် မင်ရဲကယျပ်ဆွာတံမူး အဲဒိုတ် ကွာ်တိုန်
အာတိုက်ရ။

အတိုင်သိုင်အာယမန္တယာ ပတိုန်ထွဲဂ် ကျောန်ဖံင်ရကေတ်နင်ဒုန်
ကျောန်ကပ်ရ၊ ကေတ်ထကပ်ပူးလး စုတ်ယာတ်ဗွာင်တဲ ကဖအဲဂ်စုတ်ဖျေလံက်
ဖါသကဲဓါလပါရ၊ သိုင်အာယမန္တယာဂ် ရပ်လပ်ခြင် သိုတ်ဓါလပါရ၊
ကေတ်သျှာသဲလံက်စုတ်ကိုရဲဗဗိုရ၊ ပွဲသျှာမတ်ဂ် ဝံက်လပ်ပထောင်ဝံညာတ်
ကျောန်သွတဲ ပံက်ကိုပါင်တြင်ချင် ဓလိင်ပွိတ်ဏာဇွ အဲယမန္တယာရ၊
မိုဟ်ဗြဲတုတ်ကျိုပ်မွဲ ကွာ်ယံဗက်အာနာနာသ်ရ၊ စိုပ်ကွီ ဇွဂ် ဖီဏာ ပွဲဇော်
သျှာရ။

လပါဗိုလ်ပုန် မင်ရဲကယျပ်ဆွာတံ ညာတ်ဖံင်ဗြာတ် ဝံသျှပသ
ကသမ်အဲ သမ္ဘိဇးဇွကွေကွေကေတ်ဒုန်စံပွိတ်ဏာ ဟံက်ဗုပွဲဂျင်ရ၊ သိုင်အာယ
မန္တယာ ဟီအာညာတ်ဂး ဗူးနု ဗိုလ်ပုန် မင်ရဲကယျပ်ဆွာတဲ ကေတ်ခြင်
ကုတ်ထောံကပ် ဒုန်လုပ်ခိုင်သြင်ရ၊ နုဂ် တိုန်လ္လျုဒို ကွာ်အာတိုက်မွဲမပြဟ်
အာစိုပ်ဗိုလ်ပုန် ရာဇာဓိရာဇ် မတန်ဒိုင်ပွဲချင်သေင်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဇော်

- ၁။ ချင်ဟံသာဝတီ = ချင်ဗဂေါ
- ၂။ ဥပါ = ပြယာံ၊ နဲလိစွဲ
- ၃။ လျှော်ပွီ = လဲဗွပရူဒဒို
- ၄။ တလတိဇော် = သိုင်ဇွကရာဇ်

လိက်ဗွဟ်မန်တို့ အုပ်ဒုတိယ

- ၅။ လပ် = ဒုန်ကရောက် ကွပ်လပ်နုဇုန်
- ၆။ ယံ = လရီအံ ကရော်ကရောက်
- ၇။ ယာတ်ဗွာင် = ယာတ်မှ်ဗုဗု
- ၈။ ဝေလိင် = မိုဟ်ဂမိုင် ယိုက်ထွဏာ
- ၉။ ဇောင်ဍုင် = ဇုန်ဍုင် = ပွဲင်ဍုင်ဇောင်ထတ်

ခန်လုတ်

- ၁။ ဗိုလ်မှာန် မင်ရဲကယျပ်ဆွာတ် မိုင်လင်ချင်လီုရော။
- ၂။ တုညးရာဇာဓိရာဇိတ် ဇက်ကျင်မှာန် စိုပ်ကျင်အလီုရော။
- ၃။ သွက်ဝံလုပ်အာ ချင်ဗဂေါက် ဗလးဏာ ညးဂှ်ရော။
- ၄။ ဝံတိတ်နူချင်ဗဂေါက် အာယမန္တယာ ချပ်သင်လီုရော။
- ၅။ ကာလဝေလိင် ပွိုတ်ဏာဇွ အာယမန္တယာ မိုဟ်ဗြဲမ္မ မူပအာရော။
- ၆။ ဗိုက်မှာန် မင်ရဲကယျပ်ဆွာ ပသင်သမ္ဘိဂးဇွ ကွေကွေရော။
- ၇။ အာယမန္တယာ လုပ်စိုပ်သြင်တဲ ပြာပ်အာဇရော်ညးဂှ်ရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသွတ်တံက် ဇန်ကိုဝါကျမ္မဲဗွဲညီ။
 ဥပါ။ လှော်ပွို။ ယံ။ ဝေလိင်။ ယာတ်ဗွာင်။
 * * *

ကဗျလင်္ကာ ခန်လွာချင်မန်

ချင်ပို ချင်မန် မြဟ်လောန်လဟိင်။
 မိပ်ခြိပ်ရောင်ဆာ စရဲတာဝတိင်။
 ဇာတ်ကျပ်ဂမိုင် နွံဂိုင်အနိင်။
 သဘာဝရတ် အပေါတ်သိုက်သိုင်။
 ဇော့မစသုင် ပေင်ချင်ပေင်ဂိုင်။
 ကွတ်စက်ကွတ်တဲ နဲကဲသ္မိဂိုင်။
 တက္ကသိုလ်အံ တိုင်သုဇူစိင်။

ယေနသျှောင်လိက်ပတ် ပေင်ကုတ်ကျိုက်ကိုင်။
ဋ္ဌာန်ဓိပ်လဟိုင် သမိုင်ချင်မန်။

အဓိပ္ပါယ်တင်တော်

- ၁။ ခန်လွာ = ပိုင်ဒေသဋ္ဌာန် အပိုင်အခြာ
- ၂။ တာဝတိုင် = ချင်သွပ်တာဝတိုင်
- ၃။ ရတ် = အပေါတ်မပွဲကို ထပ်သြန်ဗိုတ်ဗွဲ
- ၄။ ဇောမ = စုစသုင်သွက်ဓာန်ဂတ
- ၅။ ပိုင် = ပြိုင်
- ၆။ တိုင်သျှ = တိုင်ကုတ်ဒက်စိင်
- ၇။ ဇူစိင် = စိင်ဇူ
- ၈။ ပေင်ကုတ် = ပေင်ထာတ်
- ၉။ ကျိုက်ကိုင် = ကိုင်ကျိုက်

ခန်လုတ်

- ၁။ ချင်မန် ပို မိပ်ခြိပ်ဒွင် ညင်မူဂ်ရော။
- ၂။ သဘာဝရတ်ဂမိုင်ဂ် ကမောန် ကွတ်တဲကွတ်စက် ဆမတီဂ်
ချူထွးကိုညိ။
- ၃။ ပွဲခန်လွာချင်မန်ဂ် ကမောန် ကွတ်တဲကွတ်စက်ဆမတီဂ် ချူထွး
ကိုညိ။
- ၄။ ဋ္ဌာန်ဓိပ်လဟိုင်ဂ် ဋ္ဌာန်လှိုင်ရော။

* * *

တဲဂကောံ ကြိန်ချင်

ဂကောံကြိန်ချင်ဗွာဝံ ပွဲကိုဂိတုဂျာန်ဏာဝါရီ ၄-တဲဂ် ကလိဝံဗွးစးတဲ
တဲဂ် ဒ်တဲဗွးစး၊ ဓိလ်အံင်ဆာန်မွဲဟာန် ကောံကျိပ်ညှိပ် ပရေင်ချင်ကွာန်ဂမိုင်
ဗွာံအာပွဲ ဂိတုဂျူလောင် ၁၉-တဲဂ် ဒ်တဲအာဇာနဲ၊ ပွဲဂိတုမာတ် ၂-တဲဂ်

— ဒီးယောဒီပ

အလိုအသိ ဇွတ်ပလန် သီကော်အာဏာကို ပဲ့တဲက် တဲသွာဗု မပ္ပံသ်ဝံ
စွတ်ပိုင်တြာလပ် တဲပရဲနွတ်ရ၊ ကောန်ချင်အရင်တံ ညီသာသွဟ်န် ထပက်
စွတ်တဲ ပဲ့လိက်ကသုတ်ပေန်ဥင်၊ ပဲ့ဂိတုဖေဖဝါရီ ၁၂-တဲက် တဲဂကောံ
ကိုန်ချင် သ်ဝံ စွတ်ပိုင်တြာလပ် တဲပရဲရ။

ချင်ပေန်ဥင်ကို ဒ်ချင်သုတ်မွဲရ၊ နွံပဲ့ခိုင်ချင် လောဲဋ္ဌေန် ပဲ့ခန်လွာ
ချင်သေံ လွတ်သွပ်ကျာရ၊ ရးချင်ဗွာကို ဒ်ဒိုင်ဘဝဒိုက် သွပ်တဲအင်္ဂါလိက်တဲ
ပဲ့သက္ကရာဇ်ခရေတ် ၁၉၄၇-သွာ်ကို သွက်ဝံ၊ ဝံဗူးဝး ဗိုလ်အံင်ဆာန် သွက်ပိုင်တဲ
ကောန်ချင်အရင်တံ လုပ်ဒိုင်ပေါ်ဗျိုတ်ကို အလိုအသိဗျိုတ်ယု သိုစိုတ်မထတ်ရ။

ပဲ့ကာလကို ရးချင်ဗွာဝံ ဒးကိုဗူးဝးရောင်၊ ဟံက်မံင် ဟံဝံစိုပ်တဲသိုင်
ဒိုင်ကို အလိုအသိဗျိုတ်ယုတံ တီလပ်တဲတဲရ၊ ဝိုန်ဂုလေပ် ကာလကိုဗူးဝးရး
ချင်ဗွာကို ပျိုင်ဒေသဒိုရေင်တံကို ညင်ဟံပါလုပ်အာကို ပါပရးထကးဆီ နာနာ
သ်ရ၊ ဆကးကောန်ချင်အရင်တံ ဆီကောံညီသာဒိုင်တဲ ဝိုတ်ညွေပ်လို့ ပါဆီ
ပါဆီ ပါပရးဆီ ထကးအာဟံမာန်ရ။

ကျိပ်ညွှပ်ဗွာဗိုလ်အံင်ဆာန်ကို၊ ကျိပ်ညွှပ်ကောန်ဂကူညး မမင်ပဲ့
ဒိုရေင်တံကို ဂဗဆိုကျိပ်ဂကောံ သွသဘင်သီကို ပဲ့ချင်ပေန်ဥင် ပဲ့သက္ကရာဇ်
ခရေတ် ၁၉၄၇-သွာ် ဂိတုဖေဖဝါရီ ၁၂-တဲက် ထပက်စွတ်တဲ ပဲ့လိက်
ကသုတ်ပေန်ဥင်ရ၊ ဖျေံကုက်ချိုတ် ဂကောံကိုန်ချင်ရ။

ဟိုတ်ကိုရ ဖေဖဝါရီ ၁၂-တဲက် စွတ်ပိုင်တြာလပ် တဲဂကောံကိုန်ချင်ရ၊
ရိုဟ်စိုပ်တဲ ဂကောံကိုန်ချင် အလုံရးချင်ဗွာမွဲ စိုတ်ဓာတ်ဆီကောံညီသာ
ပေန်ဥင် ဝံဇူးလပ်ရဲသွဲတိုက် မကြိုင်ချဟ် ခိုင်ဗိုန်အာ ရန်တဲသ်ဝံတဲ
သွသဘင်အသေအဟာန် တဲဂကောံကိုန်ချင် ပြုပြုပြုပြုရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ ဂကောံကိုန်ချင် = တွံရးခန်လွာဂမ္တိုင် ပံင်ကောံပတန်လပ်
ရးချင်
- ၂။ ဗူးဝး = သလောတ်တိတ်၊ ဝးတိတ်မွဲသူးပူး
- ၃။ စုတိ = ချိုတ်

- ၄။ အလိုအသိ = ဗော်ဝံအာဏာ ပိုင်ပြီရားချင်
- ၅။ ဖျော်ပလန် = ပွန်ဂတး
- ၆။ သဇိုင်ဒိုင် = သဇိုင်ချေ တန်ဒိုင်
- ၇။ ပျိုင်ဒေသဒီရောင် = အပိုင်အခြာဒေသ နွံလ္လာဒီ
- ၈။ ထပက်စုတ်တဲ = ချူယုဗွဲသင်္ကေတ
- ၉။ လိက်ကသုက် = ဂလာန် တုပ်စိုတ် ချူသမ္ဘိလင်ကို လိုက်တူး
- ၁၀။ ကွက်ချိုက် = သဇိုင်ဝံဒိုင် တိုင်ကွက်ခန်လင် နကို ချိုတ်
- ၁၁။ အသေအဟာန် = စလးစရာ (ဖန်ပြင်လင်ဒွဲကမောန် မှးရးကိုမတ်)

ခန်လုတ်

- ၁။ တဲဗူးစးဂ် တဲလိုရော။
- ၂။ တဲဂကောံကိုန်ချင်ဂ် တဲလိုရော။
- ၃။ ချင်ပေန်ဠိုင်ဂ် နွံဇိုင်လိုရော။
- ၄။ ဗျိတိယုတ် မုဒ် သတ်လို ပါထကးဆီရော။
- ၅။ ကောန်ချင်အရင်တံ မုဒ် ဆီဟွံထကးရော။
- ၆။ ကျိပ်ညှိပ်တံ ဗဟ်သဘင်သီကို ချင်လိုရော။
- ၇။ ရိဟ်သုာ် မုဟိုတ် သွသဘင် အသေအဟာန်တဲ ဂကောံကိုန် ချင်ရော။

* * *

တဲကောန်ဂကူမန်

ဥးချင်တုဟ်ဟ် မှဲဒိုင်လ္လာဥးတိဇော်ဝံ အလိုက်ဂကူ ညးကိုညး လှောင်
 တျိုင်လအာ စုတ်ပိုင်ခြာလပ် တဲကောန်ဂကူနွံရး ဂကူမန် ပို လေဝ် ကလေင်
 ဇာတ်ရံင် ဝင်သွဟ်မန်ရာဇဝင်မန်ကိုမှး တဲကောန်ဂကူမန် ဒးနွံထေက်

ကိုရောင်ကားတဲ့ တပညာကျိပ်ညှိပ်မန်တံဂမ္ဘိုင် ပဲ့သက္ကရာဇ်ချင် ၁၃၀၉-သွံ
ဂိတုကထိုန် ၄-စွေက်ဂ် ကောံခရီချပ်ဂုန် ရင်ညွံအိုတ်ရ၊ နူသဘင်သီကျိဝံ
ဂိတုမာ်မွဲစွေက်ဂ် စွတ်ပိုင်ခြာလပ် တဲကောန်ဂကူမန်တဲ အလုံကောန်ဂကူမန်
ဒင်တံပစွတ်သမ္ဘိကောတ်အိုတ်ရ။

ဂိတုမာ်မွဲစွေက်ဂ် မူဟိုတ် စွတ်ပိုင်ခြာကောတ် တဲဂကူမန်ရောဟိုမ္မး
ပဲ့သက္ကရာဇ်သာသနာမအာစိုပ် ၁၁၁၆-သွံ ဂိတုမာ်မွဲစွေက် တဲစန်ဂ်
ကောန်သိုင်ခါကောကိုဒေံ သမလကိုဝိမလ မဒ်ကောန်သိုင် ချင်သဗို
သိုင်သိနဂါ ဝုကျာ်ဝိမာလာဒေဝီ မစိုန်ဒ်တဲ ကောန်စရသိလောမတံဂ်
ပ္ဍန်ချင်ဟံသာဝတီရ၊ ချင်ဟံသာဝတီဂ် လျှပ်ညးကော်ခစချင်ဗဂေါရ၊ ပဟိုတ်
ကိုဝင် သွဟ်မန်ဝံတဲ တဲကောန်သိုင်ခါ ပ္ဍန်ချင်သိုင်နန် ပဲ့ဂိတုမာ်မွဲစွေက်ဂ်
ကောန်ဂကူမန်တံ စွတ်ပိုင်ခြာလပ် တဲကောန်ဂကူမန်ရ။

အဓိပ္ပါယ်တင်တံ

- ၁။ လွင်တျင်လအာ = ပရေင်မ္မဟ်ကျင်အဆက်အဆက်
- ၂။ စွတ်ပိုင်ခြာ = ပ္ဍဲသမ္ဘိကောတ်
- ၃။ စီစောတ် = ဝှိုက်ဂွဲ
- ၄။ ရာဇဝင် = ပရူမစပ်ကိုဇကရာဇ်
- ၅။ ထေက်ကြိုက် = ကရိုက်သွက်ဝံဒ်
- ၆။ ချပ်ဂုန် = ကသပ်ညး ကသပ်အဲ ပတိုန်ထွး
- ၇။ သဘင်သီကျိ = ပေါကောံခရီ ဇော်ဇော်
- ၈။ နန် = သိုဇကရာဇ်
- ၉။ ဝင်မန် = ပရူဒဒ်ဂကူမန် မကောင်ဒ်ကျင်

ခန်လုတ်

- ၁။ ဝှးချင်တုဟ်ဟ် ဂကူမိုဟ်ဂမ္ဘိုင် လွင်တျင်လအာ ညးနွံသတ်
လိရော။
- ၂။ သွက်ကောန်ဂကူမန်တံ မုဒးနွံထေက်ကြိုက်ရော။

- ၃။ တဲ့ကောန်ဂကူမန်ဂ် စွတ်ပိုင်တြာလဝ် တဲ့လိုရော။
- ၄။ ကောန်သိုင်ခါဂ် ယုသ်လိုရော။
- ၅။ ကောန်သိုင်ခါဂ် ဒ်ကောန်ညးဂ်ရော။
- ၆။ သိုင်သိနဂါဂ် ဝိုင်ပြီ အုပ်စုပ်ချင်မူရော။
- ၇။ ချင်ဟံသာဝတီဂ် လှဟ်ညး ကော်ခစချင်မူရော။
- ၈။ တဲ့ကောန်သိုင်ခါ ပွန်ချင်သိုင်နန်ဂ် တဲ့လိုရော။

■ ဂလာန်ဗွဲသွဝ်ဝံ ဇန်ကိုဝါကျမဲ့မဲ့ညိ။

စိစောတ်။ ချပ်ဂုန်။ နန်။ ဝင်မန်။

* * *

ပွင်ညး ဇကုလေင်

မတဲဟေံ သိုင်ရညရာဇာဂ် ပကင်ရင်ချင်နာဂရပူရာ်ရ၊ နွံကာလမဲ့တဲ
လမာန်မဲ့ညာတ်ဒးဂဟာတ် သိုက်သွဟ်သွဟ်တဲ စောန်စိုတ်ရ၊ လမာန်ဂ်
အဲသိုက်ပွင်ကွေံ ဂဟာတ်ရောင်ချပ်တဲ တိုန်လှောင်ပွီသိုင်ရ၊ ယွံတုညး
ယဝ်ရတုညး ပွံပတုစိင်ဗွင်မွး ဒးရးသန်ရ။

ယွံလမာန် သွောံစိင်ဗွင်ဂ် ပသ်သွောံပရော၊ ယွံတုညး ပွဲအရာဝံ
ဂဟာတ်ဆိုက်ဗွက်မြက်စာရ၊ စိင်ဒဗျာင်တုညးတုန်လေဝ် ဂျိုင်ကုင်သန်၊
ကိုဗေုဗုကွေံမဲ့ခါ ပွံရအဲလမာန်ဂးရ၊ သိုင်ဂ် ချပ်ဗွာရဏာ ဟံကွေံကု
သလှေံဒ်ကွေံခယျကေတ်တဲ ကိုအာကော်နင် ဂဟာတ်ရ။

ယွံဂဟာတ် မွးတံ ပွဲအရာမကြာတ်ကြိ ယာတ်ဂ် ဆိုက်ဗွက်မြက်စာ
ကုင်သန်ရ၊ မွးတံ ကြိဗုကို စိင်မျီအဲခါ ကိုဗုညင်သ်ဩန်ညိ တုညးဂးရ၊
ယွံတုညး ပို ကြိယာတ်ဝံဗုဂ် ဒးစုတ်ပံင် ဒးပွိုန်ခရင်ရောင်အဲ၊ ပသ်ပို
သွောံခရင်စိင်ဂ်ရော ဂဟာတ် ဂးရ၊ ခါရ ဒ်သ်ဂ် ကိုလမာန်တံမာန်ခရင်ရ၊
တုညးဖျေံအသံတဲ လမာန်တံ ဒးမာန်ခရင်ရ။

ဂဟာတ်ဂ် ပွံခရင်ဇော်တဲ ဟျောပ်စိင်စုတ်ပံင် ပွိုန်ခရင်တဲ စုတ်ပုတ်ရ၊
စိင်ဒးဂမ္တုတ်တဲ စိင်ထပိုတ်ခရင်ထကးအာရ၊ စိင်လေဝ်ချိုတ်အာရ၊ ခရင်ဂ်
ထကးအာတဲ လမာန်တံ ဒးမာန်ခရင်မဲ့မပုန်ရ၊ နနဲသ်ဝံ ခရင်ထကး
စိင်ချိုတ်အာပုန်ရ၊ စိင်မျီသိုင်ခါဂ် ချိုတ်အာအိုတ်ရ။

ပွဲဝှံ သွိုင်ဂ် ဟိုတ်အောက်ပညာ ဗိုအရော်မန် ညးမဟိုစ, ပတော်ပြဟ်
ဒိုဝါတ် စိင်မိုခါ ဒးလေင်အာရ၊ လမာန်လေဝ် ဒွာနုစောန်စိုတ် လ္လှိုပိုန်ဟန်
ညးသွာင်တဲ ကမောန်ပိုန်ဒြပ်ကျေ, ကေ ဟံဝှံကျောန် ဒးကျောန်ဒိုင် ခရင်စိင်တဲ
ဒိုလဟုတ်ပိုန်ဒြပ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ပွေင်ညး ကေလေင် ဂးလဝ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏ်

- ၁။ လမာန် = ရဲကျောန်နင်ထမဲ
- ၂။ ဂဟာ = ရဲလိုင်ကျောန်ကပိုက်အဆင် ဗွိုက်လ္လက်
- ၃။ စိင်ဗွိုင် = စိင်ဗုဗု
- ၄။ ဆိုက်ဗွက် = ကျိုဟ်ခိုင်
- ၅။ စိင်ဒမျာင် = စိင်သ်လမ်စံက်
- ၆။ ပံင် = အပေါတ် ဝှံဒဇိုတ်ကဆင်ယာတ်
- ၇။ ခရင် = ထမဲ သွက်ဝှံမြိုင်စိင်
- ၈။ စောန်စိုတ် = စိုတ်ဟံဒး

ခန်လုတ်

- ၁။ လမာန်ဂ် စောန်စိုတ်လ္လှိုညးဂ်ရော။
- ၂။ လမာန်ဂ် လှောင်ပွိုသွိုင်သ်လှိုင်ရော။
- ၃။ သွိုင်ဂ် ဂးကို ဂဟာ သ်လှိုင်ရော။
- ၄။ ခရင်စိင်ဂ် ညးဂ် ဒးမာန်ရော။
- ၅။ ဂဟာတံ ဝှံခရင်စိင်တဲ မူမပရော။
- ၆။ စိင်မိုသွိုင် ချိုတ်အာမူစိရော။
- ၇။ လမာန်တံ မဟိုတ်ပိုန်ဒြပ် ဝှံလဟုတ်စေအာရော။

* * *

ကဗျလင်္ကာ သတ်တုသေ့

ယွံကွးဘာတံ	တုံညးအဲဟောင်၊
ကလင်ပင်မိုင်	ပွဲဂြိုပ်ဝိုင်သေင်၊
မှောင်သတ်ဂြိုပ်ဂး	ပျးသတ်တုသေ့၊
သိုဂပင်သေင်	ဗွဲလှောင်ရိုဟ်ဏာ၊
ဂစေဟင်ကျိုင်	ကွတ်အိုင်သေင်ဟာ၊
ကြေဒိုင်မင်ကွာ	ပူပါဒိုင်ဗျ၊
ပံက်ကိုက်ပံက်ကိုပ်	သတ်ဂြိုပ်ပံက်ဗု၊
အကုဟ်မေခု	ဒိုင်ကျဲစာင်ဒု၊
စာင်ကျိုက်စာင်ဇေပ်	စာင်စိုင်ကျေပ်မြာ်၊
ကွအ်ခိပ်ဒုာ်	ဂြိုင်သတ်စာင်ကွာန်၊
တေင်တေတ်ဒူဟီ	ကွတ်ကွီအဟာန်၊
ဣဗိုင်လုပ်ကွာန်	ပွဲဒုာ်ဗွဲစု၊
ဂစေအစေင်	လိုက်ထောင်ကဝ
ကွင်ဟိုတ်ကွတ်ဂျ	ဖရာပ်အဒါ၊
တေက်အဒါကွင်	ပါကဟင်သာ၊
ကွသာရိကာ	ဂံက်ဂါဒီဂြိုင်၊
ဒုာ်မိတ်အပြက်	ခံက်ဆုဣဗိုင်၊
ဂစေအကာပ်ဂျ	ဖေရဂိုတ်တေင်၊
ကျီဗဂိုသေင်	တုသေ့အတ်၊
အယိုတ်အသီ	သဗ္ဗိသီအံ၊
ဂစေဂြိုင်တံ	ကော်ခဲဝံမိုင်။

* * *

ဒွက်ကဗျ သတိပညာ

ပို မိုဟ်ပွဲလိုက် ကွာ်တိုက်ချိုက်ဂျင် ဟင်ဒင်ကောင်ကာ၊
 တြဲမွဲမအာ သတိပညာ ကိုအာဂတ၊
 လဟိုဗွဲမဟို ချပ်မိုန်တဲကို ဟိုပဒည၊
 ပွမွဲမပ ယင်တော်ဆကောံ ဇြက်ဂးနွံဟာ။

အဓိပ္ပါယ်တင်ဏှ်

- ၁။ လိုက် = လောက၊ ဘုံမိုဟ်
- ၂။ ကွာ်တိုက် = ကွာ်အာနက်ခိုင်
- ၃။ ကောင်ကာ = ကမ္ဘောန်
- ၄။ သတိ = ပွမဗ်ဗျဟ်
- ၅။ လဟို = အရော်အခြာ
- ၆။ ဒည = ဖေက်ဖေက်ဂွဂ
- ၇။ ပွ = ကမ္ဘောန်ကိစ္စ
- ၈။ တော်ဆ = ချိုင်ဆချပ်ဗွာ

ခန်လုတ်

- ၁။ ပို မိုဟ်ဂမိုင် အာတြဲမွဲမွဲမွဲ မူဒးစွဲဂတရော။
- ၂။ အရော်မွဲဟိုမွဲ မူဒးဟိုသ်လ်ရော။
- ၃။ ကမ္ဘောန်မွဲမွဲ ကျောန်မွဲ မူဒးပသ်လ်ရော။

* * *

လွှင်မာတိကာ ပွိုင်မွဲမွဲဂိတု ဂိတုမေ (ပသ်-နဲ)

- ၁။ ဗိုဖျောတ်။ ။ အခပ်သွို ဗျဉ်ပထမ ဗျဉ်ဒုတိယ အခပ်ကွက်ဂစိုတ်နံ တံဂ် ဒးကလောင်ကိုဗိုဖျောတ်ရောင်။
- ၂။ ဒယော်။ ။ ဒွက်ကဗျ ကောင်ဗိုလ်တဲတံဂ် ဒးဗျောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ ဝါကျဉှော်ဉှော် လောဲလောဲတံဂ် ညံင်ဂွံဇန်လေပ် ဒးဗတောန် ကိုရောင်။

ဂိတုဂျောန် (ဇန်-ဒွိုန်)

၁။ ဝှံဖဇောတ်။ ။ ပရူကျဲတုညဏ်၊ ဩဝံ၊ ဝတ်တုသိုဒးဒွေတ် ပွဲသမ္ဘာ ၅-သ်၊ ဝတ်သမ္ဘာဒးဒွေတ် ပွဲတုသို ၅-သ်၊ ဆာန် ကောန်ငှ်မွဲ၊ ဒွက်ကဗျ ယပ်ဟံ့ညီသာ၊ ကဠိုင်ဂုဏ် ညး ဒးဘဲတံဂ် ညံင်ဂွံဇံဒး ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၂။ ဒယော်။ ။ ဒွက်ကဗျ ယပ်ဟံ့ညီသာဂ် စွံရမျာင်အခိုက်ဒွက်တဲ ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ ဝါကျဉှော်ဉှော် ညံင်ဂွံချူလေပ်ဂ် ဒးကိုချူရောင်၊ မအရေပ် ဝေါဟာရ တံဂ်လေပ် ဒးဇန်ထွဲကို ဝါကျရောင်၊ လိက်ဗွဟ်ဗိုလပ်တဲတံဂ် ဗုတ် ၄-၅ပျောန် ဒးခဒိုဟ် အခပ်ရောင်။

ဂိတုဂျူလိုင် (ဒွိုန်-ခဲသီ)

၁။ ဝှံဖဇောတ်။ ။ ဘဝထမာဲတိ၊ ကောဒဲပို၊ ဓမင်သုင်ၚ်၊ ဒွက်ကဗျ ကတ်ပညာ၊ တဲဇကရာဇ်ဗြဲ မိစဗုတံဂ် ညံင်ဂွံဇံဒး၊ ဒးဗ္ဗောန်ကိုရောင်။

၂။ ဒယော်။ ။ ဒွက်ကဗျ ကတ်ပညာဂ် ဒးဗ္ဗောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ ဝါကျဉှော်ဉှော် ညံင်ဂွံချူဇန်လေပ်ဂ် ဒးဗ္ဗောန်ကိုရောင်၊ မအရေပ်ဝေါဟာရတံဂ် ညံင်ဇန်ဝါကျလေပ်ဂ် ဒးဗ္ဗောန် ကိုရောင်၊ လိက်ဗွဟ်ဗိုလပ်တဲတံဂ် ဗုတ် ၄-၅ပျောန် ဒးခဒိုဟ်အခပ်ရောင်။

ဂိတုအပ်ဂိုတ် (ခဲသီ-ဘတ်)

၁။ ဝှံဖဇောတ်။ ။ ကျံ၊ ဒွါနူကောန်ငှ်၊ ပွမဂပ်ပ်ရှေ်သိုကျညး အယုက်ရှေ်၊ ကျိုတ်ဗတပိုတ်၊ သိုင်ဓမ္မစေတီ၊ ပွမဆေပ်ဒပ် ယဲဂ်တံဂ် ညံင်ဂွံဇံဒး၊ ဒးဗ္ဗောန်ကိုရောင်။

၂။ ဒယော်။ ။ဒွက်ကဗျ ဗတောန်လပ်တဲတံဂ် ဒးကလောင်ကို ဒယော်ရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ဝါကျှော်စွဲ ညံင်ဂွံချူဇန်လေပ်ဂ် ဒးဗတောန်ကိုရောင်၊
အခပ်ခဒိုဟ် ဒးကိုချူရောင်။

ဂိတုသေပ်တေန်ပါ (ဘတ်-ဂ်)

၁။ ဗိုဖဇုတ်။ ။ရဲဒွက်ကဗျ လျဟ်အောန်ကွတ်၊ မဂဒူကွင်လှို၊ ချောင်မတ်၊
စိုပ်တံဂ် ညံင်ဂွံဗိုဒး ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၂။ ဒယော်။ ။ဒွက်ကဗျ လျဟ်အောန်ကွတ်ဂ် စွံရမျာင် အခိုက်ဒွက်တဲ
ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ဝါကျှော်စွဲ ညံင်ဂွံလေပ်ဂ် ကော်အရေပ်ဝေါဟာ မထွး
လပ်တံဂ် မွဲမွဲတဲ ဒးဗတောန်ဇန်ကိုရောင်၊ အခပ်ခဒိုဟ်
ဒးကိုချူရောင်။

ဂိတုအံက်တေပါ (ဂ်- ကထိုန်)

၁။ ဗိုဖဇုတ်။ ။ပရေင်ယေန်သွာင်မိုဟ်၊ ကံမိန်၊ ဒွက်ကဗျ၊ တံင်ဝ
စကံင်၊ သဘင် ချန်ပွတ်ဟိုင်သုလိုက်ဂ်၊ ဂကူပျူတံဂ်
ညံင်ဂွံဗိုဒး ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၂။ ဒယော်။ ။ ဒွက်ကဗျ တံဝစကံင်ဂ် ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ဝါကျှော်စွဲ ညံင်ချူဂွံလေပ်ဂ် ဒးဗတောန်ကိုရောင်။
အခပ်ခဒိုဟ် ဗုတ် ၅-ပှောန် ဒးကိုချူရောင်။

ဂိတုနောဝေန်ပါ (ကထိုန်-မြေက္ကသို)

၁။ ဗိုဖဇုတ်။ ။ ဉာဏ်မင်မွဲလမျို၊ ကောန်တောက်ကောကိုဒေ၊ ဒွက်ကဗျ
သုသတြကောန်၊ တင်ဥပဒေ ဗိုချူလိက်ပရင်၊ ဗိုကွး
ဘာချူလိက်ကိုဗစိုပ်မိမ၊ ဗိုဂွံချူလိက်ပြင် ဗစိုပ်ကိုမိတ်
သဟဲတံဂ် ညံင်ဂွံဗိုဒး ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၂။ ဒယော်။ ။ ဒွက်ကဗျ သုသတြကောန်ဂ် ဒးကိုဒယော်ရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။နဲချူ လိက်ပရင် ညင်ချူဝံလေပ်ဂ် ဒးဗ္ဗောန်ကိုရောင်၊
အခပ်ခဒိုဟ် ဒးကိုချူရောင်။

ဂိတုဒီဖြေနဲပါ (မြေက္ကသို-ပုဟ်)

၁။ ဝံဒေတ်။ ။ဒကာကျက်နဲအံက်၊ အမတ်ဒိန်၊ ဖြဟတ်ညီသာ၊ ဒွက်
ကဗျ ဟိုတ်အောန် ပညာတံဂ် ညင်ဝံဝံဒး ဒးဗတောန်
ကိုရောင်။

၂။ ဒယေ်။ ။ ဒွက်ကဗျ ဟိုတ်အောန်ပညာဂ် စွဲကအ်အခိုက်ဒွက်တဲ
ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ ဝါကျေံေံေံ ညင်ဝံချူလေပ်ဂ် ဒးဗတောန်ကိုရောင်၊
အခပ်ဂစိုတ် ဝံသမ္မိဗိုန်ဗတ် ဒးခဒိုဟ်အခပ်ရောင်။

ဂိတုဂျာန်ဏာဝါရီ (ပုဟ်-မာ်)

၁။ ဝံဒေတ်။ ။တဲဗုးစး၊ နွဲပိုက်ဝီဝဲ၊ ဝီဝဲဂိုင်တိုန်၊ ဗိုလ်အံင်ဆာန်၊
ဒွက်ကဗျ မိုဟ်ယုတ်မာ၊ တပညာဝါတံဂ် ညင်ဝံ ဝံဒး
ဝံလိက်အာဂ် ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၂။ ဒယေ်။ ။ဒွက်ကဗျ မိုဟ်ယုတ်မာဂ် ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။မအရေပ် ဝေါဟာရတံဂ် ညင်ဝံဇန်ဝါကျလေပ်ကို အခပ်
ခဒိုဟ်တံဂ်ကို ဒးခဒိုဟ်အခပ်ရောင်။

ဂိတုဖေဖဝ်ဝါရီ (မာ်-ဖဝ်ရိုန်)

၁။ ဝံဒေတ်။ ။ သရဲမန် အာယမန္တယာ၊ ကဗျလင်္ကာ ခန်လွာချင်မန်
တဲဂကောံ ကိုန်ချင်၊ တဲကောန်ဂကူမန်၊ ပွင်ညးဇကု
လေင်၊ ကဗျလင်္ကာ သတ်တုသွေင်၊ ဒွက်ကဗျ သတိ
ပညာတံဂ် ညင်ဝံဝံဒး ဝံဝံလိက်အာဂ် ဒးဗတောန်
ကိုရောင်။

၂။ ဒယေ်။ ။ ဒွက်ကဗျ သတိပညာဂ် ဒးဗတောန်ကိုရောင်။

၃။ ပွမချူ။ ။ မအရေဝ် ဝေါဟာရတံက် ညံင်ဂွံဇန်ဝါကျလေဝ်ဂ် ဒးဗ္ဗောန်
ကိုရောင်၊ လိက်ဗွဟ် ဗိုလ်တဲတံက် ဗွတ်မသုန်ပျောန်
ဒးခဒိုဟ်အခပ်ရောင်။

* * *

ဗိုသျှောံပွိတ်ပုစ္ဆာ (လိက်သျှောန်)

ဘာသာမန်

အခိင်---မွဲနာဒို

၁။ ဂလာန်သျှောန် ဗွဲသွပ်ဂွံ တင်အဓိကချေံဂ် သ်ထွးကိုညိ။

- (က) ကျဲဂ် နေံသင်သ် အလိုရော။
- (ခ) ဩဝံသေံ နပို စတဲတံက် အလိုဂွံသွံအလိုရော။
- (ဂ) သိုင်ဓမ္မစေတီ ပကင်ရင်ချင်လိုရော။
- (ဃ) သတ်ပိဂွံ ညးဂ် အယုက်ဇော်အိုတ်ရော။

၂။ ဂလာန်ဗွဲသွပ်တံက် သ်မွဲ (သ်ပြ) ဟံသ်မွဲ (ဗွတ်)ချူစုတ် ပွဲဒုဲကွေင်
လပ်တံက်ညိ။

ဥပမာ-

- (က) ကျဲဂ် အယုက်ဇော်အိုတ်ရ။ (ဗွတ်)
- (ခ) ကောန်တေက်မွဲဂ် ရသိ လွီဗွလပ်ရ။ (သ်)
- (က) ပဟိုတ်ကိုရဲတဲ ယဲဂ်တ္တိဒ်ပြးဇးမာန်ရ။ ()
- (ခ) သ်ဖနင်ဂ် ချန်မွဲ ကလိဂွံ သကြာရ။ ()
- (ဂ) မင်ရာဇာဂ် ဒ်တုပညာမန်ရ။ ()
- (ဃ) ဒကာကျိန်နဲအံက်ဂ် ဒ်မိုဟ်ပွဲကွာန်ကံနာတ်ရ။ ()

၃။ အရေဝ်ထွးလပ်ဗွဲသွပ်တံက် ရဲကေတ် ဒွံမတဲ ချူထွးကို အဓိပ္ပါယ်ချေံညိ။
ဗွဲစုတ်။ သဟဲ။ အဂ်စိုတ်။ ကျိဟ်ခိုင်။ တမောံပုင်။
ချင်မွဲ။ ကေင်ကာ။ ကသပ်။ ကိုပ်ကွာ။ ဇန်။

၄။ ဂလာန်ဗွဲသွင်ဝံ ညင်ဝံဇော်လောင်ခေံ ချူပဋ္ဌေင်ထောံညိ။

- (က) ချိုတ်အာရ ငြိုက် ဆဲးတဲခင်ဒက်။
- (ခ) စုယဲဝံတဲ ဣဒ်ဒ်ယဲဝံရောင် ပဟိုတ်ကို။

၅။ ဂလာန်ဗွဲသွင်ဝံ ဒးစိုတ် ရဲကေတ်ပန်မတဲ ဇန်ကိုဝါကျ မွဲမွဲညိ။
သွတ်နံ။ ပြာကတ်။ မြက်စာ။ လွတ်။ ဝိရိယ။ ဒယံ။

၆။ ဒွက်ကဗျ လျှော်အောက်ကွတ်ကို ချူထွေးကိုညိ။

* * *

သွာန်ဘာသာမန် အခိုင်မွဲနာဍိ

၁။ ဂလာန်သွာန် ဗွဲသွင်ဝံ တင်အဓိကခေံကို သိုထွေးကိုညိ (၂၀)

- (က) ကောန်ချင်အရင် ယုပြာကတ်တံကို ရိုတ်ထွေးကိုညိ။
- (ခ) ဂမာပြေင်ကို မူခေံဒ် ခေံတက်ပြေင်ရော။
- (ဂ) ကောန်ဂကူပျူတံ ကတ်ပညာအလိုရော။
- (ဃ) ဒကာကျော် နာဲအံက်ကို သိုက်ဒြပ် မူစိကိုတ်ရော။

၂။ ဂလာန်ဗွဲသွင်တံကို နာဲမုး (နာဲပြ) ဗွတ်မုး (ဗွတ်)

ချူစုတ် ပွဲဒုဒဲကွေင်လပ်ညိ (၁၆)

- (က) စိုလုပ်ဂဉဲကို နွံတံပိရဲရ။ ()
- (ခ) ကွာန်ကံဗိန်ကို ကွာတေံ ညးကော်ကံပေန်ရ။ ()
- (ဂ) အမာတ်ဒိန်ကို ဝံစချင်လျိုင်ရ။ ()
- (ဃ) ကွဲကို ပြိုင်ငြိပ်ကိုချေရ။ ()

၃။ အရေင် ဗွဲသွင်တံကို ဒးစိုတ်ရဲကေတ်ဒွာံမတဲ ချူထွေးကို အဓိပ္ပါယ်
ခေံညိ။ (၁၆)

ပကင်ရင်၊ ဩဝါဒ၊ လွီမာန်၊ ဆက်ဆောံ၊ ပြာထာ၊ သွာဗုဒဗ္ဗိ၊
ကုပ်သိုတ်၊ ဗျတ်ရင်၊ သာမည။

၄။ ဂလာန်ဗွဲသွင် ညင်ဝှံ့စော်လွင် အစီဇန်ချော် ပဋေင်ကိုညိ။ (၁၆)

(က) နူဒင်ပူး ကပ်ပိုတ်အာ ဒလေင်ဂုံ။

(ခ) ပွန်လင်ရ ဂကူပျူတံ ချင်သာရေခေတ္တရာဂုံ။

၅။ ဂလာန်ဗွဲသွင်ဝှံ့ ဒးစိုတ် ရဲပန်မတဲ ချူဇန်ကို ဝါကျွဲဗွဲညိ။ (၁၆)

ရန်တုံပွီပွူ၊ သဘင်၊ သေ့သ့၊ စံဝတ်၊ ရန်မို။

ဒွက်ကဗျ မိုတ်ယုတ်မာဂုံ ချူထွေးကိုညိ။

* * *

မူသွက် ဝံ့ကိုစွတ်သီ

- ၁။ ပဲ့မုက်ဂုန်မွဲဂ် သ်ဒးမွဲပိုဒ်မွဲး ဒးကို ၅-စွတ်ရောင်၊ သိုဖအိုတ်ပန်ပိုဒ်၊ စွတ်သီ ၂၀ ဒးကိုရောင်။
 - ၂။ ပဲ့မုက်ဂုန်ခါဂ် သ်ဒးမွဲပိုဒ်မွဲး ဒးကို ၄-စွတ်ရောင်၊ ဒးသိုဖအိုတ် ဒးကို ၁၆-စွတ်ရောင်။
 - ၃။ ပဲ့မုက်ဂုန်ပိဂ် ချူအဓိပ္ပါယ်ချေံ ဒးမွဲမမွဲး ဒးကိုခါစွတ်ရ၊ ဝေါဟာဒွာံမ ဒးသိုဖအိုတ် ဒးကို ၁၆-စွတ်ရောင်။
 - ၄။ ပဲ့မုက်ဂုန်ပန်ဂ် ချူဒးချာံပြဲပိုဒ်မွဲး ဒးကို ၈-စွတ်ရောင်၊ ဒးသိုဖအိုတ် ဒးကို ၁၆-စွတ်ရောင်။
 - ၅။ ပဲ့မုက်ဂုန်ပန်ဂ် ချူဒးချာံပြဲပိုဒ်မွဲး ဒးကို ၈-စွတ်ရောင်၊ ဒးသိုဖအိုတ် ဒးကို ၁၆-စွတ်ရောင်။
 - ၆။ ပဲ့မုက်ဂုန်တြိဂ် ကဗျသွာန်လဝ်ဂ် ချူဒးမွဲး ဒးကို ၁၆-စွတ်ရောင်၊ ချူဒးကဝက်မွဲး ဒးကို ၈-စွတ်ရောင်။
- တင်သဗ္ဗိ။ ။ သိုဖအိုတ် စွတ်သီ ကွံ ကိုလဝ်ရ၊ ဝံ့စွတ်သီ ၄၀ မွဲး အံင်ရ၊ သွာင်နုဂ် လိက်သွာန် ချူထွေးလဝ်တံဂ် ဆအယာံမာတ် ညံင်ဝံ့ဝံ့နဲဟောင်၊ အတိုင်လိက်သွာန်ဝံ့ တိုက်ရိုက်ကိုဒ် ဟံ့သေင်သက် လအာ တုပ်ဗိုဂ် ကိုဒ် သွာန်မာန်ရ၊ ဟံ့သေင်သက် နကိုနဲကဲဇကု ပ္ဍိတ်ကေတ် ပုစ္ဆာတဲ သွာန်မာန်ရ။

လိက်ဗဟုမန်တို့ အုပ်ဒုတိယ
အာစိုပ်ဒတဲရ။

* * *

သွက်ဝံသန္တိ အရော်ဝေါဟာ

အရော်မန်

ဗမာ

၁။ ပွိုက်မက်တိုန်, မက်ကျင်	အရေးပေါ်
၂။ လုပ်ပွိုက်, ပွိုက်တဲ့	အရေးပါ
၃။ ဒင်တမြိုင်	အမာခံ
၄။ ဒင်လယိုင်	အာမခံ
၅။ အလိုအသီ	အစိုးရ
၆။ ကယျာန်ဝေါတ်	အငြင်းပွား
၇။ ဂတးဂတန်	အပြန်အလှန်
၈။ ညးညွတ်ဇန်လိက်	အယ်ဒီတာ
၉။ ရဲဗက်သာ	အချောင်းသမား
၁၀။ လဆိုလညာတ်	အတွေ့အကြုံ
၁၁။ သဇိုင်	အခြေခံ
၁၂။ ဒးကျဟ်	အအေးမိ
၁၃။ အကဲအရာ	အမူအရာ
၁၄။ ကြက်	အနှစ်သာရ
၁၅။ အစော့အလံာံ	အစွဲအလန်း
၁၆။ ပရာန်ကေတ်, ပရမ်ကေတ်	အကြမ်းဖက်
၁၇။ အထံက်ရီ	အထောက်အကူ
၁၈။ အိုတ်အစောန်	အစွမ်းကုန်
၁၉။ အသေအဟာန်	အခမ်းအနား
၂၀။ ပြီကျောတ်အထောတ်	အထွတ်အမြတ်
၂၁။ မိုက်ကလိတ်	ကုန်ချော
၂၂။ မိုက်အပြောံ (အရိုင်)	ကုန်ကြမ်း
၂၃။ ပွမဆက်မိုက်	ကုန်သွယ်ရေး
၂၄။ စံဒနာ	ကာကွယ်

၂၅။ ဆော်ဒင်	ကန့် ကွက်
၂၆။ သတင်(လဒင်သတင်)	ကိန်းအောင်း
၂၇။ ပရေင်ကမ်	ကံကြမ္မာ
၂၈။ ညးစူး (စူးဇကု)	ကိုယ်စားလှယ်
၂၉။ သရင်ဇက်	ကျူးကျော်
၃၀။ ယိုသစ္စ	ကျမ်းကျိန်
၃၁။ ပြေစိုတ်	ကျေနပ်
၃၂။ ဒွတ်ဗတ်, ဖအာ, ဒွတ်လုတ်	ကျင့်သုံး
၃၃။ တဲ့သတ်တောက်	ကျောက်စိမ်း
၃၄။ ဗိုန်ဗတ်ခိုင်ကျိုက် (ကျောက်ဂြက်ဗိုန်ဒု)	ကျစ်လစ်ခိုင်မာ
၃၅။ သွေ့သွေ့လးလး	ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်
၃၆။ ပရဟ်ဒင်	ကြိုတင်
၃၇။ လလောင်တြး	ကြော်ငြာ
၃၈။ သွေဟ်သွေဟ်	ကြွယ်ဝ
၃၉။ တုဒြပ်တမ်	အရင်းရှင်
၄၀။ လုပ်လို့ဟ်	အကျုံးဝင်
၄၁။ ဟန်ကဆင်	အဆင့်အတန်း
၄၂။ ယိုက်အရာ	အရာထမ်း
၄၃။ ကောံဇရို	အစည်းအဝေး
၄၄။ သွေဟ်ဗွတ် (ဖျုန်တင်)	အသားတင်
၄၅။ ပြေပြိုင်	အကျေအလည်
၄၆။ သတ်ပဋေင်	အပြုသဘော
၄၇။ သတ်ပလို	အဖျက်သဘော
၄၈။ တုဟ်ဟ်	အသီးသီး
၄၉။ စွာပ်ဒုဒဲ	အစစအရာရာ
၅၀။ တုဟ်ဟ်သတ်	အထွေထွေ
၅၁။ ပဟိုက် (ကောတ်ဒုဟ်)	အရေးယူ

၅၂။ ကွတ်ပတော် (စိုတ်ပတော်)	အယူအဆ
၅၃။ ကွတ်ပတောံ	အတုခိုး
၅၄။ ဝေင်ဖြဟတ် (ဝေင်မတ်)	အားကစား
၅၅။ အာဇနဲ	အာဇာနည်
၅၆။ ဋ္ဌာနအုပ်ညှိပ်	ဦးစီးဋ္ဌာန
၅၇။ ဂူးတိ (ကပ်)	ကမ္ဘာ
၅၈။ ကြာပ်မင်	ကြပ်မတ်
၅၉။ ရမျာင်ကမြဲ	ကြွေးကြော်သံ
၆၀။ မွောံဖိုင်	ခန်းမ
၆၁။ ခိုင်ကွက်	ခိုင်လုံ
၆၂။ ဇူဒို	ခိုလှုံ
၆၃။ ပွမဗိုန်ခိုင်	ခိုင်မြဲရေး
၆၄။ ကလိတ်ကလောတ်	ပြေပြစ်
၆၅။ ရပ်အုပ်	ချုပ်ကိုင်
၆၆။ လဗင်ပျို	ချုပ်ချယ်
၆၇။ ဗပါပလို	ချိုးဖောက်
၆၈။ ဖျေ့စွတ်	ချမှတ်
၆၉။ ပျိုတ်လလံ	ချုပ်ငြိမ်
၇၀။ ခုတ်ခွဲ (ချော့ချာ)	ချယ်လှယ်
၇၁။ ဖချိုတ်သွေက်	ချေမှုန်း
၇၂။ ဟောန်ဆာဲ	ချွေတာ
၇၃။ တင်ယုက်ဒေက်	ချို့. ယွင်းချက်
၇၄။ ယောင်ယာ	ချွတ်ယွင်း
၇၅။ ဘပဋ (ဘစမြ)	ချိမ်းခြောက်
၇၆။ ဂမ္ဘလ္လီ (ဒွေတ်သိပ်)	ခြုံခြုံ
၇၇။ တုတ်ခြာ	ခြားနား
၇၈။ တးပါ	ငြင်းပယ်

၇၉။ ပွမနိဟ်လလံ	ငြိမ်းချမ်းရေး
၈၀။ တွာဗ္ဗတ်	စကေး
၈၁။ အွာကဝိ	စာဆိုတော်
၈၂။ သျောတ်	စနစ်
၈၃။ ပန်ကွင် (ပန်ကလင်) စတုဂံ	စတုရန်း
၈၄။ ညှိပ်ဇူ (ညှိပ်ဗွိပ်)	စခန်းမှူး
၈၅။ စွတ်သွာန်	စစ်ဆေး
၈၆။ ခွံဗဒ်	တီထွင်
၈၇။ ဂလိုခွင်	စော်ကား
၈၈။ စန်ဂကောံ	စုစည်း
၈၉။ ပကောံခရီ	စုဝေး
၉၀။ ကောင်ကာစီမာန်ပါဖန်	စီမံခန့်ခွဲမှု
၉၁။ မှာန်တိုက်	စစ်ကြောင်း
၉၂။ တိုလ္ဗီ (တိုကလုတ်)	စိုက်ပျိုး
၉၃။ ညှိပ်ဂဠဲ	ဆေးမှူး
၉၄။ ဖော်စး	ဆန့်ကျင်
၉၅။ စိန်စောန်	ဆန်းကြယ်
၉၆။ လုပ်ပေါ်ဟ္တန်	ဆင်
၉၇။ အဆက်တောင်	အဆက်အနွယ်
၉၈။ စွတ်ဒတောင်	ဆန်းစစ်
၉၉။ ဆက်စလောံ	ဆက်သွယ်
၁၀၀။ ဗံင် (ဗံင်ကလောံ)	ဆပ်ပျာ
၁၀၁။ ရောင်တုင်	ဆောင်ရွက်
၁၀၂။ ရောင်နင်	ဆောင်ကြဉ်
၁၀၃။ ညှိပ်ပရောင်ပျိုင်ထွေး	ညွှန်ကြားရေးမှူး
၁၀၄။ အွာသဝ် (သွာသဝ်)	သမားတော်
၁၀၅။ အွာသဝ်ဝန်	ဆရာဝန်

၁၀၆။	ကြိုင်မှိုဟ်	တောင့်တင်း
၁၀၇။	ထွတ်ပွန်	တည်ထောင်
၁၀၈။	တုဟ်ဟ်ခြာ	တသီးတခြား
၁၀၉။	ရိုက်(သွံဖျာရိုက်)	တွင်ကျယ်
၁၁၀။	ပဲါဗလေတ်	တိမ်းရှောင်
၁၁၁။	တ်ကျင်	တိုးလာ
၁၁၂။	တက်တ်	တိုးတက်
၁၁၃။	သွေ့ပွိုန် (ပွိုတ်)	တိုးချဲ့
၁၁၄။	ဇော်မောင် (ပွင်)	တိုးပွား
၁၁၅။	သျှင်ပွိုန်	တိုးမြှင့်

